

MEMÒRIA EXPLICATIVA HANGAR 2018

(Versió reduïda)

Aquest resum de la memòria de l'activitat d'Hangar 2018 forma part del compte justificatiu de la present subvenció.¹

¹ El projecte d'Hangar es déu sobre tot, al valor, el convenciment i la resiliència de l'entorn més immediat d'Hangar: les/els seves/seus artistes, els seus tècnics i tècniques, els seus patrons i patrones, la seva estructura de base, els seus usuaris i usuàries, veïns i veïnes, i totes aquelles persones, institucions i projectes que han caminat amb nosaltres cada dia al llarg d'aquest any. Agraïm a tot/es el seu suport.

HANGAR, CENTRE DE PRODUCCIÓ I RECERCA D'ARTS VISUALS

Hangar és una iniciativa de la Fundació Privada Associació d'Artistes Visuals de Catalunya.

Hangar compta amb el suport especial de:

Generalitat de Catalunya
Ajuntament de Barcelona

i la col·laboració de:

Fundació Banc Sabadell, Fundación Banco Santander i Fundació Quo Artis

El projecte ITERATIONS finançat per:

Comissió Europea, Programa Europa Creativa

El projecte Encura està finançat per:

Ministerio de Educación Cultura y Deportes

Hangar forma part de:

Fàbriques de Creació
Xarxaprod
CAiRE
Poblenou Crea
Culture Action Europe

Agraïments:

Espiga

Patronat de la Fundació Privada AAVC

Presidència: Martí Anson

Vicepresidència: Josep Manuel Berenguer, Àlex Nogueras, Sonia Fernandez Pan

Secretaria: Mariana Canepa

Vocals: Pau Alsina, Mar Arza, Roger Bernat, Jorge Luis Marzo, Julia Montilla, Quim Packard, Alicia Vela, Marc Vives, Ruben Verdú.

Amics de la Fundació: Sergi Aguilar, Frederic Amat, Eduard Arranz-Bravo, Marta Cárdenas, Miquel Condé, Florentino Díaz, Dis Berlín, José Luis Fajardo, Jorge Galindo, Teresa Gancedo, Juan Genovés, Montserrat Gómez-Osuna, Luis Gordillo, Alfredo Jaar, Sohad Lacciri, Carles León, Robert Llimós, Daniel Machado, Feli Moreno, Antoni Muntadas, Jorge Oteiza, Perico Pastor, Jaume Plensa, Manolo Quejido, Albert Ràfols Casamada, Rafael R. Rivera, Sergio Sanz, Schlunke, Soledad Sevilla, Susana Solano, Antoni Tàpies, Francesc Torres, Salvador Victoria i Evru.

Amb veu i sense vot: un representants de l'Institut de Cultura de Barcelona.

Comissió de programes

Pep Dardanyà i Giuliana Racco, en qualitat d'artistes; Juan Canela i Irina Mutt en qualitat de comissaris/crítics i Lluís Nacenta, en qualitat de director d'Hangar.

Equip tècnic

Director: Lluís Nacenta.

Administració: Laila Agzaou.

Producció: Joan Febrer "Pense" i Marzia Matarese.

Projectes de recerca: Marta Gracia i Belén Soto.

Gestió d'espais i activitats: Sergi Botella.

Beques, residències i tallers: Sergi Botella i Marzia Materese.

Programes de transferència de coneixement: Clara Piazuolo.

Laboratori d'imatge digital, equips audiovisuals i so: Marc Ribera «Ribi».

Laboratori d'interacció: Miguel Àngel de Heras.

Comunicació: Rocío Campaña i Luciana Della Villa.

Col·laboradors

Recerca: Laura Benítez Valero.

Sistemes informàtics: Matteo Zappa.

Auditor: Fornés Salas & Asociados S.L.

Assessoria comptable: Qüestió de comptes SL.

Assessoria jurídica: Nadal Advocats.

Assessoria laboral: Guillen Becares SL.

Becaris 2018

Laura Mir Sanjuán

Paula Garrido Rubiano

Ana Sánchez Palomo

Eder Jair Muñoz Vasquez

ÍNDIX DE CONTINGUTS:

1. LÍNIA DE RECERCA I CREACIÓ

- a) La recerca artística i la recerca interdisciplinària
 - a.1. Línies de recerca
 - a.2. Programes marc
 - a.3. Projectes desenvolupats el 2018
 - a.3.1. Bioart
 - a.3.2. Polítiques de la interfícies
 - a.3.3. Eines per la recerca
 - a.3.4. Experimentació sonora
 - a.3.5. Producció cultural
 - a.3.6. Robòtica
- b) Suport a la creació
 - b.1. Artistes residents
 - b.1.1. Estades llargues
 - b.1.2. Estades curtes
 - b.1.3. Estades a la residència d'Hangar
 - b.1.4. Residències a la cabana de fusta
 - b.1.5. Residències de producció
 - b.2. Residències al laboratori d'interacció
 - b.3. Col·lectius residents
 - b.3.1. BeAnotherLab
 - b.3.2. Toplap
 - b.3.3. TMTMTM
 - b.3.4. Voizes/IMVEC
 - b.3.5. DIYBioBarcelona
 - b.4. Projectes col·laboradors
 - b.4.1. Hamaca
 - b.4.2. Befaco
 - b.4.3. Orquestra del Caos

2. LÍNIA DE SERVEIS A LA PRODUCCIÓ

- a) Serveis de suport a la producció artística contemporània: els laboratoris d'Hangar
 - a.1. Laboratori de producció
 - a.2. Laboratori d'imatge digital
 - a.3. Laboratori d'interacció
 - a.4. Taller de construcció
 - a.5. Construcció i electrònica per a l'experimentació en art sonor i fabricació digital i impressió 3D
 - a.6. Projectes desenvolupats als laboratoris (selecció)
- b) Infraestructures per a la producció sense suport tècnic
 - b.1. Espais
 - b.1.1. Tallers
 - b.1.2. Espais polivalents
 - b.1.3. Zona de coworking
 - b.1.4. Residència per a artistes
 - b.2. Equips i material audiovisual
- c) Infraestructures TIC al servei de la producció
 - c.1. Administració de sistemes, xarxes i serveis
 - c.2. Servidors i serveis oferts
 - c.2.1. Servidors virtuals operatius pels serveis interns
 - c.2.2. Servidors virtuals operatius pels serveis externs
 - c.3. Llistat de pàgines web exposades a Internet allotjades en el nostre servidor
 - c.4. Estat dels ordinadors i la maquinària
 - c.5. Col·laboració amb Guifi.net
 - c.6. Situació de la connexió de fibra òptica

3. LÍNIA D'ACTIVITATS DE FORMACIÓ DE PROFESSIONALS I DE TRANSFERÈNCIA DE CONEIXEMENTS

- a) Programa de cursos, de tallers i de seminaris
 - a.1. Programa de formació continuada en l'àmbit tècnic i tecnològic per a artistes visuals
 - a.2. Workshops artist2artist

- a.3. Tallers realitzats del programa de cursos i de tallers
- a.4. Tallers cancel·lats el 2018
- b) Dijous Oberts
- c) Programes interdisciplinaris de transferència
 - c.1. Hangar Sonor
 - c.2. Col·laboracions
- d) Arxiu_Dossiers

4. LÍNIA DE DIFUSIÓ I D'INTERCANVI

- a) Programa d'activitats de difusió i d'intercanvi
 - a.1. Cafès amb...
 - a.2. Paratext
 - a.3. Hangar Obert en el marc dels Tallers Oberts del Poblenou / Poblenou Crea!
 - a.4. Sessions Polivalents #10 Random
 - a.5. Publicació Paratext vol.1

5. LÍNIA D'INTERNACIONALITZACIÓ

- a) Programa de beques d'intercanvi
- b) Beques institucionals en conveni marc amb Hangar per a artistes estrangers
- c) Convocatòria internacional i nacional per realitzar estades a la residència d'Hangar
- d) Programes europeus
- e) Hangar en xarxes internacionals

6. LÍNIA DE PROJECTES DE PROXIMITAT

- a) Treball en xarxes territorials sectorials
 - a.1. Xarxaprod
 - a.2. Poblenou Crea!
 - a.3. Fàbriques de Creació
 - a.4. CAiRE
- b) Marc de col·laboracions específiques amb altres entitats i projectes de districte, ciutat i àrea metropolitana
- c) Participació en trobades amb altres agents culturals
- d) Activitats de recerca i transferència de coneixement
- e) Participació extrasectorial en plataformes ciutadanes
- f) Dades sobre l'espectre de col·laboracions

7. COMUNICACIÓ

- a) Comunicació interna
- b) Comunicació externa
 - b.1. Web
 - b.2. Xarxes socials
 - b.3. Plataformes de difusió
 - b.4. Visites guiades
 - b.5. Mitjans de comunicació
 - b.6. Relació amb altres institucions
- c) Avaluació de dades
- d) Presència als mitjans

1. LINEA RECERCA i CREACIÓ

Hangar és un centre únic en el panorama de centres artístics per la seva expressa obertura a l'experimentació i a la investigació.

Els objectius del centre en aquest àmbit són:

- Esdevenir centre referent de recerca, d'experimentació i producció d'arts visuals i numèriques d'àmbit estatal i ser reconegut com a centre de recerca.
- Fomentar espais per a l'intercanvi d'experiències i de coneixement pràctic i teòric al voltant de la creació i la recerca artística.
- Promoure la creació i la recerca artística a Hangar i situar-lo entre els centres nacionals i internacionals dedicats a la investigació artística, amb la qualificació oficial.

Les línies de recerca i de creació d'Hangar busquen obrir un context favorable tant per la recerca artística en sí mateixa i la recerca interdisciplinària entre la creació artística i altres disciplines de recerca; com per acompanyar el propi procés de creació recolzant tant el desenvolupament individual dels artistes residents, com els col·lectius i els projectes residents.

a) La recerca artística i la recerca interdisciplinària

L'àrea de recerca d'Hangar té com a finalitat oferir als artistes el context i les eines necessàries per a la recerca artística. Al mateix temps, aquesta àrea té també com objectius:

- Posar en valor a l'artista com a investigador, i els processos de recerca artística com a investigació de ple dret.
- Defensar l'especificitat de la forma de coneixement que proposa la investigació artística i el seu paper fonamental en el desenvolupament de la societat contemporània en tots els seus aspectes.
- Donar suport a la investigació interdisciplinària entre la creació artística i altres disciplines d'investigació per aconseguir una relació simètrica entre els diversos processos de creació de coneixement.
- Disminuir la separació històrica d'àmbits disciplinaris de recerca i la bretxa comunicativa oberta entre el desenvolupament artístic i els avenços científics, socials i econòmics.

Per fer això possible, Hangar col·labora en projectes d'investigació amb artistes individuals, així com amb socis dins del món acadèmic i de centres de recerca. En alguns casos la iniciativa corre a càrrec de creadors amb els quals Hangar col·labora, atenent a la seva demanda. En altres casos, s'engeguen projectes de recerca conjunts, en format de col·laboracions, residències d'investigació o plataformes de treball multisectorial. En total consonància amb la filosofia de centre, els resultats dels projectes de recerca desenvolupats a Hangar generen continguts oberts i de lliure accés per a la comunitat creativa.

Dades 2018

- Projectes de recerca: 14

- Col·laboracions:

Parcs de recerca i experimentació científica: 2

Universitats: 5

Xarxes: 1

Institucions i entitats europees: 18

Valoració 2018

El 2018 ha estat un any en el que, a més de donar continuïtat a alguns dels programes marc i projectes de recerca d'Hangar ja iniciats, s'han començat nous projectes i s'han posat en marxa diverses accions pel reforçament tant de l'àrea com dels processos de recerca que tenen lloc al centre. Entre aquestes accions de

reforçament, destaquen:

a) Obertura de nous espais de reflexió sobre la recerca que es du a terme a Hangar.

Creació del grup i espai de treball Sympoiesis, l'objectiu del qual és reflexionar des d'una perspectiva teòrico-pràctica sobre els projectes i processos de recerca que tenen lloc a Hangar. El grup el formen els equips de recerca i transferència de coneixement d'Hangar, la direcció d'Hangar, la investigadora Mafe Moscoso i l'artista Connie Mendoza. Depenent del contingut de la sessió, el grup també convida i s'obre a altres persones tant treballadores, com artistes o col·laboradores d'Hangar.

b) Involucració dels artistes residents en projectes de recerca liderats per Hangar.

Durant 2018 s'han creat oportunitats específiques per la participació dels artistes residents en els projectes i programes de recerca d'Hangar. Per exemple, s'ha reservat una de les places de la residència d'Iterations per a la participació d'un d'ells i s'ha establert una col·laboració amb el Kunstraum Lakeside d'Àustria on quatre dels artistes residents a Hangar mostraran els seus processos de recerca en el centre a la tardor de l'any que ve.

c) Millora de les condicions per a la recerca.

- Ampliació de la temporalitat de la beca de recerca artística Fundació Banc Sabadell – Hangar de quatre a vuit mesos, amb el conseqüent augment proporcional de la seva dotació.

- Ampliació de la temporalitat de la beca de recerca curatorial Encura d'un a dos mesos, amb el conseqüent augment proporcional de la seva dotació.

d) Cerca de finançament .

- Desenvolupament de col·laboracions amb artistes, teòriques i universitats per l'elaboració de propostes conjuntes presentades en el marc de diferents programes de finançament europeu com per exemple Horizon 2020, Europa Creativa i Erasmus +.

e) Ampliació de l'equip de l'àrea de recerca:

Durant 2018, gràcies a una ajuda específica de la Fundación Banco Santander per l'empleabilitat durant un any d'una persona recentment titulada, s'ha pogut comptar amb la Belén Soto que ha estat liderant la dinamització de l'espai del wetlab i donant suport a altres projectes de recerca. Al mateix temps, s'ha comptat també amb el suport durant sis mesos de la Laura Benítez, que ha coordinat diferents iniciatives de recerca i donat suport a alguns dels programes.

a.1. Línies de recerca

Cada projecte de recerca d'Hangar està vinculat a una línia de recerca principal. Les línies de recerca són:

- Eines per a la recerca (activa el 2018)
- Bioart (activa el 2018).
- Polítiques de la interfície (activa el 2018).
- Experimentació sonora (activa el 2018).
- Producció cultural (activa el 2018).
- Mitjans locatius i noves narratives. (activa el 2018)
- Telepresència.
- Intel·ligència artificial.
- Robòtica (activa el 2018).

a.2. Programes marc

Durant 2018, els programes marc actius han estat:

- **Beca Fundació Banc Sabadell – Hangar (2018 - 2019)**

L'objectiu d'aquest programa és becar a una investigadora de nacionalitat espanyola o resident en territori espanyol que estigui en procés de realització d'un projecte d'investigació artística. Són elegibles tant projectes realitzats sota el format d'una tesi doctoral, com aquells que es desenvolupen fora del marc acadèmic. La convocatòria considera projectes d'investigació artística en qualsevol de les seves fases que necessitin del context i / o els serveis d'Hangar pel seu desenvolupament i que a més, incorporin accions mitjançant les quals s'obri i comparteixi el procés i el coneixement generat.

Durant 2018 es va dur a terme entre març i juny la residència del guanyador de la tercera edició de la beca: Josian Llorente Sesma amb el projecte «On Making Sounds – Prácticas «del hacer», innovación tecnológica, investigación artística y artefactos sonoros». També es va llençar la quarta edició de la convocatòria amb algunes novetats: per una banda, es va obrir la convocatòria a projectes de recerca artística no acadèmics (fins ara estava destinada únicament a projectes vinculats a una tesi doctoral); i per una altra, es va augmentar lleugerament la retribució mensual als investigadors al mateix temps que es va ampliar el període de residència a Hangar de quatre a vuit mesos. Per la convocatòria de la quarta edició de la beca es va rebre un total de 38 sol·licituds. Entre elles, el jurat va escollir el projecte «Escrituras fronterizas. Manual práctico para investigadoras desadaptadas.» de l'artista Lucía Egaña.

Aquesta beca compta amb la col·laboració de la Fundació Banc Sabadell.

· **Encura (2018 - 2019)**

Encura és un programa de recerca curatorial impulsat des d'Hangar amb la col·laboració de Hablarenarte i Curators' Network. S'activa mitjançant una convocatòria pública adreçada a comissaris que treballen fora de l'àmbit català. El projecte es desenvolupa en format de residència a Hangar.

Durant 2018 s'ha llençat la tercera convocatòria d'Encura en la qual es van introduir alguns canvis de continguts respecte a les edicions anteriors. Si a les dues primeres edicions d'Encura els comissaris eren convidats a treballar durant el seu projecte de recerca curatorial amb quatre dels artistes residents a Hangar, en aquesta nova edició els comissaris han hagut d'involucrar a la seva proposta a un o dos col·laboradors escollits per ells mateixos, tot podent ser aquests residents a Hangar o no. A més a més, s'ha reduït el número de beques de dues a una però s'ha ampliat la duració de la beca d'un a dos mesos per tal de poder oferir als comissaris millors condicions temporals pel desenvolupament de la seva recerca.

Per la tercera convocatòria d'Encura es van admetre 32 sol·licituds entre les quals el jurat va escollir el projecte «Iterant Actions» de Luce Choules (UK).

Partner internacional: Curators' Network

Partner supraautonòmic: Hablarenarte

Encura compta amb el suport del Ministerio de Educación Cultura y Deporte i la col·laboració de la Fundació Banc Sabadell.

· **CAiRE**

Des de juliol 2014 Hangar forma part del grup impulsor de C.A.i.R.E – Cluster per l'Art i la Recerca Experimental que té com objectiu assolir el reconeixement de la pròpia recerca artística com a generadora de coneixement. Els altres membres del clúster són: grup de recerca Digidoc – Comunicació Interactiva, Universitat Pompeu Fabra; grup de recerca Art, Arquitectura i Societat Digital, de la Universitat de Barcelona, Universitat Oberta de Catalunya i Universitat Internacional de Catalunya; Grup de Recerca en Estètica i Teoria de les Arts – G.R.E.T.A de la Universitat Autònoma de Barcelona; i grup de recerca en Art, Ciència i Tecnologia – IMARTE de la Universitat de Barcelona.

El 2018 ha estat un període d'impassé per CAiRE. La intenció en el 2019 és reprendre la seva activitat i que aquesta es reforci amb una major dedicació a la coordinació i l'impuls del clúster per part del personal de l'àrea de recerca d'Hangar.

a.3. Projectes desenvolupats el 2018

Les línies de recerca d'Hangar més actives durant l'any 2018 han estat aquelles per les que hem obtingut o mantingut finançament específic per encabir els diversos projectes. Aquestes són les següents:

a.3.1. Bioart:

- WetLab

Títol de l'activitat: Clitoris que punxen: taller de modelatge i impressió 3D per dissenyar armes d'autodefensa

Dates: 12, 19 i 26 de setembre 2018

Qui fa l'activitat: Col·lectiu resident TMTMTM amb col·laboració de Formació Hangar

Marc activitat: Activitats de col·lectius residents

Títol de l'activitat: Reobertura del wetlab

Dates: dijous 4 d'octubre 2018

Qui fa l'activitat: Equip coordinació wetlab

Marc activitat: Wetlab

Títol de l'activitat: Sureando el cuerpo VI: Transdisciplines meridionals

Dates: dimecres 10 d'octubre 2018

Qui fa l'activitat: Lucía Egaña

Marc activitat: Activitats d'artistes residents

Títol de l'activitat: Eriçons de mar com a organismes model (de reproducció)

Dates: 24 - 26 Octubre 2018

Qui fa l'activitat: Laura coordina l'activitat, Belén coordina el wetlab i materials, Maja Smrekar imparteix el taller

Marc activitat: Wetlab + formació

Títol de l'activitat: Presentació del llibre Xenofeminismos

Dates: 15 novembre 2018

Qui fa l'activitat: Equip recerca + Caja Negra

Marc activitat: Wetlab

Títol de l'activitat: Grup de cicatrizació

Dates: Tots les divendres

Qui fa l'activitat: Equip coordinació wetlab

Marc activitat: Wetlab

Títol de l'activitat: Grup de fermentació

Dates: Tots les dijous

Qui fa l'activitat: Equip coordinació wetlab

Marc activitat: Wetlab

Títol de l'activitat: >fer>pensar>fer> #1 ¿Animals en el laboratori?

Dates: 22 novembre 2018

Qui fa l'activitat: Equip coordinació wetlab

Marc activitat: Wetlab

Títol de l'activitat: Sessió del màster d'Enginyeria en Disseny Industrial d'Elisava

Dates: 12 desembre 2018

Qui fa l'activitat: Laura Benítez y Paula Pin

Marc activitat: Wetlab

Títol de l'activitat: Creació de la secció del wetlab per a la web d'Hangar

Dates: octubre 2018

Qui fa l'activitat: Belén i equip comunicació

Marc activitat: Wetlab

- Biofriction

Durant 2019, Hangar ha treballat juntament amb la recercaire i doctora en filosofia i bioart, Laura Benítez en el desenvolupament d'una proposta de sol·licitud per la convocatòria anual del programa Europa Creativa. El projecte, liderat i dirigit per Laura Benítez des d'Hangar, s'anomena Biofriccions i involucra a altres tres organitzacions europees que treballen en l'àmbit dels encreuaments entre art, ciència i tecnologies.

En els últims anys, les relacions transdisciplinars entre art, ciència i tecnologies han generat contextos híbrids que no només han proporcionat un nou marc conceptual i pràctic per a la investigació artística, sinó que també han conduït a canvis de paradigma que afecten altres àmbits de coneixement / àrees culturals.

El camp de l'art i la ciència ha estat objecte de molts projectes d'investigació durant les últimes dècades, però la col·laboració en la producció de coneixement entre artistes i científics encara és una excepció. Per aquest motiu, Biofriction proposa treballar en enfocaments de recerca transdisciplinària sobre aquells projectes que integren la bio (info)tecnologia en diverses formes i aspectes, tot creant ponts de comunicació entre les diferents àrees de coneixement tècnic, científic, social, artístic i transcultural que generen el coneixement en termes de col·lectivitat des d'una revisió transhackfeminista de la tecnociència.

Els resultats de la convocatòria es faran públics a mitjans de 2019.

Proposta dirigida i coordinada per: Hangar

Partners internacionals: Kapelica (Ljubljana, Eslovènia), Bioart Society (Helsinki, Finlàndia) i Cultivamos Cultura (Lisboa, Portugal).

a.3.2. Polítiques de la interfície:

- Critical Interface Politics Research Group

El grup d'investigació Critical Interface Politics es va fundar a Hangar l'any 2015 per iniciativa de l'artista Joana Moll en col·laboració amb Matteo Zappa. La línia de recerca del grup inclou projectes que reflexionen sobre la interacció entre humans i màquines i sobre els models polítics, socials i econòmics vinculats a les tecnologies que fan possible aquesta relació. Si el disseny d'un dispositiu planteja la teoria sobre l'usuari i la seva performativitat, identificar alguns dels factors que provoquen la teoria és una de les maneres d'identificar les tàctiques i tècniques del disseny i explorar l'accionament del seu sistema operatiu. En aquest sentit, els projectes de recerca d'aquest grup estan relacionats amb territoris d'actuació i investigació sobre interfícies des de diferents enfocaments, experiències i pràctiques procedents del disseny, la política, la filosofia, l'art, l'activisme i els estudis de comunicació. Una de les activitats crucials del grup de recerca és la transferència i intercanvi de coneixements periòdics amb una àmplia gamma de comunitats en forma de tallers pràctics que se solen celebrar cada tres mesos.

En el 2018, el grup ha estat treballant de cara a recollir materials.

- Ubiquitous Material Awareness – UMA

Durant 2019, Hangar ha treballat juntament amb l'artista i recercaire Joana Moll en el desenvolupament d'una proposta de sol·licitud pel programa de finançament europeu de recerca i innovació Horizon2020. La proposta, liderada i dirigida per Joana Moll des d'Hangar, s'anomena **Ubiquitous Material Awareness (UMA)** i ha involucrat a altres set organitzacions europees, entre elles diferents universitats.

Internet és responsable de més del 2% de les emissions globals de CO₂, i el nombre d'usuaris i connexions de xarxa continua augmentant. Tot tenint en compte aquest enorme i creixent impacte en l'economia global,

cal urgentment conscienciar i assegurar un desenvolupament sostenible i responsable, aprofitant al màxim el potencial d'Internet per aportar valor a la nostra societat.

Els artistes poden ajudar a desencadenar aquest potencial i estimular la innovació centrada en l'ésser humà a través de les seves competències transversals i el pensament no convencional. Això és l'objectiu d'UMA mitjançant 1) la facilitació de 12 residències d'artistes a diferents indústries europees de TIC / DC per contribuir al desenvolupament de nous productes i solucions integrals; 2) la producció d'una exposició i l'organització d'una sèrie d'esdeveniments relacionats; 3) la creació d'un premi d'art, tecnologia i sostenibilitat; 4) la fomentació de modes crítics, ètics i sostenibles de col·laboració creuada i 5) el desenvolupament del primer currículum acadèmic europeu que abordi les pràctiques sostenibles en l'àmbit de l'art digital i les àrees educatives de disseny d'interfícies per crear-ho i posar-ho a disposició en una xarxa d'ensenyaments de grau i postgrau.

La convocatòria es va resoldre en el mes d'agost i malauradament la proposta presentada des d'Hangar no va ser seleccionada, malgrat la bona puntuació obtinguda.

Proposta dirigida i coordinada per: Hangar

Partners locals i internacionals: Guifi.lab (Barcelona, Espanya), Aarhus University (Aarhus, Dinamarca), Green Partners (Cluj-Napoca, Romania), Albea (Barcelona, Espanya), COAL (París, França), University of Art and Design (Linz, Àustria), i CAE – Culture Action Europe (Brusel·les, Bèlgica).

- Life Systems Support - LSS

Durant 2018, Hangar ha treballat juntament amb l'artista i recercaire Joana Moll en el desenvolupament d'una proposta que ha estat inclosa en el projecte que l'organització de Ljubljana Aksioma ha presentat a la convocatòria anual del programa de finançament europeu Europa Creativa sota el títol de Life System Support – LSS.

El projecte Life Support System fa referència a la tecnologia cooperativa que sosté els éssers vius en situacions en què els factors ambientals o de sosteniment habituals han canviat dràsticament.

A 2019, Aksioma (SI), Drugo més (HR), Furtherfield (Regne Unit), Disruption Network Lab (DE), Hangar (ES) i INC (NL) participaran activament i de manera crítica amb artistes, teòrics, institucions de recerca, ciutadans i comunitats per detectar, descobrir i planificar les possibilitats inexplorades i els problemes urgents entre les tecnologies emergents i les cultures tecnològiques en la tasca de crear codis que donen suport a les nostres vides i conviuen en aquest planeta més enllà de 2030.

Els resultats de la convocatòria es faran públics a mitjans de 2019.

- II Congrés Interface Politics

Organitzat pel grup de recerca GREDITS (BAU) amb la col·laboració d'Hangar, Artnodes i el Museu d'Art Contemporani de Barcelona. El congrés va tenir lloc entre el 28 i el 30 de novembre de 2018.

Sota el títol «Després de la veritat», el congrés es va estructurar al voltant de tres temes principals:

- Mutacions en la producció semiòtica de la veritat en els actuals contextos socials i tecnològics.
- Societat en xarxa, noves formes de poder i el declivi de l'esfera pública i del seu futur.
- Nous modes de veure. Disseny de la transparència, estètiques de la ofuscació, subcultures d'usuaris i crisi de la representació tradicional.

En l'edició de 2018, van participar com a membres del comitè científic del congrés en Lluís Nacenta com a director d'Hangar i la Joana Moll, recercaire principal del grup de recerca d'Hangar Critical Interface Politics (CIP). A més a més, la Joana Moll va presentar durant el segon dia del congrés el projecte Sustainable Interface Protocol que està desenvolupant en el marc del grup CIP juntament amb l'Andrea Noni.

a.3.3. Eines per a la recerca

- Sympoiesis

Sympoiesis és un grup de treball que s'inicia el 2018 per investigar sobre les pràctiques artístiques que tenen lloc a Hangar. El grup el formen els equips de recerca i transferència de coneixement d'Hangar, la direcció d'Hangar, la investigadora Mafe Moscoso i l'artista Connie Mendoza. Depenent del contingut de la sessió, el grup també convida i s'obre a altres persones tant treballadores, com artistes o col·laboradores d'Hangar.

Durant el 2018 Sympoiesis ha treballat sobretot qüestions relacionades amb els processos col·lectius de recerca i producció artística. Aquestes qüestions han girat particularment al voltant dels projectes Iterations i l'intercanvi d'artistes entre Hangar i l'Asilo de Nàpols.

a.3.4. Experimentació sonora

- On Making Sounds (OMS) – Pràctiques «del fer», innovació tecnològica, investigació artística i artefactes sonors

OMS és un projecte que pretén estudiar les relacions que es produeixen entre les metodologies d'investigació artístiques i de disseny, les pràctiques de construcció d'"artesania electrònica i digital" i els processos d'innovació tecnològica. Per això busca casos d'estudi (un d'ells Hangar) on desenvolupar un treball de camp etnogràfic en què estudiar a una comunitat concreta i els artefactes que produeix.

Estudia a artistes que construeixen i creen instruments musicals i que comparteixen:

- Espais comuns de treball, activitats i tallers.
- Una filosofia de coneixement compartit, que implementen mitjançant l'ús d'estàndards (EURORACK) i de llicències de Hardware Lliure OSHW.
- Una ètica de comunitat que potencia entre els seus membres l'autoconstrucció a través de DIY i la investigació en el desenvolupament propi d'artefactes sonors.
- Una professionalització de les seves pràctiques artístiques que genera una realitat econòmica.

OMS dialoga amb diferents disciplines acadèmiques: els estudis socials de la ciència i la tecnologia (STS), els media studies i els cultural studies, a través dels sound studies. S'interessa per pràctiques tecnològiques innovadores dins dels mateixos (Pinch, 2001) per l'especial relació de embodiment que en aquest camp tenen les interaccions entre "màquines" i persones (Nelson, 2015) i pels processos post-industrials de fabricació distribuïda (Anderson, 2012).

OMS és el projecte de Josian Llorente, guanyador de la III beca de recerca artística Fundació Banc Sabadell – Hangar. El projecte es va dur a terme en el marc d'una residència a Hangar entre març i juny de 2017.

a.3.5. Producció cultural

- Iterations

Iterations és un projecte europeu compromès amb el futur de la col·laboració artística en contextos digitals en xarxa. Artistes i professionals multidisciplinàries es reuneixen per crear treballs especulatiu que alimenten la imaginació de les possibles formes de col·laboració artística.

A través d'una sèrie de residències pràctiques i exposicions discursives, Iterations ofereix situacions en què les artistes experimenten col·lectivament noves formes de treball artístic que generen espais per a la col·lectivitat i la col·laboració.

El projecte s'estructura al voltant del model conceptual d'"iteració". Inspirat en les formes recursives de col·laboració tal com existeixen en el desenvolupament de programari de codi obert, el projecte Iterations

aplica la repetició i la circularitat de metodologies artístiques, en què el resultat d'una activitat s'utilitza com a punt de partida per a la següent.

Iterations investiga els processos i les motivacions que mouen a les artistes a explorar models de cooperació i eines digitals obertes. Les iteracions s'estenen en els camps relacionats amb l'art a l'abordar els aspectes estètics, ètics i legals de l'autoria múltiple, l'economia basada en els béns comuns, i els potencials polítics i socials que s'obren al voltant d'allò artístic. Tot seguint la filosofia del codi obert, Iterations estableix interessos comuns per a totes les activitats.

El projecte construeix un conjunt coherent de pràctiques, recursos i documentació que seran accessibles a grups específics (entre altres, artistes, programadores i activistes), així com a un públic més ampli, tot permetent que els resultats tinguin un abast més enllà dels límits de la durada del projecte.

Durant 2018 ha tingut lloc la primera i la segona residència del projecte a Trasformatório (Giampileri, Sicília) i a Hangar (Barcelona) respectivament. A la residència d'Iterations a Hangar van participar les artistes següents: Julia Gorostidi, Rosa Llop, Connie Mendoza, Antonia Manhartsberger (que participarà el 2019 a la residència a Esc, Graz), Iris Torruella, i Azahara Ubera i Giulia Deval (que van participar també a la residència a Trasformatório, Sicília).

- Epistemagias

Epistemagias és un grup d'investigació independent iniciat el juny de 2018 interessat en els encreuaments entre màgies i epistemologies. El grup es reuneix periòdicament a Hangar. Durant les seves sessions, les participants proposen temàtiques, materials i línies de recerca travessades per aquests dos conceptes i a partir d'aquests s'inicia una reflexió col·lectiva.

- Bienal del pensament

Hangar ha participat a la I Bienal del pensament de la ciutat de Barcelona amb l'organització del taller «Queering damage: metodologies per a reparacions parcials... o no» i la xerrada «Animal hacker: Trobades queer amb les arts fosques i la bioanalítica» de la investigadora Helen Pritchard. El taller va tenir lloc el dia 19 a Hangar i la xerrada el dia 20 al Macba.

- Exposició dels processos de recerca dels artistes residents al Kuntsraum Lakeside

Durant 2018 s'ha establert una col·laboració amb el centre Kuntsraum Lakeside de Klagenfurt, Àustria, en el marc de la qual s'ha seleccionat a quatre dels artistes residents d'Hangar a participar en una exposició que tindrà lloc durant la tardor de 2019 i en la qual mostraran part dels seus processos de recerca. Els artistes seleccionats per part del curador i director del centre Franz Thalmair han estat:

David Ortiz Juan

Paula Bruna

Francisco Navarrete Sitja

Mercedes Mangrané

- Co- ADAR

Durant el 2018 Hangar ha treballat conjuntament amb la Universitat Oberta de Catalunya i el seu nou Grau en Arts en l'elaboració d'una proposta que es presentarà a la propera convocatòria del programe europeu Erasmus +.

L'objectiu general del projecte és promoure la col·laboració entre l'àmbit professional i acadèmic en el camp de les Arts i el Disseny -en aquest cas, els programes de residències per a artistes i les escoles d'educació superior d'art i disseny respectivament- amb l'objectiu de:

- millorar la formació dels futurs artistes i dissenyadors professionals i, per tant, la seva empleabilitat;
- ampliar les capacitats d'artistes i dissenyadors en els àmbits de la col·laboració, la recerca i els processos d'aprenentatge basats en projectes com a elements bàsics de la seva pràctica;
- fomentar la participació de professors, educadors, directius, etc. en processos de co-aprenentatge i creació;
- fomentar el reconeixement dels programes AiR també com a forma de formació;

- explorar i desenvolupar noves TIC (entorns d'aprenentatge digital i en línia) en l'àmbit de l'educació superior en disseny i arts;
- augmentar la capacitat de les organitzacions implicades -i els seus membres- d'intercanviar bones pràctiques i col·laborar transnacionalment a nivell europeu.

El consorci del projecte estarà format per parells formats per una escola superior d'art i una residència artística de tres països europeus. Aquests països està previst que siguin Dinamarca, Polònia i Espanya.

La convocatòria es resoldrà a mitjans de 2019 i si el projecte fos seleccionat el seu inici aproximat seria durant setembre 2019.

a.3.6. Robòtica

Des del compromís amb el maquinari i programari lliure i obert, aquesta línia de recerca explora les possibilitats d'eines com Arduino, Pure Data, o Processing per al desenvolupament de l'electrònica interna, la programació i la construcció de prototips a partir de les diverses propostes que arriben al Laboratori d'Interactius.

Durant 2018, s'ha obert la tercera convocatòria per assignar tres beques destinades a artistes, investigadors i desenvolupadors en l'àmbit de la tecnologia en codi obert per realitzar una residència d'investigació, desenvolupament i/o producció de tres mesos de durada en el laboratori d'interacció d'Hangar. El artistes seleccionats han estat Laura Ige, Mario Santamaria i Xavier Manzanares. Les seves residències al laboratori han tingut al llarg de l'últim trimestre de 2018.

Per més informació sobre els projectes seleccionats, veure l'apartat *a.3. Projectes desenvolupats el 2018*

b) Suport a la creació

b.1. Artistes residents

Pel que fa al recolzament dels processos de creació, Hangar disposa de 14 tallers per a la creació (quatre d'ells que es poden compartir) que s'ofereixen a artistes que necessiten desenvolupar un projecte o un encàrrec específic, a artistes en vies de professionalització, o a artistes que s'instal·len temporalment a Barcelona. Les residències estan vinculades a un procés de professionalització en què l'artista entra en contacte amb els agents artístics de la ciutat com són els galeristes, comissaris o crítics d'art mitjançant trobades i xerrades en els espais de tallers. Així mateix els artistes residents proposen activitats temàtiques com les sessions polivalents dedicades a la performance, al vídeo, la música o la instal·lació.

Hangar com a centre de producció multidisciplinar acull una gran diversitat de propostes i artistes, en aquest sentit, la pintura, el dibuix, la fotografia, l'escultura o les instal·lacions i el treball en so són alguns dels mitjans que utilitzen els artistes residents a Hangar i els que estan més vinculats al centre i, concretament, a l'ús d'un espai.

Per a les seves residències, Hangar fa una convocatòria de sol·licituds 2 o 3 cops a l'any. Els dossiers són seleccionats per la Comissió de Programes d'Hangar (formada per 4 experts d'art contemporani escollits pel patronat de la Fundació Privada AAVC, el staff del centre, la Plataforma Assambleària d'Artistes de Catalunya - PAAC i els artistes residents), segons els espais disponibles.

Els artistes residents poden fer ús dels següents serveis d'Hangar de forma gratuïta: autoedició de vídeo i ús del plató i la sala polivalent, així com tenen accés lliure segons disponibilitat, a tot el material tècnic de producció audiovisual i el suport de tot el seu equip tècnic en horari laboral.

Hangar també col·labora amb altres agents, entitats i espais per a poder dur a terme presentacions mensuals dels treballs dels artistes residents dins del programa de visibilització PARATEXT i una vegada a l'any participa en el TOP - Tallers Oberts Poblenou. Durant el TOP els artistes residents d'Hangar obren els seus tallers a la comunitat artística i al públic en general, al mateix temps que presenten treballs especialment produïts

per a aquest esdeveniment. Tanmateix es compte també amb una jornada anual gestionada pels propis artistes anomenada SESSIONS POLIVALENTS, en la qual es conjuguen pràctiques del territori amb treballs dels propis residents a Hangar. A més a més, Hangar facilita als artistes ubicats als tallers el contacte amb l'entorn professional de les arts visuals a Catalunya i amb tota la seva xarxa internacional.

Les **modalitats de residència** son:

- 1. Estades llargues**, els artistes poden disposar de l'espai de taller fins a un màxim de 2 anys.
- 2. Estades curtes**, per a la realització de projectes puntuals en els tallers, de durada màxima de tres mesos.
- 3. Estades a la residència d'Hangar**, els artistes disposen d'allotjament i espai de treball d'un a tres mesos.
- 4. Residències a la cabana de fusta**, se selecciona el projecte de dos estudiants per any de l'últim curs del Grau en Art i Disseny de l'Escola Massana. Aquests s'instal·len durant un mes a la cabana que va construir l'artista Pep Vidal pel projecte «Una cabana per acabar la tesi» i que actualment es troba al pati del darrera d'Hangar. Hangar ofereix als estudiants, a més a més, un espai de treball a la planta de tallers d'Hangar, on aquests conviuen amb els artistes residents en les mateixes condicions de treball que ells.
- 5. Residències de producció**, ofereixen un espai de treball, les infraestructures i els serveis d'Hangar a artistes que estan treballant en la producció d'un projecte concret per un temps determinat. Aquestes s'ofereixen com un servei més del centre i per tant no passen per Comissió de Programes.

A més a més, Hangar compta amb un **programa d'internacionalització** que té dues modalitats diferents.

- 6. Beques d'intercanvi** d'un a tres mesos, els artistes disposen d'allotjament i espai de treball.
- 7. Beques institucionals**, són residències subvencionades per galeries, fundacions, ambaixades i/o ajuntaments estrangers. Els artistes disposen d'allotjament i espai de treball d'un a tres mesos amb accés als serveis d'Hangar amb un 20% de descompte en les tarifes.

(Per a informació detallada del programa d'internacionalització veure l'apartat 5. Internacionalització d'aquesta memòria.)

Dades 2018

Nombre d'artistes en residència: 46 , dels quals:

Estada llarga: 23

Estada curta: 5

Estades a la residència d'Hangar: 6

Residències a la cabana de fusta: 1

Residències de producció: 0

Beques de producció: 3

Beques d'intercanvi: 5

Beques institucionals: 3

Valoració 2018

Aquest any s'ha obert una convocatòria de sol·licitud de taller, per a estades llargues de fins a 2 anys i d'estades curtes d'un a 3 mesos. Les estades curtes normalment tenen lloc els 3 primers mesos de l'any, la convocatòria està subjecte a la disponibilitat d'espais en l'interval de l'entrada per tallers de llarga durada i residències o beques internacionals. No obstant, sempre hi ha una reserva fixa de 3 tallers per les residències i beques internacionals.

El maig del 2018 van entrar els 8 artistes de llarga durada nous que treballaran al centre durant els propers dos anys, sumats als que i van accedir al maig del 2017 finalitzem l'any amb 15 artistes de llarga durada treballant als tallers.

Durant l'any 2018 s'han rebut un total de 58 sol·licituds de lloguer de tallers per a estades llargues i 17 per estades curtes.

Enguany l'ocupació ha estat del 90%, Això es degut a la necessitat de poder tenir un taller disponible per a residències fruit de beques de producció o internacionals que no es va poder calendaritzar a principis d'any. Aquest darrer any l'espai d'antigues oficines ha estat destinat exclusivament a un projecte en conveni

HAMACA, tres col·lectius residents. IMVEC / Voizes, Toplap i TMTMTM.

En quant a la **Comissió de Programes**, aquest any hem seguit treballant amb l'equip format per Pep Dardanyà (artista), Irina Mutt (comissari, crític), Juan Canela (comissari, crític), Giuliana Racco (artista) i Lluís Nacenta (director d'Hangar). Per tal d'agilitzar les comissions per l'augment de convocatòries la majoria d'aquestes s'han fet on-line quan el nombre de sol·licituds es baix. Això facilita el calendari dels membres de la comissió però també economitza el procés.

En relació a la nova Comissió de Programes i degut a la selecció del Lluís Nacenta com a nou director d'Hangar a partir del gener del 2018. Lúa Coderch ha decidit sortir de la comissió entenent que era millor no formar-hi part junt amb el seu company. En el seu lloc va entrar la substituïda amb perfil d'artista. Giuliana Racco antiga resident del centre i artista amb una llarga carrera i capacitat per entendre necessitats dels i les artistes així com una forta coneixença d'Hangar.

Durant el 2018 han continuat les reunions setmanals amb els residents per discutir propostes i iniciatives comunes amb part de l'equip tècnic d'Hangar. Aquestes trobades reforcen els vincles amb l'equip de gestió i el projecte d'Hangar en general, així com faciliten la comunicació entre els propis artistes i les trobades amb els agents culturals que els visiten a les trobades informals "Cafè amb...", que enguany s'han rebaixat fins a una mitjana de tres bimensuals.

També aquest any s'ha consolidat a nivell de públic la activitat periòdica amb els artistes residents d'Hangar, **Paratext**, una sèrie de presentacions que es programen mensualment on els artistes mostren el treball que estan realitzant tant pels company residents com pel públic en general, doncs les sessions són obertes a tothom. Tots els artistes en residència sigui quina sigui la modalitat, presenten la seva feina durant la seva estada. També aquest any s'ha donat continuïtat a la publicació que recull totes les presentacions del Paratext en una edició que esperem tenir finalitzada a finals de desembre **Paratext vol.3**, que recull totes les presentacions realitzades entre maig de 2017 i maig de 2018. La publicació serà realitzada amb el suport principal de la Fundació Banc Sabadell, i la col·laboració d'altres institucions amb qui treballem en els programes de residència d'artistes.

(Per més informació sobre aquestes activitats de comunicació i difusió com Cafè amb, Tallers Oberts Poblenou o Paratext, veure apartat específic 4. Difusió d'aquesta memòria)

Per últim, aquest any s'ha obert altre cop el programa **Encura**. El programa té l'objectiu de convidar a comissaris establerts fora de Catalunya a desenvolupar un projecte de recerca a Hangar amb la participació d'altres agents estatals. D'entre més de 40 aplicacions es van seleccionar dos projectes finals, un com a guanyador i un altre com a substitució. Durant els mesos de gener i febrer de 2017s'acollirà al guanyador d'aquesta edició. Aquest programa compta amb l'ajut específic del Ministerio de Educación, Cultura y Deportes. *(Per a més informació d'aquest programa, veure la secció 1.a. La recerca artística i la recerca interdisciplinària d'aquesta memòria)*

b.1.1. Estadets llargues

Les estadets llargues en els tallers d'Hangar són fins a dos anys.

Lucía Egaña Rojas gener 2017 / maig 2019

Rubén Patiño febrer 2017 / maig 2019

Francisco Navarrete Sitja abril 2017 / maig 2019

Mercedes Mangrané maig 2017 / maig 2019

Lara Fluxà maig 2017 / maig 2019

Ali Yerdel gener 2016 / maig 2018

Rafael Pérez Evans maig 2016 / maig 2018

Alejandra Avilés maig 2016 / maig 2018

Paco Chanivet maig 2016 / maig 2018

Patricia Fernández Antón maig 2016 / maig 2018

Patricio Rivera maig 2016 / maig 2018

Florian Freier maig 2016 / maig 2018
Eliana Beltrán juny 2016 / maig 2018
Floy Krouchi gener 2017 / maig 2018
€SSi PERSE maig 2018 / maig 2020
Paula Bruna maig 2018 / maig 2020
Sol Prado maig 2018 / maig 2020
Julia Gorostidi maig 2018 / maig 2020
Alba Mayol Curci maig 2018 / maig 2020
David Ortiz Juan maig 2018 / maig 2020
Michael Lawton maig 2018 / maig 2020
Jan Monclús maig 2018 / maig 2020
Helena Vinent maig 2018 / maig 2020

b.1.2. Estades curtes

Agustín Ortiz Herrera, novembre 2017-gener 2018
Anna Irina Russell, febrer - abril 2018
Julia Varela, febrer - abril 2018
Paula Bruna, novembre 2017- gener 2018
Sol Prado, febrer – abril 2018

b.1.3. Estades a la residència d'Hangar

b.1.4. Residències a la cabana de fusta

Violeta Mayoral maig – octubre 2018 (L'artista ha estat treballant en treballs d'intimitat i vídeo-seguiment)

b.1.5. Residències de producció

Aquest any no s'ha realitzat, atès que es va decidir que tothom hauria de passar per convocatòria, sinó simplement es tractaria d'un lloguer de serveis.

b.2. Residències al laboratori d'interacció

Durant el mes de setembre de l'any 2018 es va treure la resolució de la tercera beca de recerca i desenvolupament al Lab d'Interacció i Programari d'Hangar, així doncs es van concedir tres beques destinades a artistes, investigadorxs i desenvolupadorxs en l'àmbit de la tecnologia en codi obert per a realitzar una residència d'investigació, desenvolupament i/o producció de tres mesos de durada en el seu laboratori d'interacció.

La beca ofereix:

- Honoraris: 1.500 € bruts.
- Una bossa de producció de fins a 2.000 € bruts.
- Espai de treball en el laboratori d'interacció d'Hangar.
- Suport tècnic pel desenvolupament i producció del projecte.
- La xarxa de col·laboradors d'Hangar.

Al setembre de 2018, la comissió formada per Giuliana Racco (Membre de la Comissió de Programes d'Hangar), Miguel Angel de Heras (responsable del laboratori d'interacció d'Hangar) i Lluís Nacenta (Directora d'Hangar), van escollir els projectes de Laura Ige, Mario Santamaria i Xavier Manzanares.

Els escollits van ser:

Xavi Manzanares: és arquitecte per l'ETSAB / UPC (2001). En el marc de l'Arquitectura ha anat desenvolupant una praxi no convencional de la professió en col·laboracions amb Straddle3 (Arquitectura Experimental i Social), NSP (BioArquitectura) o Congoritime / BeaGoller Arqs (Arquitectura i Disseny de

Recerca). Després d'un recorregut performatiu i luthierístic en el marc de la música experimental sota la identitat d'AAAX -que l'ha portat a recórrer diferents escenaris i festivals arreu del món des del 2003-, als darrers anys ha estat col·laborant en projectes situats a les interseccions de les arts, les ciències i les tecnologies, en el marc de la cultura Open.

En el present projecte es comparteixen tècniques i reflexions del treball de Recerca Ones Hàptiques tot incorporant noves capes conceptuals entorn a la experimentació amb la biologia i la autosuficiència energètica dels dispositius electrònics a utilitzar en els experiments de la Recerca.

MOSS, experimenta amb els processos bioquímics de la molsa (fotosíntesi i canvis de condicions ambientals) per a poder-los escoltar amb un sistema d'escolta dual (auditiva i hàptica/corporal). El projecte es conforma com un kit autoalimentat dins el paradigma de la 'Autonomy of Things' que evoluciona l'IoT establint en què la única solució possible a la crisi ecològica global roman en què els dispositius puguin funcionar autònomament 'off the grid'.

Mario Santamaria: artista, la seva pràctica artística estudia el fenomen de l'observador contemporani, parant atenció a dos processos que el configuren: les pràctiques representacionals i els aparells de visió i mediació.

El projecte durant la seva beca al Lab d'Interacció d'Hangar consisteix en el desenvolupament i prototipatge d'una sèrie d'artefactes-routers que estableixen altres formes de connexió de xarxes. Una investigació sobre possibles re-apropriacions o perversions de normes estructurals en el tràfic de dades des de l'escultura i les pràctiques simbòliques explorant possibilitats tecno-poètiques de connexió en relació al territori, les infraestructures i els seus temporalitats.

Laura Ige: artista, El seu camp d'experimentació són les arts visuals, l'art sonor i l'escriptura sobre temes de gènere, autoria, polítiques d'apropiació i *social and digital debris*.

El seu treball tracta sobre el paper de la dona en l'economia digital/underground afectiva, a través de la ficció com a mètode. Un bot de tinder que li concerneix el seu rol, el de ser un tinder bot. Algorismes malintencionats de malware vistos com dones atractives dedicades al xat per atraure els usuaris a enquestes fraudulentament i llocs diversos. Això subratlla a la dona com un artífex perillós al servei de l'acumulació capitalista, que també està vinculada al llaç històric de les dones al concepte de naturalesa i cura, que ens exclou de la producció cultural, el poder i la política.

Tots tres han realitzat el seus respectius projectes dins del laboratori d'Hangar durant tres mesos entre juny i setembre de 2017, i han col·laborat en la dinamització de la programació dels Dijous Oberts.

b.3. Col·lectius residents

Hangar acull projectes artístics i culturals en residència. Els projectes residents, a canvi de l'estada a Hangar, ofereixen serveis d'assessoria gratuïta en les seves especialitats als artistes que visiten el centre. Aquestes assessories solen tenir lloc dins del marc dels Dijous Oberts.

En maig de 2018 es va resoldre una nova convocatòria a causa de la finalització del conveni firmat de dos anys que es va signar, on es van escollir: TMTMTM, Toplap, BeAnotherLab, IMVEC/Voizes.

Els col·lectius residents a Hangar són projectes que, a més d'atendre als propis objectius, són capaços de generar una simbiosi conceptual i pràctica amb el centre i els seus usuaris. El seu àmbit de treball té a veure amb la recerca teòrica o pràctica, i l'experimentació i desenvolupament d'eines obertes i d'accés lliure que facilitin la tasca creativa, tecnològica o no.

Entre els seus objectius ha de figurar una atenció específica a la pròpia comunitat i a la distribució del coneixement que es genera, tot sent d'aquesta manera projectes que generen possibilitats per als altres. Però el valor fonamental de la seva presència a Hangar i de la seva relació amb el centre, és el seu retorn en relació a la comunitat que envolta el centre. Així, és condició indispensable que la tasca del col·lectiu vingui a millorar el propi projecte d'Hangar afegint "alguna cosa" que reforci els seus objectius. A més, el projecte ha de treballar mà a mà amb els artistes ja siguin artistes emergents o consolidats formant i/o generant eines que els ajudin en el seu treball. Han de tenir, doncs, voluntat de servei i reforç a la comunitat artística i de

base, treballant amb dinàmiques realistes i èticament acceptables des d'un punt de vista cultural, social i econòmic.

Els projectes residents han de poder sostenir la pròpia activitat, i per tant, prioritàriament, han de ser projectes sense afany de lucre. Si no ho fossin, la seva activitat econòmica ha de ser revisada per Hangar de forma que es pugui valorar la contribució dels residents en el moment en que els ingressos o el projecte comencin a generar dinàmiques de dispersió de l'atenció al béns comuns.

En resum, el concepte de comunitat i d'allò comú es un dels eixos sobre el que giren els projectes residents, per tant, han de ser capaços de trobar ressò entre la comunitat o de generar-ne una de nova. L'altre eix és el de la generació i transferència de coneixement, tot facilitant l'accés d'artistes i altres usuaris al mateix temps que generant comunitats d'aprenentatge.

Els projectes residents aporten a Hangar:

- activitats, coneixement teòric i pràctic mitjançant la creació de comunitats d'aprenentatge, i continguts entorn la seva especialització.
- metodologies de treball basades en la transdisciplinarietat i que incorporen altres àmbits no directament relacionats amb el context de les arts visuals més estrictes.
- aporta recerca, creació i pràctiques crítiques al voltant de les eines de producció.

b.3.1. BeAnotherLab

BeAnotherLab és un col·lectiu artístic i grup d'investigació interdisciplinar fundat a Barcelona el 2012.

És el col·lectiu desenvolupador del projecte La Màquina de Ser Un altre (TMBA). Aquesta eina multisensorial Creative Commons, està dissenyada per promoure la tolerància i el respecte mutu a través d'intervencions en realitat virtual (VR). Mitjançant la combinació de realitat virtual, les ciències cognitives i d'art performàtic, el sistema TMBA ofereix als usuaris la possibilitat de veure's a si mateixos en un cos diferent mentre ofereix la possibilitat de moviment, interacció amb l'espai i la narrativa així com la possibilitat de rebre retroalimentació tàctil realista.

El grup es dedica a la compressió, la comunicació i l'ampliació d'experiències subjectives; tot centrant el seu treball en la investigació de la relació entre la identitat i l'empatia des d'una perspectiva embodied / "encarnada" i al desenvolupament d'aplicacions innovadores en l'art, la investigació científica, projectes socials, de la salut i l'educació, i posant un fort èmfasi en l'impacte i innovació social a la vida de les persones. El seu treball es basa en un model distribuït d'acció-investigació i de disseny col·laboratiu de metodologies. El col·lectiu porta a terme col·laboracions en múltiples països, disciplines i institucions.

El grup treballa en la intersecció entre l'art, la ciència i la tecnologia, tot qüestionant les jerarquies entre aquestes diferents formes de coneixement. BeAnotherLab està compromès amb la invenció de nous models de col·laboració i sostenibilitat, i no es basa en els individus, sinó més aviat en la idea de compartir identitats i les comunitats en expansió.

BeAnotherLab és projecte resident a Hangar des de 2016.

b.3.2. TopLap

TOPLAP Barcelona és un col·lectiu que practica i promou el live coding com a tècnica de creació sonora i visual, generant una apropiació tecnològica a través de l'ús i desenvolupament de programari lliure i obert enfocat a generar relacions i discursos propis.

TOPLAP Barcelona és un espai de trobada per a la comunitat de livecoders en la qual investigar, tocar en directe i desenvolupar projectes al voltant del live coding.

Les activitats organitzades pel col·lectiu són: tallers, xerrades, sessions mensuals de live coding form scratch, reunions periòdiques amb la comunitat d'investigació, així com algoraves. Proporciona també assessoria en projectes que utilitzin codi en temps real com a element en les arts, les humanitats digitals i les ciències.

Per a TOPLAP el live coding és una forma d'art escènica i una tècnica de creativitat centrada en l'escriptura en temps real de codi font i l'ús de programació interactiva, és una nova direcció en música electrònica, és improvisar i formalitzar en públic. Els live coders exposen i modifiquen en temps real el programari generant música i / o imatges, mentre la manipulació del codi es projecta per permetre veure procés. El live coding funciona en tots els gèneres musicals, i pels elements que el componen -art, ciència i tecnologia- configura també un discurs social i polític.

b.3.3. TMTMTM

The machine that makes the machine (TMTMTM) és un projecte col·lectiu de producció, recerca i experimentació tecnològica. Participa en el desenvolupament de projectes que utilitzen la fabricació digital o les tecnologies de la informació en la seva producció, engega activitats de formació i de posada en comú de coneixements i organitza trobades i activitats entorn de processos de producció tecnològica des d'una perspectiva crítica i transdisciplinària. Com a col·lectiu resident d'Hangar, assessora i col·labora en la producció de projectes artístics, atenent les necessitats del context en el qual opera.

b.3.4. Voizes/IMVEC

L'Institut de Monitorización y Vigilancia de Espacios Contaminados és una institució ciutadana oberta, pel disseny de prototips i la recerca i formació ECOforense orientada a la generació d'eines per a l'adaptació humana (en zones urbanes o rurals), als processos de contaminació relacionats amb la gestió de residus urbans en abocadors, la indústria pesada o la mineria.

Com a espècie, i gràcies a l'impacte ja irremeiable que hem generat de forma global al planeta, ens enfrontem al repte d'adaptar-nos per sobreviure en una nova gamma d'espais urbans i naturals contaminats i potencialment nocius per a la nostra salut.

L'equip del IMVEC, pretén a través dels seus dos pilars principals, dissenyar i fer reals eines i estratègies de treball útils, que serveixin a les societats del futur, per enfrontar-se a aquests espais hostils amb les majors possibilitats d'èxit possibles.

Imvec / Voizes és projecte resident a Hangar des de 2017.

b.3.5. DIYBioBarcelona

DiYBioBarcelona és un grup petit però heterogeni (informàtics, biòlegs, químics ...) creat amb la intenció d'acostar la biologia als ciutadans. En concret, les finalitats de DiyBioBcn són proveir els mitjans necessaris perquè la comunitat de biohackers (o aficionats a la biologia) local pugui treballar conjuntament, créixer i contactar amb altres comunitats similars a tot el món, i promocionar l'intercanvi de coneixements i serveis entre la comunitat de biohackers i la resta de ciutadans.

DIYBioBarcelona ha estat projecte resident a Hangar des de 2016 fins a l'octubre de 2018, quan per manca de disponibilitat per part del col·lectiu s'acorda que deixin de tenir l'estatus de col·lectiu resident i passin a col·laborar amb Hangar de manera més puntual.

b.4. Projectes col·laboradors

D'entre els col·lectius residents d'Hangar hi ha tres casos clarament diferenciats de la resta: Hamaca, Befaco i Orquestra del Caos. La diferència rau en què aquests projectes tenen una vinculació amb Hangar molt més llarga que els dos anys assignats a un col·lectiu resident, i, per això mateix, una involucració en l'estructura d'Hangar més profunda. El 2018, la direcció valora, en diàleg amb el patronat, que l'estatus d'aquests tres projectes com a Col·lectius Residents és una mica forçat, i que no s'ajusta a la realitat de la seva relació amb Hangar. Per això es pren la decisió de considerar-los, d'ara endavant, com a tres Projectes Col·laboradors d'Hangar, cadascú d'ells amb un conveni específic que regula la seva relació amb Hangar. A diferència dels Col·lectius Residents, la presència dels Projectes Col·laboradors a Hangar no està limitada en el temps

b.4.1. Hamaca

HAMACA, és l'única distribuïdora especialitzada a preservar i distribuir vídeo art en l'Estat Espanyol. D'aquesta manera HAMACA constitueix un element central en la professionalització de les pràctiques videoartístiques contemporànies i és un dels principals canals econòmics per a gran part dels artistes que representa. HAMACA contribueix a vertebrar i construir un sector econòmic entorn de les pràctiques videoartístiques i de cinema experimental, apropant galeries, museus, festivals, fires i artistes.

D'igual manera des de l'any 2007, ha estat particip d'una trama àmplia en la qual han participat un gran nombre d'especialistes en el camp de les arts plàstiques i audiovisuals experimentals, provinents principalment de Catalunya, de l'Estat Espanyol i d'altres llocs d'Europa.

Hamaca és projecte col·laborador a Hangar des de 2006.

b.4.2. Befaco

Befaco és una plataforma de filosofia *copyleft* que ha estat creada per donar suport als músics electrònics que desitgin fabricar les seves pròpies eines. És un col·lectiu centrat en l'experimentació sonora i la difusió de la cultura "fes-ho tu mateix" aplicada a les tecnologies musicals i més concretament, a la construcció de sintetitzadors analògics. Busca recuperar les tècniques musicals dels pioners de la música electrònica per donar-los un nou ús des d'una visió actual. Aquesta centrada en la recuperació i en la reinterpretació de les màquines en les quals s'inspiren els moderns llenguatges de programació visual com Pure data o Max msp.

Befaco és projecte col·laborador a Hangar des de 2012.

b.4.3. Orquestra del Caos

Integrat per artistes sonors, investigadors i industrials, l'Orquestra del Caos/Grup de Recerca Multifocal - GRM va començar a finals de 2013. El grup s'ha reunit amb periodicitat mensual al voltant dels altaveus de l'Orquestra del Caos instal·lats a la sala Ricson d'Hangar i des de 2014 participa en la programació dels Dijous Oberts amb una instal·lació de sistema d'àudio espacialitzat de so professional obert a tot artista sonor que vulgui experimentar amb una infraestructura tècnica a la qual no és fàcil tenir accés.

Les sessions tenen lloc els dimecres precedents als Dijous Oberts on l'Orquestra del Caos hi participa: 10 sessions, una mensual, de gener a juliol i d'octubre a desembre.

El Grup de Recerca Multifocal és projecte col·laborador a Hangar des de 2013.

2. LÍNIA DE SERVEIS A LA PRODUCCIÓ

Hangar es un dels centres amb més recorregut en el context de la producció artística a Espanya, i és reconegut per la seva interdisciplinarietat, mitjançant la qual acull els processos productius de les arts analògiques i les digitals.

Hangar estructura els seus serveis de suport a la producció artística de forma modular, proactiva i reactiva:

- Modular, perquè ha de ser capaç d'oferir un servei especialitzat per a cada necessitat dels projectes.
- Proactiva, reforçant i millorant la qualitat dels serveis existents, dels seus tècnics, dels seus espais i materials.
- Reactiva, en tant que ha de ser capaç de servir a les noves pràctiques artístiques tenint cura de les vies de connexió amb les pràctiques culturals contemporànies mitjançant el permanent contacte amb creadors i productors culturals.

Aquests serveis tenen l'objectiu de:

- Fomentar l'excel·lència en tot el procés de la producció artística feta a Hangar.
- Respondre a les necessitats més emergents de la pràctica artística i cultural, per la qual cosa és un espai que es declara obert a totes les pràctiques i formes de la producció cultural contemporània.
- Adaptar els seus serveis a la producció a l'evolució de cada una de les pràctiques artístiques.

a) Serveis de suport a la producció artística contemporània: els laboratoris d'Hangar

Hangar ofereix: serveis de suport especialitzats per a la producció artística, organitzats en els laboratoris; infraestructures per a la producció sense suport tècnic; i equipament i material per a la producció.

Hangar compta amb quatre laboratoris propis al servei dels artistes: el laboratori de producció, el d'imatge digital, el d'interacció i el de fusteria i construcció. També compta amb un laboratori sonor i fins mitjans de 2017, amb un laboratori de fabricació digital gestionats des dels projectes residents Befaco i Ilaro.org (per a més informació veure apartat 1.b.b.3. *Projectes residents* d'aquesta memòria).

Aquests laboratoris concentren els serveis d'assistència tècnica i de desenvolupament tecnològic pels artistes i creadors que arriben al centre, i són un servei fonamental per a les produccions dels artistes residents.

Dades 2018

Projectes desenvolupats als laboratoris: 20

Assessories realitzades als laboratoris: 70

a.1. Laboratori de producció

Aquest node de caire transversal té com a objecte final de la seva activitat facilitar la millor realització possible dels projectes de creació que arriben al centre i també assegurar la seva finalització amb màxima exigència tècnica i conceptual. Dins d'aquest node s'inscriuen tant l'assistència a la producció de projectes artístics com l'assessorament als artistes i el desenvolupament de projectes artístics amb noves tecnologies.

L'oferta de serveis del laboratori de producció d'Hangar és tant modular com la seva demanda i per tant, aquests serveis es van adaptant segons les necessitats dels artistes i els seus projectes.

Els serveis del laboratori de producció inclouen:

- Assessorament en la pre-producció i producció artística: models de pressupost, optimització de pressupostos, models de projecte, consultes puntuals, consultes de viabilitat.
- Producció integral de projectes: informes de viabilitat, pressupostos, coordinació de la producció, etc.
- Configuració d'equips de producció.
- Assistència personalitzada a la producció amb dedicació continuada als projectes que precisen d'acompanyament especialitzat.
- Detecció entre les xarxes existents, d'altres possibilitats de dirigir els projectes en favor de la seva òptima realització, això és, assessorar els projectes i les persones en la recerca del productor més adequat.
- Assessorar i assistir la planificació i la viabilitat econòmica dels projectes.

A més a més, el laboratori de producció d'Hangar també coordina les produccions organitzades pel propi centre dins i fora de les seves instal·lacions.

Des de 2016, des del laboratori de producció i mitjançant una convocatòria pública, Hangar ha posat a l'abast dels artistes un pressupost, l'espai i les condicions tècniques adients per a la producció d'una obra en procés per contribuir a la seva difusió en un entorn professional.

Prestacions i dotació de la convocatòria de producció:

- Dotació econòmica de 2000€ pel desenvolupament del projecte escollit.
- Equips tècnics d'Hangar (càmeres, llums, àudio, estacions d'edició de vídeo), i ús d'espais per un valor global de 600€.
- Assessorament tècnic a la producció.

Valoració 2018

· Produccions integrals i co-produccions

Els usuaris han estat al llarg del 2018 bastant diversos, tant artistes residents a Hangar (artistes d'estada llarga, artistes en residència curta i artistes en residència internacional) com artistes que han estat residents antigament a Hangar. També hem tingut com usuaris a artistes externs que coneixen el departament de producció i demanen el suport d'aquest per produir les seves peces. Les peces i projectes produïts en un 40% han estat en el marc de programes del centre amb finançament derivat de subvencions i ajuts específics, un 20% han estat coberts per recursos dels creadors provinents de beques o premis i el 40% restant per recursos dels creadors provinents de capital privat (recursos propis dels artistes i esponsors).

És important remarcar que tots els artistes residents disposen d'un banc d'hores gratuïtes al taller de construcció, que varien depenent de la seva estada al centre. També és convenient recalcar que des de fa 2 anys és fa un taller anual d'iniciació al bricolatge artístic que és molt profitós pels artistes residents (tot i que el taller és obert a tothom), ja que d'aquesta manera entenen molt millor el procés de producció i desenvolupament d'un projecte.

Els usuaris han requerit sobretot serveis d'elaboració i optimització de pressupostos a l'igual que assessories professionals pel desenvolupament de les seves obres. El treball de seguiment continuat i la producció en estadis, ha seguit sent tendència en alça, però també cal destacar la diversitat dels projectes que obliguen a l'àrea de producció a estar constantment actualitzant-se.

Durant aquest any hem tingut més encàrrecs de muntatge d'exposicions per institucions d'àmbit cultural i produccions d'esdeveniments i jornades de treball, i alguns d'aquests últims s'han realitzat dins de les infraestructures del centre. Els artistes residents s'han convertit en els usuaris habituals dels serveis de producció degut a la seva nombrosa participació, tant a exposicions a Barcelona com a fora del territori.

S'ha de destacar l'alça de demanda de produccions fora de l'àmbit pròpiament artístic, tot entrant en l'escena dels esdeveniments culturals i/o publicitaris.

· Assessories

La majoria d'assessories han estat a artistes residents i provinents de beques d'intercanvi d'Hangar. S'han reduït les assessories per a projectes adreçats a convocatòries públiques de beques i premis per una reducció general en el nombre de les mateixes.

· Conclusions

L'àrea de producció ha millorat la qualitat dels seus processos de treball i ha aconseguit abaratir costos i agilitzar tasques amb l'adquisició de maquinària especialitzada i també amb la delegació d'algunes parts dels encàrrecs a col·laboradors externs.

En gran mesura l'impuls d'aquest any ha estat fruit del treball conjunt del laboratori de producció amb el taller construcció.

Cal destacar en aquest sentit, les nombroses tasques de pre-producció i producció que s'han fet als artistes residents al centre.

L'increment del nombre d'artistes que treballen en l'àmbit de l'art sonor i el fet que des de mitjans de 2014 hi hagi dins de l'equip d'Hangar personal especialitzat en aquest camp, ha ampliat els serveis a la producció que ofereix al centre tot seguint en la línia de respondre a les noves necessitats dels creadors.

Una tasca que continua pendent ara és el repensar l'àrea de vídeo.

a.2. Laboratori d'imatge digital

Aquest node acull el servei d'edició de vídeo, l'assessorament en autoedició, i l'edició i postproducció de la imatge digital en línia de producció calibrada (escaneig, visualització en pantalla, rip i impressió).

Tanmateix, atén també a produccions audiovisuals integrals amb la col·laboració del laboratori de producció. Aquest node també assisteix, mitjançant una xarxa de professionals independents, als processos d'edició, etalonatge, color, so etc.

El laboratori d'imatge digital d'Hangar ofereix els següents serveis:

· **Espai compartit d'autoedició**

Estacions pel treball diari en multimèdia sense necessitat d'entorn individual, estacions i programari pel treball en imatge, vídeo i maquetació digital en una estació Imac de 22".

· **Sales individuals d'autoedició i edició**

Servei per a l'edició i post-producció de vídeo. Actualment es compta amb dues sales d'edició de 10m2 cadascuna, insonoritzades i climatitzades. S'ofereix la possibilitat de requerir els serveis d'un tècnic de suport especialitzat. També disposem de maquinari i programari per a la subtitulació i transcripció.

Des de l'any 2016 una de les sales d'edició ha estat destinada a equipament de so, on s'ha instal·lat un laboratori de síntesi modular gestionat pel projecte en residència Befaco. Aquest canvi ha permès que els artistes residents d'Hangar com ara la Floy Krouchy o en Ruben Patiño puguin disposar d'un espai adequat a les seves necessitats

· **Escaneig i impressió digital**

Edició i postproducció de la imatge digital en línia de producció calibrada (escaneig, visualització en pantalla, rip i impressió).

Treball del color i gestió del procés de producció i impressió.

· **Dotació tècnica (programari i maquinari) del laboratori d'imatge 2018**

Hangar segueix ampliant els materials que posa a disposició dels usuaris. Aquest darrer any s'han reparat alguns materials, 2 unitats d'aguts dels monitors d'àudio ESI, 1 unitat del woofer de greus d'una unitat mackie, reposició de tres woofers de greus de les unitats Turbosound i filtratge del filtre passiu d'aguts de dues unitats, reparació d'una càmera Canon 5D, reparació dels micròfons de la gravadora d'àudio Zoom H4, reparació neteja i posada a punt de les dues unitats capturadores de cinta VTR, projector panasonic (en garantia), repàs de tot el cablejat d'àudio speakon i XLR i substitució de connectors malmesos.

Adquisició de nou material:

Micròfon de diadema per a sistema inalàmbic

2 monitors Alesis MKII

Cablejat Hdmi, VGA, 2 conversors DVI-VGA, cablejat minijack-RCA,

Taula de so Behringer X32 Producer

Taula de so Soundcraft Signature 16

Manguera Àudio 15m XLR 16 In 4 Out

Valoració 2018

· **Dades d'ús**

-Autoedició:

Jornades: 0

Mitges Jornades: 1

-Ús d'escàner diapositives i negatius: 6 jornades de 5 usuaris diferents

Les reserves de lloguer d'autoedició aquest any han estat nul·les, només s'ha utilitzat el servei d'escaneig de diapositives, el servei ha continuat actiu, però bàsicament pels artistes residents dels tallers i especialment dels residents internacionals de la caseta.

· **Produccions**

- Tipus d'usuari:

Durant el 2018 els usuaris han estat artistes i creadors autònoms. Hi ha hagut un creixent en la demanda per part dels artistes residents, així com usuaris fidels al centre que segueixen treballant amb els nostres equips i tècnics en les seves produccions. Molt de l'equipament també es cedeix a altres centres que no disposen d'alguns materials per a les seves activitats en convenis, els més actius han estat: Sala d'Art Jove, La Escocesa, Bar Project, IP7, Phonos, Jivar, Can Felipa...

- Tipus de projectes:

Pel que fa als tipus de projectes que han fet ús dels serveis d'autoedició i de post-producció de vídeo, han estat majoritàriament petites i mitjanes produccions d'artistes, videoclip, produccions de sales i espais d'art com la Sala d'Art Jove o d'artistes residents. També s'ha respòs a les necessitats de treball diari dels artistes residents del centre i esporàdicament a altres creadors del context català. També l'ús del laboratori d'imatge s'estén als residents internacionals així com els projectes residents que han trobat en aquest espai solucions a problemes digitals del dia a dia. Cada cop cedim també més material als artistes de les beques de producció i intercanvi, i a altres artistes internacionals que realitzen estades al centre.

- Edició d'àudio: Enregistrament de veus per al projectes d'Albert Gironès i Oriol Fuster (Sala d'art Jove), edició, mescla i mastering de la triologia de curts anti-racistes de Dina Obeso

- Sonoritzacions: Nit dels museus al Jardí Botànic amb Mercedes Mangrané. Sessions Polivalents, Top, Joan La Barbara a Hangar, sessions de Hangar Sonor etc...

· **Assessories**

S'han realitzat assessories a artistes residents amb problemes puntuals i als artistes internacionals en el seu treball diari. Cal esmentar que el format de laboratori d'imatge tal i com s'entenia en els seus inicis ha canviat radicalment, les noves tecnologies que avui estan a l'abast de tothom han fet desenvolupar l'espai de manera molt més dinàmica i amb menys necessitat de supervisió individual per part d'un tècnic.

a.3. Laboratori d'interacció

Dins d'aquest node, hi trobem diferent eixos que són part de la raó de ser del propi laboratori: desenvolupament de maquinari lliure i programari lliure, assessories a projectes, i el programa dels Dijous Oberts. Aquest any s'han incorporat al laboratori dos eixos més: la coordinació dels col·lectius residents al centre i les beques de recerca i desenvolupament al laboratori d'interacció.

· **Maquinari lliure i laboratori d'interacció**

Hangar s'implica en el desenvolupament de maquinari a mida dels projectes artístics des d'un compromís amb el maquinari i programari lliure, en una aposta per la R+D+i en l'àmbit de les tecnologies aplicades a la creació. A través del laboratori d'interacció, Hangar desenvolupa tot tipus de maquinari pels projectes artístics que ho requereixin, tot incloent el desenvolupament de l'electrònica interna, programació i construcció de prototips. Alguns exemples d'aplicacions serien: interacció en temps real, processament i visualització de dades, sincronitzacions, mecanismes, automatitzacions, controls remots, etc.

Des d'aquest laboratori es desenvolupen, a més a més, un seguit d'eines lliures de drets, que queden a la disposició d'altres projectes artístics que les puguin necessitar.

· **Programari lliure i programari d'aplicacions**

El compromís d'Hangar amb el programari lliure, més enllà del fet que el centre basa tota la seva infraestructura informàtica (oficina, servidor web, etc.) en sistemes lliures, es reflecteix en diferents serveis oberts als artistes com son:

- el desenvolupament de projectes específics fent servir programari o maquinari lliure, per exemple projectes web, aplicacions, bases de dades, etc.;
- l'organització i atenció a grups de treball específics;
- i l'assessorament en projectes i suport tècnic en GNU-Linux.

· **Assessories**

Dirigides a persones que volen o estan desenvolupant un projecte amb programari i maquinari lliure i són o no coneixedores de les qüestions tècniques, però que puntualment necessiten suport per solucionar problemes, re-orientar el desenvolupament o conèixer alternatives.

· **Dijous Oberts**

Els Dijous Oberts sorgeixen per a promoure la utilització d'eines obertes, així com permetre la col·laboració entre el diferents col·lectius que es troben a Hangar i els diferents nodes que conformen Hangar, d'aquesta manera el col·lectius residents i nodes d'Hangar, fan una transferència del seus coneixements a qualsevol individu que mostri interès en aquest àmbit.

· **Beca de recerca i desenvolupament al laboratori d'interactius**

En Setembre d'aquest any, la comissió formada per Giuliana Racco (Membre de la Comissió de Programes d'Hangar), Miguel Ángel de Heras (responsable del laboratori d'interacció d'Hangar) i Lluís Nacenta (Directora d'Hangar), van escollir els projectes de Laura Ige, Mario Santamaria i Xavier Manzanares.

Per a més informació d'aquesta beca veure l'apartat 1.b.b.2. *Residències al laboratori d'interacció* d'aquesta memòria.

· **Projectes residents**

Aquest any s'ha fet una nova convocatòria per dos anys per a nous col·lectius, on va seleccionar els projectes presentat per TMTMTM, TOPLAP, BeAnotherLab i VOIZES/IMVEC, han de participar dins del marc del programa dels Dijous Oberts aportant els seus coneixements dins dels seus àmbits respectius. És per això que el laboratori d'interactius coordina aquest col·lectius dintre del marc dels Dijous Oberts. Aquest any durant el SONAR, se'ns va demanar desde l'ajuntament de Barcelona la nostra col·laboració en el seu stand, d'aquesta manera el laboratori d'interacció, juntament amb representants dels col·lectius vam estar representant a Hangar en el SONAR+D. També dins del marc de SONAR, Hangar va ser convidat a participar en el MakerFaire Barcelona, en aquest cas representar per col·lectiu TMTMTM. Per a més informació sobre els projectes residents, veure la secció 1.b.b.3. *Projectes residents* d'aquesta memòria.

Valoració 2018

· **Produccions**

- **Tipus d'usuari:**

En general els usuaris del 2018 ja coneixien el laboratori i la majoria ja n'havien fet ús dels seus serveis abans. Molts dels nous usuaris han vingut recomanats per antics usuaris del laboratori o pels propis col·lectius residents a Hangar. S'han fet projectes tant per a artistes externs com per a artistes residents, associacions i col·lectius vinculats a l'activitat d'Hangar.

- **Fidelització:**

S'ha fet palès que existeix una fidelització dels usuaris del laboratori que demanen els nostres serveis per a diversos projectes durant tot l'any. A més, el tipus de projecte que entra en aquest laboratori sovint consta de diverses fases de desenvolupament o, arribat al seu desenvolupament final, apareixen noves possibilitats d'aplicació que no apareixien en el projecte original. Així, es donen diversos casos de creadors o d'institucions que han demandat diversos serveis durant tot l'any, com Ferroluar, Ricardo Iglesias.

- **Què ha canviat:**

A nivell de projectes, la situació econòmica general ha afectat també a la demanda dels nostres serveis. Cal notar que alguns dels projectes iniciats no s'han pogut tancar al llarg d'aquest any per la ralentització del desenvolupament provocada per la incertesa dels creadors de poder finançar al 100% els projectes. Tot i

així, els resultats es continuen considerant positius.

El nou col·lectiu i projectes han permès que el nombre d'activitats coordinades pel laboratori d'interacció hagi crescut de manera considerable, tot contribuint directament a la programació dels Dijous Oberts.

Gran part de la producció que originalment es feia des de el laboratori d'interacció, a passat directament al departament de producció, semblant que hi hagi menys projectes propis del laboratori, això es deu a que el laboratori s'ha alliberat de gran part de la producció, però no de la creació dels diferents dispositius i/o elements que es demanen.

La col·laboració entre el taller de construcció/Producció i el laboratori d'interacció s'ha mantingut igual que l'any anterior, d'aquesta manera hi ha molts projectes que s'han realitzant en conjunt i s'ha pogut constatar durant aquests anys que ambdós nodes son complementaris entre ells.

· **Assessories:**

La majoria assessories han estat per a la realització de nous projectes, tant a artistes externs com a artistes residents. Algunes de les consultories han acabat en el desenvolupament del projecte per part de l'artista en el marc dels Dijous Oberts, durant els quals l'artista ha pogut tenir accés lliure i gratuït a les eines i el coneixement dels nostres tècnics. També molts estudiants universitaris han vingut sol·licitant assessories per a poder finalitzar els seus projectes, així com gent del barri que té interès o dubtes tècnics que vol solucionar.

a.4. Taller de construcció

A partir de la ja tradicional demanda d'un servei de suport a la construcció d'impossibles, Hangar compta des de 2014 amb un 'taller brut' que s'encarrega de donar suport a les propostes constructives tant dels artistes residents com d'altres possibles usuaris.

· **Producció de peces**

A través del taller de construcció, Hangar desenvolupa tot tipus de peces per a projectes creatius, amb qualsevol material o forma. En el taller es treballa juntament amb l'àrea de producció d'Hangar des de la primera fase del projecte fins a la seva instal·lació final in situ. També es creen moltes sinèrgies amb el laboratori d'interactius.

Els usuaris d'aquest taller són artistes residents i no residents a Hangar, creadors o dissenyadors que requereixen d'alguna peça física en els seus treballs.

· **Assessories**

El taller de construcció ofereix assessories dirigides a aquells artistes que estan desenvolupant un projecte i requereixen d'assessorament tècnic per qüestions relacionades amb la fabricació d'alguna peça o de la peça sencera, persones que puntualment necessiten suport per solucionar problemes de construcció concrets, reorientar el desenvolupament de la seva peça o conèixer alternatives de fabricació o materials.

Valoració 2018

Durant el 2018, el taller de construcció ha tingut moltíssima afluència de projectes arribant a punts gairebé de saturació. Això fa evident com és de necessari i imprescindible pel funcionament diari d'Hangar. Durant aquest any s'ha seguit perfeccionant tant els processos de treball com millorat la seva infraestructura. Fins i tot es podria dir que per moments s'ha quedat petit.

Els artistes residents d'Hangar compten amb un banc d'hores de servei del taller de construcció, el qual tots ells han utilitzat en major o menor mesura i amb resultats satisfactoris.

Aquest any s'han dut a terme alguns projectes dels artistes residents del centre, així com també molts encàrrecs de fora, alguns d'ells de gran envergadura i per institucions culturals bastant importants que

s'han executat al taller i s'han muntat al lloc expositiu. També cal destacar l'augment de col·laboracions en la realització de projectes conjunts amb el laboratori d'interactius i la constatació que aquestes dues àrees es nodreixen mútuament.

El Taller Newartisans ha estat molt satisfactori aquest any. Aquest curs consisteix en un taller de bricolatge impartit pel responsable del taller de construcció, on el qual molts dels artistes residents d'Hangar i altres participants externs aprenen a treballar amb les màquines del taller i a fer-se part de les peces dels seus projectes. El taller té molt bona acollida, mantenir aquesta activitat dins de la programació anual del centre és molt positiu. Però degut a la gran demanda de projectes aquest any ha estat un pèl més difícil trobar el temps idòni per fer-lo, però tot i així s'ha fet i amb resultats molt satisfactoris.

Cal destacar també que de les 3 beques de producció que s'han otorgat aquest any, 1 d'elles han demanat fer ús del taller i del tècnic com a part de la seva beca. Cosa també remarcable.

A més d'assessorar i desenvolupar projectes de construcció, des del taller també es realitzen tasques de manteniment, tasca també important degut a que és un centre de grans dimensions i amb moltes necessitats de manteniment.

El 2018 ha estat un any molt actiu, hem realitzat al voltant de 40 projectes. Una tasca molt important és posar especial cura en la calendarització dels projectes i les tasques per no superposar feines. Això, al mateix temps, és un senyal del pes que està agafant aquest espai dins del centre.

a.5. En relació als laboratoris de **construcció i electrònica per a la experimentació en art sonor** (servei ofert per Befaco) i de **Fabricació digital i impressió 3D** (vinculat al projecte Ilaro.org / Faboratory), trobareu més informació a la **secció 1.b.b.3. Projectes residents** d'aquesta memòria.

a.6. Projectes desenvolupats als laboratoris (selecció)

SEAT CREATED IN BARCELONA. Fernando Domínguez

Reloj. David Bestué

Loop/ Grundig. Loop

BEEHAVE. Lluís Bisbe

The reading room. Eliana Beltrán

Flirteo. Mercedes Mangrané

The Coconut Effect. Anna Irina Russell

No només és això. Enric Farrés

24 Juliol. Martí Anson

Ull de bou. Kati Riquelme

CIELO. David G. Torres

Produït, Produït, Produïr. Serafín Àlvarez, Marion Balac, Paco Chanivet, Fito Conesa, Ariadna Guiteras, Mercedes Mangrané, Momu&Noes, Gabriel Pericàs, Sol Prado, Mario Santamaria, i Helena Vinent.

BALENA. Raúl Martínez Beteta, FERROLUAR

DORKBOT. INTERN

A la mà, la memòria. Vanesa Varela

Cavalcada reis 2019. Ferroluar/MID

Controlador projector de diapositives. Luis Macias

b) Infraestructures per a la producció sense suport tècnic

L'àmbit d'infraestructures d'Hangar concentra la gestió dels tallers i la nova residència per a artistes, els serveis de lloguer d'espais polivalents i equips, així com la gestió del web del centre i l'administració del seu sistema informàtic.

b.1. Espais

b.1.1. Tallers

Hangar disposa de 14 tallers (quatre d'ells compartits) que s'ofereixen a artistes que necessiten desenvolupar un projecte o un encàrrec específic, a artistes emergents que els hi cal un taller durant un màxim de 2 anys, o a artistes que s'instal·len temporalment a Barcelona. El lloguer de tallers es produeix tant per a estades llargues (fins a 2 anys) com per estades curtes (fins a tres mesos). Per les estades llargues, Hangar fa una convocatòria de sol·licituds un cop l'any per a curtes un o dos cops l'any. Els dossiers són seleccionats per la Comissió de Programes d'Hangar, formada per quatre professionals del sector de l'art contemporani i la direcció del centre, segons els espais disponibles. Per a les estades curtes també s'obre convocatòria sempre que hi hagi tallers disponibles.

Els artistes residents poden fer ús dels serveis d'Hangar de forma gratuïta.

Hangar també col·labora amb altres agents, entitats i espais tant del barri de Poblenou com de la ciutat de Barcelona per poder dur a terme presentacions puntuals dels treballs dels artistes residents en els seus tallers.

Valoració 2018

Durant l'any 2018 s'han rebut un total de 58 sol·licituds de lloguer de tallers per a estades llargues, de les quals 6 van ser acceptades, de estades curtes s'han presentat 17 i es van seleccionar 4, i actualment resten obertes fins el 20 de gener les sol·licituds per residències internacionals per residir al centre al 2019.

En el 2018 els tallers compartits ubicats a l'espai on antigament estaven les oficines, han estat utilitzats com a nous espais per els col·lectius residents que van guanyar la convocatòria i van entrar el darrer mes de maig.

El 2018 la participació de les artistes residents i la gran qualitat dels seus treballs a les jornades de portes obertes TOP van tenir una resposta esplèndida per part dels diferents públics, vam tornar a concentrar totes les activitats el cap de setmana aprofitant públics i equip humà. Per a més informació sobre aquest punt, consultar la secció 4. *Difusió i intercanvi* d'aquesta memòria.

b.1.2. Espais polivalents

Hangar disposa de diferents espais polivalents que es lloguen a artistes, projectes i produccions culturals segons disponibilitat. S'ofereix la possibilitat de llogar els espais amb i sense equips. Es poden llogar separatament diferents tipus de focus, accessoris de rodatge, càmeres, micros i serveis tècnics.

Habitualment es realitzen en aquests espais diferents activitats de producció, divulgació i discussió artística, entre d'altres:

- Rodatges de curtmetratges, peces de vídeo experimental (videoart) i videoclips.
- Realització d'espectacles de dansa i desenvolupament d'interfícies interactives / audiovisuals per a dansa.
- Sessions fotogràfiques.
- Muntatge de peces escultòriques de gran format i instal·lacions.
- Pre-muntatge, proves d'instal·lació, projecció i so.
- Càsting i altres proves de selecció.
- Reunions de col·lectius artístics i veïnals.
- Reunions de grups de treball artístics.
- Celebració de trobades de caràcter cultural en col·laboració amb altres entitats de la ciutat.
- Assajos.
- Cursos de formació contínua per a artistes.
- Workshops o activitats formatives on predomina un component pràctic.

- Visionat i selecció d'artistes per a les beques o les residències artístiques per part de la Comissió de Programes d'Hangar.
- Activitats relacionades amb Hangar Obert, les jornades de portes obertes.
- Activitats dels artistes i col·lectius residents.

· **Nau 1: Sala polivalent**

Espai de 200 m², de parets blanques, amb llum natural (tot i que es pot enfosquir) i columnes que el divideixen. L'espai està equipat amb un projector de vídeo d'alta definició, i altaveus i taula de so. Alguns dels usos habituals són: muntatge de peces escultòriques de gran format i d'instal·lacions, proves d'instal·lació, de projecció i de so, sessions fotogràfiques, rodatges, càstings, reunions i assajos.

· **Nau 1: Plató de fotografia**

Espai de 100m² amb un sostre de 4,5m amb parets grises. Disposa d'un fons chromakey, dos ciclorames (blanc i negre) i un linòleum que es pot adaptar a l'espai. No disposa de llum natural, però aquest aïllament li aporta altres avantatges. Es destina a treballs amb fotografia i a molts dels tallers del programa d'educació del centre.

· **Nau 1: Aula de Hardware 'La plaça'**

Espai d'uns 50m² destinat des de 2014 a la construcció de maquinari destinat a donar servei accessible tant als assistents als Dijous Oberts d'Hangar com a altres grups que es troben a Hangar pel desenvolupament de tecnologies de codi obert. Aquí s'inclou electrònica, impressió 3D, i construcció analògica. La seva localització central respecte als projectes residents dota a aquest espai d'un lloc d'intercanvi de coneixement i cohesió dels diferents col·lectius.

· **Nau 1: Antigues Oficines**

Les antigues oficines d'Hangar a la nau 1, han estat reconvertides en espais per nous projectes de col·lectius residents que entraran a partir de maig de 2018, segueix també com a espai per residències esporàdiques de producció.

· **Nau 2: Ricson**

Aquest espai està essencialment destinat a plató polivalent. Té una superfície total de 310 m² i una alçada màxima de 8m. Es pot accedir directament des de l'exterior per tal de facilitar les tasques de càrrega i descàrrega i es troba a peu de carrer.

La planta baixa compta amb un espai completament enfosquit, insonoritzat i diàfan de prop de 150 m², un magatzem, un servei i una sala de camerinos equipada amb grans miralls il·luminats, armaris per a vestuari i dutxes. La primera planta està dotada d'una sala de producció i cabines de control d'escena.

· **Nau 3: Microfugues**

En aquesta nau tenim tres bucs per a l'edició de vídeo. Aquest any un d'ells s'ha anat cristal·litzant com a buc d'experimentació sonora i ha estat dotat aquest últim trimestre de 2017 amb monitoratge de qualitat nou.

Dades 2018

Lloguer d'espais polivalents

- Total dies ocupats: 1158
- Wetlab: 240
- Plató: 156
- Sala Polivalent: 156
- Ricson: 216
- Antigues Oficines: 240
- Buc Vídeo 1: 150

Total dies lloguers artistes residents: (Buc Vídeo 97 (Ricson) 92 (polivalent) 27 (Plató) = 240

Total dies lloguers col·lectius residents: 240 (Aula DIYBIO), 240 (antigues oficines)

Valoració 2018

· Tipus d'usuari i projectes

Aquest any 2018 hem seguit amb els canvis que es van efectuar al 2016 que han afectat al còmput total de dies reservats. D'una banda, no hem continuat llogant l'espai polivalent a cursos externs de més d'una setmana de durada, però a la vegada hem disposat de l'espai per a projectes en residència, proves d'artista, i moltes sessions d'alumnes d'escoles de fotografia; més activitats i més variades tot podent donar servei a més col·lectius, tant residents com externs, també la sala polivalent s'ha fet servir per a produccions del taller de construcció internes i externes. També les sessions han crescut per a temàtiques socials a qui hem cedit l'espai de forma gratuïta sempre i quan no fos amb objectiu comercial i un clar retorn social.

Seguim augmentant els lloguers de la sala Ricson per part de productores sobretot en el camp del videoclip i publicitat però també s'ha destinat força temps de les sales a activitats organitzades des d'Hangar com Hangar Sonor, sessions i també a col·laboracions (antics aterratges) a diferents col·lectius, festivals i projectes diversos, les quals han disminuït considerablement aquest any ja que hem augmentat l'activitat pròpia. Cal esmentar un fort creixement de lloguer dels espais per part dels i les artistes residents, això es degut a la ocupació altre cop durant els últims 8 mesos de l'aula així com la naturalesa d'algunes creadores que requereixen de sales per les seves proves en sò o performàtiques.

Seguim ampliant els usuaris privats que ràpidament es fidelitzen, relacionats quasi sempre en rodatges focalitzats sobretot en videoclips i shootings de baix cost per a publicitat. També segueixen incrementat els lloguers d'espais per a estudiants amb necessitats de producció per a la realització dels seus treballs i talleristes de tota mena.

Seguim treballant tot intentant mantenir un equilibri entre les necessitats de la comunitat artística resident a Hangar, així com l'externa, a més a més de les necessitats de producció d'altres agents culturals de la ciutat. De cara al 2019 intentarem aprofitar al màxim els espais i el seu rendiment ja que volem disminuir l'activitat pròpia per poder cuidar més la qualitat, això en principi ens donarà opció de llogar mes dies a externs. Aquesta decisió de segur que augmentarà els resultats econòmics d'aquests espais.

En 2018 s'ha seguit treballant en activitats pròpies del centre a la sala Ricson, Paratext; un programa de presentacions mensuals dels artistes residents d'Hangar de totes les tipologies així com del programa de residències internacionals i de beques. La mitja de públic ha estat d'unes 40 persones en cadascuna de les 31 sessions ja realitzades.

Les Sessions Polivalents, el Modular Day, Els Tallers Oberts així com el OneDroneDay i el programa propi en el marc de l'Hangar Sonor segueixen creixent, augmenta el públic i la qualitat de les propostes.

Aquest 2018 s'han portat a terme els esdeveniments fruit de la convocatòria per programar part de l'hangar Sonor mitjançant una selecció amb jurat, solucionant així l'allau de demanda per part de segells autors i productores que ens veien com una sala de concerts. Cal esmentar que hem deixat de fer aquesta convocatòria i s'ha decidit treballar directament en un programa d'activitats que configuren l'Hangar Sonor al 2019, aquest tindrà lloc durant els propers mesos d'abril i fins juny del 2019.

S'ha de tenir en compte també que en els espais d'Hangar no només es duen a terme presentacions públiques i activitats de formació, sinó que també tenen lloc iniciatives orientades específicament a la recerca i l'intercanvi i transferència de coneixement. Aquest és el cas per exemple de les trobades de col·lectius com Guifilab o la programació de l'Hangar Sonor en la seva branca de recerca, on diferents col·lectius de la ciutat mitjançant conveni han realitzat les seves mostres als caps de setmana. Totes aquestes iniciatives comparteixen agenda amb programacions de tallers oberts d'intercanvi de coneixement proposades pels col·lectius residents a Hangar, com és el cas de la quarta edició del Modular Day i la tercera del Onedroneday organitzades per Befaco.

Així durant el 2018 s'ha continuat treballant per consolidar el programa Hangar Sonor, per democratitzar la programació i establir un calendari més concret (per a més informació sobre aquest programa, veure secció 3.c.c.1. *Hangar Sonor*)

Què ha canviat

Seguim reconfigurant els espais tot oferint les millors solucions a les necessitats de la comunitat d'usuaris d'Hangar. Per un costat s'han destinat els espais a més projectes de les residents respecte el darrer any. També hem repensat alguns espais.

Antigues Oficines per exemple s'han destinat aquest any, a partir del maig passat, als col·lectius residents i convenis del centre. TMTMTM, Toplap, IMVEC i Hamaca ocupen ara aquestes dependències. Això genera un fort creuament entre les seves pràctiques fomentant la cohesió i provocant noves sinèrgies i projectes.

Seguim destinant un dels bucs aïllats a la creació sonora, amb la col·laboració de Befaco i L'Orquestra del Caos, millorant l'equipament dotant l'espai de material acústic de qualitat, aquest espai és un clar cas d'ús de diferents tipologies. Col·lectius residents, artistes residents o usuaris externes. També es posa a disposició dels projectes que pugui necessitar el programa Dijous Oberts.

Per últim, esmentar que les tarifes també han estat revisades tot mantenint els preus pels artistes i col·lectius de creadors, i només actualitzant els materials nous així com treient ja els equipaments antics.

https://hangar.org/webnou/wp-content/uploads/2018/03/TARIFES-2017_-2018_CAT.pdf

b.1.3. Zona de co-working

La zona de co-working és un espai que es va inaugurar el mes de maig de 2012 dins de la Nau 3 que rep el nom de Microfugas. El co-working és una manera de treballar que permet que diversos professionals independents de sectors diferents comparteixin un mateix espai de treball. Compartir un espai de treball és un model molt més sostenible que permet, a més d'estalviar despeses, que sorgeixin projectes col·laboratius, que s'intercanviïn recursos i coneixements; i en definitiva, que es generin tot tipus de sinèrgies.

L'espai de co-working d'Hangar està orientat a sectors de l'àmbit creatiu cultural com el cinema, el disseny, la publicitat, l'arquitectura, la programació i altres i es destina a professionals freelance i projectes independents de l'àmbit creatiu, amb l'objectiu de donar suport a professionals freelance i projectes culturals independents, que vulguin accedir a un espai d'oficines compartit.

Es troba en un altell rectangular de 70m2. És un lloc totalment reformat, diàfan, i amb molta llum natural. L'espai es distribueix en 6 taules de 2x1m i a cada taula caben fins a quatre persones treballant.

L'espai inclou:

Accés les 24h tots els dies.

Les despeses de llum i aigua, Internet fibra òptica.

Accés a la cuina, amb nevera, microones, cafetera, fogó.

Accés a l'espai enjardinat i la terrassa amb taula per menjar o reunir-se a l'aire lliure els dies de sol.

Descomptes en les tarifes d'Hangar (lloguer de material, lloguer d'espais, estacions de vídeo, i cursos)

Recolzament en la difusió dels projectes dels co-workers a través d'un espai al nostre web i a la comunicació periòdica a la newsletter, twitter i facebook.

Assessorament gratuït en el marc dels Dijous Oberts en les següents àrees: producció, electrònica i interactivitat, electrònica musical, streaming, art públic i drets d'autor en l'àmbit audiovisual.

La durada dels contractes és de mínim tres mesos i màxim un any.

Dades 2018

Número total de co-workers: 21

Valoració 2018

L'any 2018 ha estat un any de transició en el qual la meitat dels coworkers completaven els dos anys màxim d'estada i per tant havien de deixar l'espai; ens hem acomiadat de l'empresa DosBCN Studio, la Rosa Llop i Mamaproof. En el seu lloc han entrat: Caitlin Hutchison, Carmen Molina, Sergi Esgleas Pascual, Pablo Roman, Abel Moreno Pradas, Joan Carbonell, i l'Alba Feito

El fet que els coworkers allarguin al màxim la seva estada (dos anys) és significatiu i té a veure amb dos factors. D'una banda Hangar és un lloc emblemàtic i té el valor afegit d'oferir no només un espai de feina per als co-workers sinó un context que fomenta la recerca i producció artística i una comunitat de creadors molt activa de la qual poden formar-hi part els coworkers. D'altra banda, el barri del Poble Nou està canviant cada cop més ràpid, amb la gentrificació del barri, els lloguers són cada cop més alts. El procés es va iniciar amb els Jocs Olímpics i ha continuat fins a l'eclosió del 22@. Quan es va obrir l'espai de co-working ara fa sis anys, no hi havia gaire bé cap altre espai similar al barri. A dia d'avui els espais de co-working s'han multiplicat per tot el barri, però els preus són molt més alts que els que tenim a Hangar que no han pujat des del 2012.

Els coworkers, igual que els artistes residents tenen descomptes en les tarifes d'Hangar i en tots els cursos i tallers del programa de Formació. Durant aquest any, els coworkers han fet ús de aquests descomptes en el lloguer d'espais i material i han participat en el programa de formació.

El llistat de persones que han estat residents a l'espai de co-working durant el 2018 és:

Carlos Hugo Hernandez de Armas, Dosestudio, estudi de disseny
Jaime Dyanagani Ose, Dosestudio, estudi de disseny
Javier Viera. Dosestudio, estudi de disseny
David, Dosestudio, estudi de disseny
Daniel Canet, Facts and Fictions, disseny i comunicació
Marc Marti, Facts and Fictions, disseny i comunicació
Mavi Villatoro, Mamaproof, comunicació i promoció d'activitats culturals amb nens
Laura Catalán, il·lustració
Rosa Llop, disseny gràfic
Xavier Mendive Salazar, disseny gràfic
Aimar Galdós, editor audiovisual, il·lustració i motion graphics
Verushka Sirit, disseny gràfic
Sara Kollberg, fotografia
Caitlin Hutchison, fotografia
Carmen Molina, fotografia
Sergi Esgleas Pascual, editor audiovisual
Pablo Roman, disseny gràfic
Abel Moreno Pradas, disseny i programació
Joan Carbonell, periodisme cultural
Alba Feito, il·lustració

b.1.4. Residència per a artistes

L'octubre de 2011 Hangar va inaugurar la seva residència per a artistes.

La residència ocupa l'antiga casa del guarda del recinte de Can Ricart i disposa d'una planta baixa i un primer pis (80,99m² i 62,59 m²) amb dues habitacions, un bany, un saló i una cuina cadascuna. La residència està destinada a acollir fins a un màxim de quatre artistes al mateix temps, durant estades curtes que van des d'una setmana fins a quatre mesos. L'objectiu és que cada cop hi convisquin un mínim de dos artistes amb la finalitat de promoure i enriquir l'intercanvi d'experiències i coneixement més enllà dels propis projectes de recerca i producció individuals.

Valoració 2018

Durant el 2018 la residència ha tingut una ocupació d'un total de 44 artistes allotjats, 14 més que el 2017. Per una banda, va haver-hi un augment de les estades realitzades en el marc dels programes d'internacionalització i altres projectes propis d'Hangar. D'altra banda, també es van incrementar les col·laboracions amb altres centres, projectes i institucions que necessitaven allotjament en Barcelona. Així mateix, a causa de l'alt nombre de projectes internacionals coincidint en les mateixes dates, en particular els mesos d'octubre i novembre, s'ha hagut de reservar habitacions extres fora d'Hangar.

Ocupació de la residència segons tipologia de l'estada:

- Residències d'intercanvi: 7 artistes (1 beca d'intercanvi entre Hangar i Casa de Velázquez, 2 beca Baden entre l'Asilo i Hangar, 1 beca d'intercanvi amb V2_ Summer Sessions, 1 per l'intercanvi amb Taller 7, Colòmbia, i 2 per la beca d'intercanvi amb Jiser). A més, a causa de l'alta ocupació de la residència, va haver d'allotjar 3 artistes fora d'Hangar.
- Residències institucionals: 5 artistes (1 en el marc del conveni de col·laboració entre l'Oficina Econòmica y Cultural de Taipei, el Ministeri de Cultura de Taiwan i Hangar; 2 dins del conveni de col·laboració entre Hangar i Sala d'Art Jove, 1 dins del conveni amb la Biennial de Arte Joven de Buenos Aires i 1 per d'una residència finançada pel projecte Artist Protection Fund).
- Convocatòria internacional i nacional per realitzar estades a la residència d'Hangar: 5 artistes.
- Residències dins del marc d'altres programes d'Hangar: 10 artistes (1 Beca Fundació Banc Sabadell, 3 residències Wetlab, 5 projecte europeu Iterations; 1 programes de formació).
- Altres (col·laboracions amb altres centres de producció, facilitadors de workshops, partners, etc.): 17 artistes.

2.2. Equips i material audiovisual

Hangar compta amb un servei de lloguer de material audiovisual per rodatges, muntatges d'obres, producció i documentació de projectes, etc. Els equips inclouen il·luminació, equips d'enregistrament d'àudio i vídeo d'alta definició i equips de fotografia professionals. Aquest material, que es renova periòdicament, està a l'abast de qualsevol creador que el precisi amb una política de preus subvencionats que permet l'accés a equipament professional a artistes que d'altra forma no podrien assumir els costos de les produccions.

Els tècnics del laboratori d'imatge són els encarregats de la gestió del material de lloguer i del seu manteniment, així com d'assessorar als usuaris sobre com escollir el material adequat i el seu ús.

Llistat del material en lloguer 2018

· Vídeo

- Càmera de vídeo Canon C100.
- Càmera de vídeo Go Pro Hero 3+ Black
- Càmera de vídeo Sony DVR-Z1. Grava en formats HDV, DVCAM, Mini DV.
- Càmera de vídeo Sony HDR-FX1. Grava en formats HDV, Mini DV.
- Càmera de vídeo Sony HDR-HC11. Grava en formats HDV, Mini DV.
- Càmera de vídeo Sony HDR-HC91. Grava en formats HDV, Mini DV.
- Gran angular X 0,7 per a la càmera Sony HDR-HC11 & Sony HDR-HC91.
- Projector Panasonic PT-LW362
- Projector Sanyo PLC-XL45 (2 unitats)
- Projector Mitsubishi XD435U
- Trípede Manfrotto 755B.
- Trípede Manfrotto 755XB.
- Trípede Manfrotto Fotografia 055xPro.
- Taula de mesclades de vídeo Ediol V4 amb 4 entrades i 2 canals.
- 2 kits de focs de quars Ianiro Varibeam 1000, cadascun té 3 unitats de 1000 W amb trípedes.
- Kit Llums Led Bicolor Cromalite CN-600CSA_KIT1

· Àudio

- Altaveus autoamplificats eurolive B215A 400Wat 2 way Speaker System, amb 15'' woofer i 1.24'' Titanium Compression driver. (2 unitats)
- Altaveus MACKIE c300z 400Wat 2 way Passive Speaker System. (2 unitats)
- Altaveus Turbosound TXD 15M. (4 Unikats)
- Auriculars Sennheiser HD201 (4unitats)
- Compressor Behringer pro-XL MDX2600.
- DI Berhinger Di20 (3 Unitats)

- Equip de microfonia sense fil Sennheiser G2_ew100: (2 unitats)
- Gravadora digital Zoom H-2 mp3/WAV.
- Gravadora digital Zoom H-2 N.
- Gravadora digital Zoom H-4 N.
- Gravadora digital Zoom H-6
- Micròfon Behringer XM200S.
- Micròfon Sennheiser MKH416. 2 (unitats)
- Micròfon AKG MPA III L.
- Micròfon condensador solapa AKG C 417.
- Micròfons de taula Shure MX412D. (2 unitats)
- Micròfon Sony ECM-MS907.
- Micròfon estèreo ECM-HST1 per a la càmera Sony HDR-HC11.
- Micròfon estèreo de connexió mini-jack per a càmera de vídeo RODE.
- Microfon inhalambric Sennheiser XSW35
- Minidisc Sony MZ-NHF800.
- Pèrtiga i accessoris antivent Rycote.
- Pèrtiga i accessoris antivent Sennheiser.
- Mescladora Audio Soundcraft E12
- Mescladora Audio Soundcraft Signature 16
- Mescladora Audio Behringer Xenyx 1202Fx
- Mescladora Audio Behringer X32 Producer
- Mescladora Audio Mackie 1042 VLZ3

· **Fotografia**

- Càmera digital de fotografia EOS 5D Mark II SLR, Targeta memòria de 32 GB i 64 GB, (2 unitats)
- Objectiu Canon EF 24-105mm f/4 L IS USM.
- Objectiu Canon EF 85/1.8 USM.
- Objectiu Canon EF 50/1.4 USM.
- Objectiu Canon FS 17/55.
- Objectiu Canon EF 24 2.8
- Kit de flaixos Elinchrom Style FX 400 digital: 3 flaixos Elinchrom Style FX 400, reflector 16 cm, caputxó de protecció, 1 finestra de llum 60 x 60, 1 deflector translúcid, 1 paraigua plata 83 cm, 1 paraigua Translúcid 83 cm, 3 peus 88- 235 cm, 1 bossa de transport per a peus i paraigües, 1 bossa de transport, 2 jocs de fusibles de recanvi 2 llums de modelatge, 2 cables de xarxa, 1 cable sincro, 1 snoot + grid.

Dades d'ús

Nº total de jornades de material llogat: 3750

Total jornades lloguers externs: 242

Total jornades lloguers projectes amb conveni de col·laboració: 369

Total jornades lloguers artistes residents: 1719

Total jornades lloguers col·lectius residents: 337

Total jornades us intern hangar: 1083

Respecte als anys anteriors hi ha hagut una forta pujada en la demanda de material per part dels col·lectius residents del centre, que aprofiten d'aquesta forma les seves estades utilitzant el conjunt de serveis que posa Hangar a la seva disposició s'estabilitza per part dels artistes residents, us intern d'hangar així com els lloguers externs la sortida de material, les cessions amb convenis de col·laboració han baixat respecte anys anteriors, en aquests casos ens referim a cessions com projectors de diapositives, reproductors de DVD per exposicions de llarga durada, que depenent de la demanda fan variar dràsticament l'estadística.

Valoració 2018

• Tipus d'usuari i projectes

Els usuaris segueixen els tres tipus de perfil d'usuari que hem tingut fins ara:

- a) Professionals autònoms que lloguen material pels seus treballs propis, quasi sempre treballs artístics, documentals o fotografia. En aquesta categoria entren els artistes residents d'Hangar o externs.
- b) Produccions mitjanes-grans de caire artístic que lloguen el material i les sales d'Hangar: institucions, museus, centres cívics, companyies de dansa, etc...
- c) Petites empreses d'audiovisuals o de disseny que necessiten material eventualment, com per exemple microfonia inalàmbrica, gravadores de só o càmeres per enregistrar esdeveniments, il·luminació etc...

L'usuari extern més freqüent durant el 2018 ha estat el professional autònom.

Així mateix, al contrari d'anys anteriors, hem notat una lleugera baixada de la demanda per part de petites i mitjanes productores però cal destacar que en la majoria dels casos es tracta de lloguers de materials de molt baix cost. Com cada temporada intentem reformular el servei de lloguer de material a partir d'una millora en la detecció de les necessitats dels possibles usuaris que ens permeti augmentar la demanda.

• Punts a destacar:

El total de material sortint respecte a l'any anterior ha tingut una lleugera baixada. Hi ha hagut un augment significatiu en l'ús per part dels col·lectius residents en detriment dels convenis de col·laboració i en la sortida de material extern.

Estem treballant per fer el servei el més accessible possible i poder detectar les necessitats dels usuaris actuals, tot ajustant encara més les tarifes i ampliant l'oferta de materials de lloguer.

Els artistes residents més actius en quant a ús de materials han estat: Ruben Patiño, Anna Irina Russell, Floy Krouchi, Eliana Beltran, Lucía Egaña

La incorporació d'un tècnic especialitzat en so el 2014 ha permès durat aquests anys assumir més projectes amb necessitats específiques en aquest àmbit, tot realitzant enregistraments d'àudio a les sales d'edició i platós i projectes de millora i mastering d'àudio, a més de donar suport i, per tant, millorar l'atenció a l'usuari extern com als artistes i col·lectius residents.

c) Infraestructures TIC al servei de la producció

El present és un resum de les activitats extraordinàries d'aquest any a Hangar pel que fa a l'administració de sistemes informàtics, deixant de banda intervencions més aviat rutinàries com el manteniment físic / lògic de la xarxa i dels ordinadors interns, la reparació de maquinària i les configuracions a demanda de les usuàries d'Hangar. Tasques que tot i no ser incloses en aquesta memòria, són la part fonamental del treball diari a Hangar.

c.1. Estructura de les xarxes internes

A Hangar, tres xarxes principals intercanvien tràfic:

- la xarxa de gestió, que proporciona connectivitat cap a internet
- la xarxa de guifi.net, que es connecta gràcies a antenes wireless
- la xarxa interna, que està subdividida en:
 - xarxa d'oficines i serveis interns
 - xarxa de residents
 - xarxa de convidats
 - xarxa de servidors i serveis externs

c.2. Servidors i serveis oferts

L'aposta per l'autogestió d'infraestructures informàtiques i la utilització de programari lliure, aposta que ha conviscut amb Hangar des dels seus començaments, ens ha portat des de 2014 a renunciar a l'exteriorització de serveis. Les possibilitats ofertades per la xarxa de fibra òptica i pel nostre provider, la Fundació Guifi.net, fan que Hangar sigui encara un exemple de xarxa distribuïda i descentralitzada, tot allotjant servidors a les nostres instal·lacions, oferint assessoria i ajuda a les nostres usuàries gràcies a l'experiència acumulada, mantenint instal·lacions físiques on les nostres usuàries que vulguin comprendre millor el funcionament de les tecnologies que utilitzen en els seus projectes puguin passar de la teoria a la pràctica, i amb un comprovat estalvi econòmic respecte a l'anterior practica d'exteriorització d'aquests serveis i maquinària.

El nostre servidor principal està segmentat en diversos servidors virtuals, que ofereixen serveis interns per a la gestió d'Hangar, i externs per a la publicació de continguts i per a la interconnectivitat des d'Internet.

Tenim un servidor de còpies de seguretat, que proporciona 8 Terabytes d'espai útil per a còpies de seguretat d'ordinadors interns, servidors interns i externs, i arxius digitals multimèdia, en format "mirall" en dues còpies idèntiques, minimitzant així la possibilitat de perdre dades.

El nostre servidor principal està segmentat en diferents servidors virtuals, que ofereixen serveis interns per a la gestió d'Hangar i externs per a la publicació de continguts i per a la interconnectivitat des d'internet.

Des de 2018 tots els serveis exposats a internet ofereixen connectivitat protegida per claus SSL/TLS gràcies al servei gratuït ofert pel projecte "Letsencrypt".

c.2.1. Servidors virtuals operatius pels serveis interns

- **lxc-Zentense**: s'ocupa del programari "problemàtic", sigui dels serveis oferts per programes no estàndard, en particular el servei de gestió de reserves i el banc de dades de contactes. Tots dos programes són fonamentals per a Hangar però la manca de manteniment del seu codi rendeix necessària una cura especial de la seva seguretat, tot reduint els accessos únicament a màquines autoritzades.
- **lxc-gallifante**: servidor virtual principal de la xarxa interna. Actualment s'ocupa de tots els altres serveis interns: pàgines web reservades, DNS, dades compartides.
- **lxc-postgres**: servidor que allotja els bancs de dades de comptabilitat d'Hangar amb accés remot per part de la gestoria.
- **lxc-openvpn**: servidor que proporciona una entrada segura des de l'exterior a la gestió de la xarxa d'ordinadors d'Hangar.

c.2.2. Servidors virtuals operatius per als serveis externs

- **lxc-cardamom**: és el nostre principal servidor per a la publicació de continguts, on, entre desenes de diferents serveis, s'allotja la pàgina web Hangar.org.
- **lxc-ldap**: serveis de correu electrònic (conjunt de diferents programes que ofereixen protocols IMAP / POP / SMTP xifrats), LDAP, correu web, llistes de correu.
- **lxc-proxy**: servidor per serveis externs problemàtics, sense manutenció o particularment exposats. Aquest servidor virtual és el "lloc fronterer" que controla l'accés protegit als següents servidors virtuals:
- **lxc-museum**: servidor que allotja les pàgines webs i projectes orfes o que no estan actualment mantinguts.
- **lxc-beques**: servidor que allotja el nou servei de formularis interactius i tota la informació necessària a les usuàries que s'interessin en beques ofertes per Hangar.
- **lxc-openvpn**: porta d'accés xifrada per usuàries i treballadores autoritzades que necessiten contactar amb maquinària de xarxa i servidors interns.
- **lxc-media**: servidor de fitxers i arxius multimèdia (vídeo, àudio) publicats per Hangar.org, en fase de desenvolupament.
- **lxc-nodejs**: servidor que allotja els serveis dinàmics programats en codi no directament verificable pel sistema operatiu.
- **lxc-webserver**: nou servidor per a la publicació de continguts, compartimentat i menys exposat a atacs malignes.

A més dels dos servidors virtuals principals, tenim uns servidors virtuals secundaris per usuàries que els requereixin i necessitin, principalment pel desenvolupament i la prova d'aplicacions.

c. 2.3. Llistat de pàgines web exposades a Internet allotjades al nostre servidor

Totes les pàgines web servides per Hangar estan xifrades amb certificats SSL de Letsencrypt. Està deshabilitat (via redirecció a <https://>) l'accés sense xifrat, excepte en els casos en què els creadors de la pàgina vulguin explícitament accés <http://>

addicted2random.hangar.org
apologia.hamacaonline.net
àlies apologiaantologia.net
àlies apologiantologia.net
atles.xarxaprod.cat
befaco.org
caire.community
calc.hangar.org
cloud.hangar.org
crit.hangar.org
cardamom.hangar.org
demo.xarxaprod.cat
àlies xarxaprod.cat
devel.hamacaonline.net
espaisdecreacio.cat
àlies espaisdecreacio.hangar.org
fase.xyz
gemuse.hangar.net
gitlab.hangar.org
gridspinoza.net
hamacaonline.net
hangar.org
imvec.tech
àlies imvec.hangar.org
interfacemanifesto.hangar.org
l·listes.hangar.org
mal.hangar.org
mail.caire.community
mail.fase.xyz
mail.gridspinoza.net
mail.hamacaonline.net
mail.hangar.org
mail.tmtmtm.xyz
mail.xarxaprod.cat
media.hangar.org
àlies canal.hangar.org
àlies mediabase.hangar.org
àlies dmmdb.hangar.org
menoslobos.hangar.org
minipimer.tv
àlies minipimer.hangar.org
newsletter.hangar.org
owncloud.hamacaonline.net
owncloud.hangar.org
pad.hangar.org
phpmyadmin.hangar.org
prototypome.gridspinoza.net

pipes.hangar.org
piwik.hangar.org
pornoterrorismo.com
prototypome.gridspinoza.net
sexoskeleton.org
systorgy.hangar.org
telepresencia.hangar.org
test.befaco.org
tmtmtm.xyz
wirkt.hangar.org
xarxaprod.cat

c.3. Estat dels ordinadors i la maquinària

En el curs del 2018, múltiples fallades elèctriques causades per l'empresa distribuïdora, han creat problemes als nostres ordinadors, que han patit la destrucció de discos durs, i que, sobretot, han sentenciat la vida útil dels nostres SAIs (bateries d'emergència per a evitar talls elèctrics a ordinadors), que ara, a poc a poc necessitem anar substituint.

Continuem treballant amb la majoria de nostra màquines antigues (una edat aproximada de gairebé 10 anys d'antiguitat), problema que principalment es fa notar en els ordinadors destinats a l'elaboració vídeo i àudio.

c.4. Col·laboració amb Guifi.net

La col·laboració entre Hangar i Guifi.net - la xarxa informàtica oberta, lliure i neutral actualment més gran en el món - continua proliferant. Hangar continua oferint espai mensual per a les reunions de voluntaris de Guifi.net Barcelona, els Guifilabs: un espai obert i gratuït de desenvolupament, informació i gestió de la xarxa. També, i malgrat la patètica qualitat de la nostra connexió, Hangar continua sent un node important per a la xarxa de Guifi.net, allotjant a una còpia de servidors virtuals reproduïbles Proxmox, allotjant un masteler amb antenes Wireless que funcionen sigui per a la gestió troncal de la xarxa, sigui per a facilitar l'accés lliure i gratuït a guifi.net per part d'usuàries.

c.5. Situació actual de la connexió de fibra òptica

La problemàtica sobre propietat i gestió de la fibra òptica que connecta Hangar al seu proveïdor, la Fundació Guifi.net en el Catnix (punt neutre de Catalunya), problemàtica descrita en el punt c.1.4 "Informe sobre la problemàtica de fibra òptica" de la memòria d'Hangar 2016, i repetida en la memòria d'Hangar 2017, segueix sense haver-se resolt.

L'Anella Cultural, un projecte finançat per institucions públiques que van garantir al seu temps la connexió de fibra òptica d'Hangar com d'altres institucions culturals ciutadanes, continua estant present com a infraestructura física però no queda ningú com a responsable o persona de contacte, i, sense cap explicació, la seva infraestructura sembla haver passat a estar sota el control de l'Institut Municipal d'Informàtica i de l'Anella Científica, que és d'ús reservat per a institucions universitàries. Remarquem l'ús de la paraula "sembla", ja que no hi ha informació pública disponible sobre aquesta qüestió, ni tampoc s'ha aclarit per part de representants institucionals quan han estat interpel·lats.

Com a resultat de les reunions mantingudes en el curs de 2017 entre Hangar i la Fundació Guifi.net d'una banda, i l'Ajuntament de Barcelona, Barcelona Activa i l'Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, s'havia acordat un procés conjunt que portaria a la realització de cinc tallers de divulgació de coneixements d'informàtica oberts a la ciutadania, proposats per les tres organitzacions participants; amb la realització d'aquests tallers oberts al públic, els representants de l'Ajuntament ens garantien reactivar l'enllaç a la xarxa de fibra de l'Institut Municipal d'Informàtica.

Mentre Hangar i la Fundació Guifi.net feien les gestions prèvies per a la seva realització, per part de Barcelona Activa s'ha, primerament, desplaçat el començament del projecte de gener 2018 fins a maig 2018, per a, al final, retirar-se del tot sense donar cap explicació.

A finals de juny de 2018, sense avís previ, la connexió de fibra òptica d'Hangar deixa de ser activa, amb les conseqüències que això comporta quan es fa sense avís previ: la pèrdua de moltes hores de treball per part de tot l'equip d'Hangar, per part de les artistes residents en Hangar i les usuàries de l'espai de coworking, la

suspensió d'activitats programades, la suspensió de tots els serveis oferts pels nostres servidors, incloent la desaparició de la pàgina web d'Hangar.org a internet.

Gràcies a l'estricta relació entre Hangar i la comunitat local de guifi.net, el seu treball voluntari i el seva ràpida aportació d'ajuda necessària, a partir del tercer dia sense connexió, vam aconseguir realitzar un enllaç cap a internet, limitat, passant per dos salts d'antenes situades en pisos particulars; notablement, la connexió s'ha pogut realitzar gràcies a la disponibilitat i generositat d'un membre de la comunitat, que segueix, al dia d'avui, proporcionant-nos connectivitat amb els servidors de la Fundació Guifi.net en la zona franca de Barcelona, deixant-nos entrar a la seva connexió personal domèstica, de la qual paga ell mateix les despeses! Sorpresos, el mateix mes de juny de 2018 es convoca una reunió amb la delegada d'innovació digital de l'Ajuntament de Barcelona, Francesca Bria, que, vista la importància d'Hangar en l'àmbit cultural i d'innovació tecnològica per a la ciutat de Barcelona, vista la falta de lògica en el fet de desactivar la nostra connexió de fibra per part de l'Institut Municipal d'Informàtica, al qual la connexió de fibra òptica d'Hangar no suposa cap despesa econòmica, i vista la titularitat municipal de la xarxa informàtica de l'Institut Municipal d'Informàtica, ens assegura haver donat ordre exprés a l'Institut Municipal d'Informàtica de reactivar la connexió, amb un límit màxim de temps de realització per a la segona setmana de juliol de 2018. Passat juliol, passat agost i sense tenir cap informació, Hangar i la Fundació Guifi.net sol·liciten una segona cita amb Francesca Bria al setembre, que ens torna a repetir la seva incredulitat enfront de la situació i ens torna a assegurar una connexió sota ordre exprés “dins d'una setmana”.

A finals de 2018, seguim esperant. Considerem pertinent remarcar que hem perdut tota esperança en una solució municipal d'aquesta problemàtica, i seguim escandalitzats per la fosca gestió d'una infraestructura municipal pagada amb diners públics.

La pèrdua d'esperança ens ha portat a buscar solucions alternatives.

Primerament hem intentat contractar una connexió de fibra comercial, però, àdhuc que sigui en al carrer Marroc que en al carrer Espronceda hi hagi línies comercials de fibra disponibles, carrers confrontants amb Hangar, cap operadora de fibra té intenció de connectar Hangar, argumentant que “al carrer Emilia Coranty únicament esta disponible connexió ADSL”; després de diversos intents fallits, hem fet els passos previs per a contractar una connexió ADSL, que de cap manera seria el que necessitem vista la seva limitada capacitat, però que, vista la situació actual, ajudaria a descongestionar la saturació de les connexions via antenes.

Paral·lelament, hem començat el difícil procés d'obtenir permís per part de les comunitats de veïns de dos edificis situats a uns 200 metres d'Hangar, on resideixen membres de la comunitat de guifi.net, per a poder posar una antena de connexió en el seu terrat i enllaçar Hangar via radio a les connexions comercials d'aquests edificis, connexions que gestionaria la Fundació Guifi.net gràcies al seu acord amb l'empresa de telecomunicacions Adamo. És un camí llarg i complex, però continuem confiant que sigui més efectiu, i sobretot realitzable, que les promeses de les institucions municipals.

Al final de 2018, remarquem, la connectivitat d'Hangar continua realitzant-se via antenes, passant per unes instal·lacions privades en l'edifici de Gran Via 940 i acabant en la instal·lació privada d'un membre “solidari” de la comunitat guifi.net de Barcelona.

Una connexió físicament limitada a 30Mbps, i exposada a problemes que causen talls generals de la connexió a internet d'Hangar, com ara llampecs – al setembre 2018 les antenes de Gran Via s'han danyat durant un temporal i hem hagut de reemplaçar els equips -, talls de sumistre elèctric, que han estat (intolerablement) molts des de l'estiu de 2018, i altres problemes varis en aquestes instal·lacions, a les quals, sent de privats, no tenim accés.

La connexió actual de internet a Hangar, remarquem, continua sent insostenible per a un centre que pretén ser o situar-se a l'avantguarda de tecnologies digitals aplicades a les arts; a més la impossibilitat de connectar-nos “regularment” a internet trobant-se Hangar al “districte tecnològic del Poblenou”, ens sembla una paradoxa.

3. LÍNIA D'ACTIVITATS DE FORMACIÓ DE PROFESSIONALS I TRANSFERÈNCIA DE CONEIXEMENTS.

L'àrea de formació i transferència de coneixement d'Hangar respon a la necessitat per part del sector de les arts visuals de Catalunya de comptar amb una oferta específica en la qual millorar les seves competències professionals i actualitzar els seus coneixements.

El programa d'activitats de formació i de transferència d'Hangar s'estructura en dos eixos amb diverses línies d'activitat cada un: i) Programa de cursos, tallers i seminaris, amb el programa de formació, workshops d'artista a artista i els Dijous Oberts; i els ii) Programes interdisciplinaris de transferència, amb el programa d'Hangar Sonor i les trobades entre artistes i professionals d'altres sectors, entre els que incloem les activitats conegudes actualment com 'Col·laboracions', anteriorment anomenades "Aterratges".

Dades generals 2018

Assistents a les activitats

- Formació contínua i workshops artist2artist: 389
- Dijous Oberts: 1232 (augment a través dels programes dels col·lectius residents)
- Hangar Sonor: 1048 (augment per el programa propi del darrer any)
- Col·laboracions: 1450 (augment per el congrés After Post 80 i el Gutter fest 1000)

a) Programa de cursos, tallers i seminaris

Aquest node s'orienta a millorar els coneixements, les eines, les metodologies de treball i d'investigació, i la xarxa social dels creadors.

Total tallers programats: 41

Tallers Artist2Artist finançats per Hangar: 6

Tallers impartits per artistes residents o ex residents: 3

Tallers proposades externes: 3

Tallers impartits per col·lectius residents: 13

Tallers impartits per col·lectius externs: 8

Tallers al Wet Lab: 4

Tallers cancel·lats: 4

a.1. Programa de formació i transferència de coneixement

El Programa de Formació Contínua per a Artistes Visuals va ser impulsat per l'AAVC l'any 2006 amb l'objectiu de millorar la situació professional del sector de les arts visuals, a l'any 2010 Hangar es va fer responsable de L'Àrea Tècnica i Tecnològica, i des de llavors s'han anat incorporant nous tallers i línies formatives com la Artist2Artist o el Programa d'Estudis en Filosofia i Art Digital. Actualment Hangar reivindica la formació no reglada com un espai legítim i necessari de producció de coneixement per això el programa de Transferència de Coneixement d'Hangar és un conjunt de cursos i tallers que s'articulen en diverses àrees temàtiques derivades de les línies de recerca que ja tenen lloc dins d'Hangar. En aquest sentit es tracta d'un lloc d'aprenentatge multidisciplinari situat en la intersecció entre els Labs, els col·lectius residents i el teixit artístic local i internacional.

Valoració 2018

Durant el 2018 el nombre de cursos i tallers ha augmentat respecte a l'any passat tot i que s'ha mantingut el

mateix finançament per a l'àrea de Transferència de Coneixement (3.600€). La quantitat de cursos que es fan a Hangar va en augment degut en part a que els nous col·lectius en residència incorporen la activitat educativa a la seva pràctica, però també perquè des d'Hangar s'activen nous espais com per exemple el Wet Lab que també programa tallers. Això millora la diversitat de la oferta formativa però dificulta la planificació estratègica, per aquest motiu durant aquest any s'ha començat a treballar en buscar solucions per optimitzar la manera d'organitzar i comunicar el programa de transferència de coneixement.

En aquest sentit durant l'any 2018 el col·lectiu Libertario, que des del 2015 imparteix cursos i tallers a Hangar, ha implementat el disseny d'un programa educatiu en **Filosofia i Art Digital**. L'objectiu de aquesta línia educativa es fomentar la creació artística tecnològica i el pensament crític des de la intersecció entre filosofia, art computacional i tecnociència. Un altra novetat respecte al any anterior es que s'han introduït dues activitats complementaries i gratuïtes:

-El Grup d'estudi / bookclub: La màquina del cos. Filosofies dels assemblatges cos màquina.

Amb lectures seleccionades de Donna Haraway, Gilles Deleuze i Félix Guattari, Sherry Turkle, Manuel Delanda, Brian Massumi

-L'assessoria per a projectes d'Arts Digitals. Un espai mensual per a la solució de problemes tècnics, com per exemple quines eines utilitzar per a un determinat projecte, on buscar informació i quins projectes similars existeixen o quins passos seguir per desenvolupar un prototip.

a.2. Workshops artist2artist

L'objectiu de la línia de programació Artists2artist és generar espais que facilitin l'intercanvi de coneixements entre artistes. En molts casos l'artista es troba, desenvolupant la seva trajectòria professional en solitari i auto-formant-se de manera aïllada, en gran part, a causa de les dinàmiques pròpies dels circuits econòmics de l'art que segueixen estructures molt rígides i jeràrquiques. Creiem que és molt important trencar aquestes dinàmiques ja que el coneixement més valuós es genera a partir de la pròpia experiència en el treball artístic i de l'experimentació inherent a aquesta activitat.

Valoració 2018

El pressupost de l'àrea de Transferència de Coneixement (3.600€) ha anat íntegrament a potenciar aquesta línia amb el finançament de sis tallers Artist2artist, que ha possibilitat l'accés gratuït de tots els col·lectius i artistes residents, així com una matrícula simbòlica (de 20€ màxim) per a la resta d'assistents. Si bé la temàtica d'aquests tallers es molt heterogènia el que els caracteritza es que son de caire experimental i que utilitzen metodologies híbrides amb l'objectiu de desenvolupar un projecte u obra dintre del taller. Es a dir tot i que tenen una part teòrica, la pràctica i la materialització d'un projecte es una part molt important del taller.

Els sis tallers del àrea artist2artist finançats per Hangar han estat: el taller «d'Oracles: autoconstrucció, anàlisi i producció d'eines per a la gestió de la realitat» a càrrec de Lucía Egaña, durant el qual es va construir un oracle col·lectiu i un d'individual i es va reflexionar sobre diferents metodologies o procediments predictius i de consulta; «Indisciplines Creatives. Sabers Compartits i Intel·ligències Col·lectives» a càrrec de Constança Mendoza, durant el qual es va posar en comú com i qui té el gran privilegi de crear coneixement partir de tres casos extrems d'organització de coneixements compartits; el doble taller «Wearable Sounds» que va ser la culminació d'una residència de recerca de la Claire Williams i la Merche Blasco enfocada a explorar els encreuaments creatius entre el camp electromagnètic (EMF), els tèxtils, el disseny d'instruments i la performance; «Sí a todo. Siempre Sí» a càrrec del Marc Vives, un (no) taller que va reunir a 15 persones (5 artistes residents de Hangar) per experimentar juntes una sèrie d'elements que intervenen en l'acte comunicatiu (artístic o no): espai, temps, objecte/subjecte emissor, objecte/subjecte receptor, llenguatge, context. I per últim el taller «Cap a un manual d'ús» impartit per l'Anna Dot i el Blai Marginedas que va comptar amb la participació del Stephen Wright.

Un any mes hem programat el taller de «Bricolatge per New Artesans», un curs d'introducció a la

construcció i al muntatge impartit per el responsable del taller de producció i especialment dirigit als artistes residents que poden gaudir de matrícula gratuïta.

Propostes externes

L'àrea de formació d'Hangar sempre ha estat permeable a iniciatives que venen des de fora. Quan ens arriben propostes interessants que poden ajustar-se al calendari d'activitats donem als docents totes les facilitats per dur a terme la seva proposta. Els tallers que durant el 2018 s'ha programat d'aquesta manera son: «Paisatges olfactoris» a càrrec de Klara Ravat, el «taller intensiu d'historieta experimental» a càrrec d'Un Faulduo i el taller «Pirates Profetes i Parasitoides, configura la teva digital» a càrrec Christina Schultz i Dani Canet. Els tres tallers han tingut molt bona acollida tant a nivell d'assistència com de feedback positiu per part dels participants.

a.3. Tallers realitzats del programa de cursos i tallers:

Les promeses dels algos: una visió inadequada/ble

29, 30, 31 gener 2018

Hamaca. Nicolas Malevé i Jara Rocha

Aquest taller va girar al voltant de l'imaginari dels algorismes, però més enllà del codi i les fórmules. Es proposa re-visitat lúdica dos experiments que van tenir gran importància en la història de recerca de la Computer Vision i de la Intel·ligència Artificial.

Aportació d'Hangar: coorganització, allotjament de la activitat, suport en la comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 25

L'art del codi: generativitat, interactivitat i programació C++ openFrameworks

5, 7, 9, 12, 14, 16, 23 febrer 2018

Qui Libertario

Aquest curs investiga de manera teòrica i experimental el potencial creatiu que ofereix la visió artificial per a la creació d'obres interactives i la recerca en performativitat corporal, ambients de realitat virtual i augmentada.

Aportació d'Hangar: coorganització, allotjament de la activitat, suport en la comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 18

Estètiques de l'error digital: glitch en disseny i escanejat 3D

26, 28 febrer 2 març 2018

Libertar.io

Aquest curs està orientat a l'estudi del error digital en la producció 3D i un ampli rang d'aplicacions des del modelatge 3D i fabricació digital, fins a creació d'animacions, entorns interactius i de realitat virtual.

Aportació d'Hangar: coorganització, allotjament de la activitat, suport en la comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 15

Sistemes interactius: Visió artificial i programació C++ openFrameworks

5, 7, 9, 12, 14, 16, 19, 21 març 2018

Liberatrio

Aquest curs investiga de manera teòrica i experimental el potencial creatiu que ofereix la visió artificial per a la creació d'obres interactives i la recerca en performativitat corporal, ambients de realitat virtual i augmentada.

Aportació d'Hangar: coorganització, allotjament de la activitat, suport en la comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 14

Bricolatge per New Artesans. Curs d'introducció a la construcció i al muntatge

1, 8, 15, 22, 29 març 2018

Hangar. Pense

Aquest taller pretén ser una introducció a la construcció volumètrica i tridimensional. Un acostament als materials (fusta, ferro i metacrilat), a com tractar-los, entendre'ls i treballar-los. Un primer contacte directe per poder projectar i solucionar problemes relacionats amb la construcció d'una manera fàcil i espontània. Aportació d'Hangar: Organització, allotjament de la activitat, comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 9

El cinema-assaig (o la forma perillosa de barrejar lo personal amb el present) a càrrec d'Andrés Duque

6, 13, 20, 27 març i 3, 10, 17 abril 2018

Hangar. Andrés Duque

Aquest taller va tenir com a objectiu treballar la forma del cinema-assaig com a mitjà d'expressió. Al llarg del taller es van abordar les següents qüestions: Quins compromisos ètics i estètics suposa treballar amb imatges digitals? Com ens relacionem amb la realitat a través de les noves pantalles? Quina posició assumir enfront d'un món audiovisual hipertecnificat? Es va combinar la teoria amb la pràctica, i es van realitzar tot un seguit de exercicis audiovisuals en torn a les qüestions teòriques. proposades.

Aportació d'Hangar: Organització, allotjament de la activitat, suport en la comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 13

Taller d'impressió 3D a càrrec de Patricio Rivera

14 abril 2018

Patricio Rivera

La impressió 3D és una tecnologia amb caràcter disruptiu que té un camp d'aplicació immens, i que podem aprofitar per empoderar el nostre treball i el de la nostra comunitat. Aquest curs està orientat als qui desitgin incorporar aquesta tecnologia al seu treball habitual com a mitjà i recurs per a les seves produccions.

Aportació d'Hangar: coorganització, allotjament de la activitat, suport en la comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 10

Net Art Workshop: Interactivitat Web i Visualització de dades programant amb Javascript

16, 18, 20, 23, 25, 27, 30 abril i 2 maig 2018

Libertario

Aquest curs explora de forma teòrica i pràctica l'art en Internet, la seva evolució estètica, social i tecnològica, passant per la història del net art i altres pràctiques d'art computacional des de mitjans del segle XX. Es van estudiar casos referencials de disseny algorítmic i generatiu, narrativa virtual i ciberpoesia, cinema expandit, satellite art, videojocs i animació en línia, art glitch, vaporwave i sistemes autònoms i generatius.

Aportació d'Hangar: coorganització, allotjament de la activitat, suport en la comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 18

Construcció d'un espectròmetre DIY

10 maig

IMVEC.tech

Taller per iniciar-se en el món de l'espectrometria mitjançant la construcció d'un espectròmetre de cartró. Cada participant construirà el seu propi espectròmetre i aprendrà a calibrar utilitzant l'eina en línia Spectralworkbench.org desenvolupada per la comunitat de Publiclab.org.

Aportació d'Hangar: coorganització, allotjament de la activitat, suport en la comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 8

Paisatges olfactoris a càrrec de Klara Ravat

11 i 12 maig 2018

Klara Ravat

Durant aquest taller es van mostrar les possibilitats que l'olor ens ofereix com a mitjà adequat per a la producció creativa. Com funciona l'olor? Per què està connectat tan fortament amb les nostres emocions i memòria? Els participants van aprendre a extreure components olfactoris de materials orgànics a través de destil·lació de vapor, i d'altres objectes.

Aportació d'Hangar: organització, allotjament de la activitat, comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 14

Taller d'oracles: autoconstrucció, anàlisi i producció d'eines per a la gestió de la realitat a càrrec de Lucía Egaña

9, 16, 23, 30 maig 2018

Hangar A2A. Lucía Egaña

Descripció de l'activitat: Durant aquest taller es va construir un oracle col·lectiu i un d'individual i es va reflexionar sobre diferents metodologies o procediments predictius i de consulta.

Aportació d'Hangar: organització, allotjament de la activitat, comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 13

Taller d'il·luminació i so per a audiovisuals

19 i 20 maig 2018

Hamaca. Ricardo González Yane y Juan González Guerrero

Descripció de l'activitat: L'objectiu d'aquest taller és millorar la comprensió del paper del so i la il·luminació en les produccions audiovisuals. Per a això, els i les participants van rebre una descripció pràctica de micròfons, gravadores i material d'il·luminació. Posteriorment es van realitzar enregistraments en diferents localitzacions a l'aire lliure i en estudi q, i es van fer pràctiques d'il·luminació amb diferents fonts en interior i exterior. També es va fer una breu introducció a la postproducció d'àudio i la correcció del color.

Aportació d'Hangar: coorganització, allotjament de la activitat, suport en la comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 25

Taller intensiu d'historieta experimental (o el historietista com a detectiu) a càrrec d'Un Faulduo

21 maig 2018

Un Faulduo

Taller intensiu de 4 hores en el qual es van donar els procediments teòric-pràctics que el grup ve desenvolupant des dels seus inicis en les seves publicacions, les quals mantenen, des de la seva aparició en 2005. Partint de l'estudi i l'experimentació de diversos materials, la proposta per al taller va ser replicar aquesta metodologia de treball, on els alumnes van realitzar una publicació experimental d'historietes.

Aportació d'Hangar: organització, allotjament de la activitat, comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 8

L'art del codi: generativitat, interactivitat i programació C++ openFrameworks

14, 16, 18, 21, 23, 25, 28, 30 de maig 2018

Liberatrio

Taller per aprendre a programar en el llenguatge C++ usant openFrameworks, un entorn de programació lliure i flexible desenvolupat per a que1 artistes i dissenyadors puguin desenvolupar projectes computacionals d'alt rendiment.

Aportació d'Hangar: coorganització, allotjament de la activitat, suport en la comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 15

Indisciplines Creatives. Sabers Compartits i Intel·ligències Col·lectives a càrrec de Constança

Mendoza

11, 12, 13 juny

Hangar A2A. Connie Mendoza

Què significa ser un productor de coneixement cultural en el paisatge devastat de l'economia creativa i en la nova era del feixisme global? Durant aquest a partir de tres casos extrems d'organització de coneixements compartits es va posar en comú com i qui té el gran privilegi de crear coneixement, qüestionar-nos d'on prové i qui té accés a aquest, qui té el dret a parlar, i a quins tipus de coneixements accedim i des d'on. Aportació d'Hangar: organització, allotjament de la activitat, comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 21

Taller de Video mapping aplicat a la instal·lació i l'escenografia

11, 13, 15, 18, 20, 22, 25, 27 juny 2018

Liberatrio

Combinant la programació informàtica, el videoart i el disseny d'espais aquest taller-laboratori proposa utilitzar el video mapping com a instrument creatiu per produir ambients de realitat mixta, amb l'objectiu de generar experiències estètiques i perceptuals immersives i establir diàlegs significatius entre el virtual i el físic a través d'estructures narratives distribuïdes a l'espai.

Aportació d'Hangar: coorganització, allotjament de la activitat, comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 12

Títol de l'activitat: Sistemes interactius amb Visió artificial: Taller de programació C++ openFrameworks

2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12 juliol 2018

Liberatrio

Durant aquest taller els participants van dissenyar experiències interactives per a la participació simultània de diversos usuaris interactuant amb el sistema utilitzant el seu cos i gestos. Es van construir prototips de sistemes interactius formant grups mixtes de programadors novençans i experimentats, dissenyadors, teòrics i performers.

Aportació d'Hangar: coorganització, allotjament de la activitat, suport en la comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 8

Workshop: Wearable Sounds

20 i 21 juliol 2018

Claire Williams i Merche Blasco

Aquest taller de dos dies va ser la culminació d'una residència de recerca que Claire Williams i Merche Blasco van realitzar a Hangar. La recerca va estar enfocada a explorar els encreuaments creatius entre el camp electromagnètic (EMF), els tèxtils, el disseny d'instruments i la performance.

Aportació d'Hangar: organització, allotjament de la activitat, comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 15

Títol de l'activitat: Art del Codi, Algoritmes, Generativitat i Màquines intel·ligents

3, 5, 7, 10, 12, 17, 19, 21, 24 de setembre 2018

Libertario

Aquest curs combina estudis teòrics sobre l'art generatiu i les seves aplicacions pràctiques que inclouen les arts gràfiques, l'audiovisual, el disseny i fabricació 3D. Els estudiants van estudiar la història i els conceptes teòrics fonamentals de l'art generatiu; van desenvolupar habilitats de programació utilitzant el llenguatge Processing (Java); i van dissenyar algorismes que produeixin gràfics, models 3D, sons i peces audiovisuals.

Aportació d'Hangar: coorganització, allotjament de la activitat, suport en la comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 10

Títol de l'activitat: “Clitoris que punxen” taller de modelatge i impressió 3D per dissenyar armes d'autodefensa

12, 19 i 26 setembre

Belen Soto

Aquest taller part de la necessitat d'organitzar estratègies d'acció davant la passivitat estructural enfront de les violències sexuals. Proposa construir un espai temporal i replicable de cures, protecció, defensa i dissidència transformadora enfront d'aquestes violències a través de l'aprenentatge i ús de tecnologies de producció -en aquest cas, modelatge i impressió 3D- de lliure accés

Aportació d'Hangar: coorganització, allotjament de la activitat, suport en la comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 10

Títol de l'activitat: Curs de introducció a eines de modelatge 2D i 3D

19, 22, 26, 29 setembre

Ali Yerdel

Durant aquest taller es van ensenyar els principis del programa Rhinoceros s5. Es tracta d'un curs d'iniciació on els alumnes van aprendre tots els usos bàsics de la interfície i el seu espai de treball.

Aportació d'Hangar: coorganització, allotjament de la activitat, suport en la comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 3

Títol de l'activitat: “Pirates Profetes i Parasitoides, configura la teva digital”

10, 11, 18, 26 octubre

Christina Schultz i Dani Canet

Aquest taller és una proposta d'una cerca conjunta per pensar i practicar noves estratègies digitals des de l'humor per respondre a una xarxa insatisfactòria i desbordant. Parasitar i piratejar significa fer nostres les grans plataformes centralistes i influents. L'objectiu va ser desenvolupar estratègies per usar les eines d'internet de manera responsable i lúdica per fomentar la col·lectivitat, posar en pràctica l'escolta, debatre i compartir idees.

El taller va finalitzar amb un esdeveniment obert on es va fer un mercat ambulant analògic-digital; la construcció d'un fanzine sobre la marxa; un photocall, i es van presentar els resultats del taller amb la participació d'artistes nuclears del workshop i convidats: Violeta Mayoral, Susanna Genoll, Estel Cristiá, Mar Merino, David Esteve, Marijn Bril, Gemma Tramullas, Helena Vinent, Tirso Orive Embolicar-te, Carmen Hurtado, Anna Iau i Ricardo Padin.

Aportació d'Hangar: coorganització, allotjament de la activitat, suport en la comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 14

Títol de l'activitat: Control de sintetitzadors modulars amb Max 7 i Max4Live

17 octubre

Orquesta del Caos

Durant aquest taller es van introduir les tècniques de programació utilitzant la plataforma orientada a objectes Max 7 i Max4Live; es van desenvolupar i analitzar diferents tècniques de control i processament d'Àudio Digital i MIDI; es van crear diferents programacions (patches) per a la manipulació d'informació MIDI i d'Àudio Digital; i es va ensenyar l'ús de Max4Live per al control de sistemes modulars de tipus eurorack

Aportació d'Hangar: allotjament de la activitat, suport en la comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 9

Queering damage: metodologies per a reparacions parcials... o no

19 octubre

Helen Pritchard, Jara Rocha i Laura Benítez

Descripció de l'activitat: Workshop col·laboratiu en el marc de la Biennial del Pensament. En un taller d'un dia es reflexionar col·lectivament sobre el potencial analític queer de la tecnologia microbiana, animal, vegetal, mineral i cosmològica, amb l'objectiu d'imaginar una vida col·lectiva diferent.

Aportació d'Hangar: organització, allotjament de la activitat, comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 20

Documentant resistències. Lluites col·lectives i moviments socials al cinema documental

23, 25 i 27 octubre

Hamaca. Pablo Rogero

Durant aquest taller es va aprofundir en el vincle històric entre la no ficció i les lluites col·lectives. La primera meitat va estar dedicada a explicar mitjançant el visionat i l'anàlisi, quines són les fites en està relació, des del curtmetratge de 1911 "A day in the life of a coal miner" fins a documentals més recents que han retratat moviments com el "Black Lives Matter" o el 15-M. La segona meitat es va dedicar a analitzar en profunditat diversos casos més propers i de caire independent, en els quals es va estudiar com ha estat el procés de creació, des de la seva guionització i producció fins a la seva distribució final.

Aportació d'Hangar: coorganització, allotjament de la activitat, suport en la comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 14

Taller de creació en 16mm

2 i 3 novembre

Hamaca. Adriana Vila i Luís Macías

Taller d'exploració i experimentació en 16mm on els participants va aprendre a usar una càmera bolex, filmar a partir d'un exercici col·lectiu de rodatge, revelar a mà la pel·lícula en procés de revelat blanc i negre reversible, i veure els resultats projectats en el seu format original.

Aportació d'Hangar: coorganització, allotjament de la activitat, suport en la comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 25

SÍ a tot, sempre SÍ; a càrrec de Marc Vives

5, 6,7, 8, 9, 10 i 11 novembre

Hangar A2A. Marc Vives

No és un taller tant del qué sinó més aviat de la resta de preguntes: quan, quant, quin i com, sobretot com fer des de l'art. No és forçosament un taller enfocat a artistes. No és un taller. No requereix cap experiència prèvia. No obstant això, una miqueta d'afecte i curiositat per la pràctica artística és d'agrair. No s'impartirà un temari: No hi ha un horari predefinit. Totes les frases en aquesta introducció comencen per la paraula NO, per esgotar-la per defenestrarla, des d'ara treballarem només des del SÍ. SÍ a tot, sempre SÍ.

Aportació d'Hangar: organització, allotjament de la activitat, comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 10

"Imatge Porno" a càrrec d'Ona Bros

19, 20 i 21 novembre

Hamaca. Ona Bros

Descripció de l'activitat: La imatge porno rebutja anàlisis simples. Com tota imatge, mai és allò que diu ser. Ella, que sembla que tot ho mostri, és pura opacitat. Como analitzar-la des d'una perspectiva feminista? Com pensar-la? Com som mirades per ella, com la mirem? Como és/ens fa cos? Durant aquest taller és van desenvolupar eines des de la pràctica i la discussió per a imaginar altres relacions possibles amb la imatge porno, traspasant la classificació reduccionista entre porno "bo" i "dolent", i fer-ho des de perspectives feministes i no abolicionistes.

Aportació d'Hangar: coorganització, allotjament de la activitat, suport en la comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 15

"Les promeses dels algos: aprenentatges impropis" a càrrec de Jara Rocha i Nicolas Malevé

Dates: 30 nov i 1 des 2018

Hamaca. Jara Rocha i Nicolas Malevé

Aquest taller continua la indagació de les relacions entre la computer vision, les tècniques de machine learning, els arxius visuals i les col·leccions de vídeo iniciada a “una visió inadequada/ble”. Aquesta indagació serà lúdica i crítica, però alhora tècnicament precisa. Ens agradaria desplegar el plànol d’una festa industrial contemporània en la qual es convoquen totes les agències de la machine learning; volem colar-nos en aquesta festa i interferir en els processos d’entrenament d’un detector visual per frames de vídeo, i llançar (o alliberar) el dataset produït durant l’últim dia del taller.

Aportació d’Hangar: coorganització, allotjament de la activitat, suport en la comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 20

Cap a un manual d’ús

24 novembre

Hangar A2A. Anna Dot i Blai Marginedas amb la participació de Stephen Wright.

Descripció de l’activitat: Al llarg d’aquesta activitat es va convidar a sis artistes per posar a prova l’actualització lèxica del Stephen Wrigh. Towards a Lexicon of Usership (2013) de Stephen Wright parla del gir cap a una nova cultura de l’usuari, que ha assolit la seva màxima expressió després de l’aparició d’internet. Aquest canvi de paradigma ha fet aparèixer nous rols i contextos. Per referir-nos-hi ens cal un nou lèxic, una actualització d’una caixa d’eines, la del vocabulari de l’art. L’actualització proposa classificar el vocabulari contemporani de l’art en tres categories: termes que s’han de potenciar; conceptes que s’han de deixar d’usar; eines amb les quals treballar els termes a potenciar.

Aportació d’Hangar: coorganització, allotjament de la activitat, suport en la comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 8

Taller de sistemes interactius: Visió artificial amb C++ i OpenFrameworks

3, 5, 7, 10, 12, 14, 17, 19, 21 de desembre 2018

Libertario

Aquest curs està orientat a dotar als participants de les eines tècniques i conceptuals per dissenyar i construir un sistema interactiu basat en la visió artificial, capaç de percebre els moviments del cos i amb ells controlar esdeveniments audiovisuals en temps real. Al llarg del curs es va fer un repàs a l’evolució del pensament entorn de la relació entre cos, màquines i performativitat, es van estudiar aspectes tècnics dels sistemes audiovisuals interactius i les seves aplicacions específiques a l’espai escenogràfic.

Aportació d’Hangar: coorganització, allotjament de la activitat, suport en la comunicació i difusió a les xarxes de la activitat.

Nº assistents: 16

a.4. Tallers cancel·lats el 2018

Aquest any es van cancel·lar dos tallers de Libertario per falta de alumnes, es van tornar a programar més endavant i es va arribar al mínim necessari:

- Estètiques del error digital: glitch en disseny i escanejat 3D. Estava programa per al gener i es va postposar a finals de febrer.
- Net Art Workshop: virtualitat i multimèdia i interactivitat a la web. Estava programat al desembre de es va posposar al 2019.

També es van cancel·lar els següents tallers de TMTMTM*:

- Curs de modelat digital i disseny de prototips, a càrrec d’Ali Yerdel
- Mapejar algoritmes de raça, Anyely Marín Cisneros
- Linobit: a recreational core rope ROM device, Wesley Lee

- Taller de disseny i modelat 3D amb Fusion 360, Norbert Rovira

- Bots Lliures per a la xarxa social lliure Mastodon, Julián Pérez

* Tots els tallers organitzats/coordinats per TMTMTM es van cancel·lar perquè les persones inscrites inicialment no van realitzar finalment el pagament (import matrícula).

b) Dijous oberts

Els Dijous Oberts es van iniciar com a trobades setmanals obertes a artistes, creadors i desenvolupadors de diferents disciplines d'art electrònic que volen treballar amb eines de maquinari i programari lliure. L'assistència és sempre lliure i gratuïta, i permet als participants trobar-se amb experts tecnològics en eines lliures i col·lectius amb qui col·laborar i compartir recursos per desenvolupar projectes. Aquestes trobades permeten tant als creadors com als desenvolupadors guanyar autonomia i aprendre les tècniques i les aplicacions específiques que necessiten en el marc d'una situació favorable a la transferència de coneixement en total consonància amb la filosofia del programari lliure. A més, cada dijous per la tarda s'ofereixen assessories gratuïtes des del laboratori d'interacció d'Hangar, i des dels diferents col·lectius i projectes residents que formen part del centre.

Valoració 2018

Aquest any amb la incorporació de nous col·lectius com TOPLAP i TMTMTM, més la re-activació del wetlab, ha augmentat considerablement el nombre d'activitats durant el marc dels dijous oberts, considerant-se la possibilitat d'expandir les activitats a algun dia més. També la tercera convocatòria de beques per a la recerca i desenvolupament de projectes en el laboratori d'interacció han permès que dins del laboratori coexisteixin els projectes de Laura Ige, Xavi Manzaneres i Mario Santamaria.

Tot això permet que la programació dels Dijous Oberts d'Hangar sigui molt variada degut a la proposta dels diferents col·lectius i projectes residents o artistes especialitzats vinculats d'una manera o altre al centre, que presenten propostes d'eines, tècniques o mini tallers vinculats principalment a les noves tecnologies de programari, maquinari i fabricació digital. Les sessions resultants proposades busquen sempre tenir continuïtat entre elles de manera que es tractin temes concrets però que a la vegada permetin a l'usuari avançar en els seus coneixements.

En general la valoració és bona a nivell de programació, i amb l'increment de col·lectius i projectes residents ha augmentat considerablement el nombre d'activitats i assistents. Això ha permès que els Dijous Oberts es consolidin com una proposta bastant única a la ciutat de Barcelona i més tenint en compte que totes les activitats són completament gratuïtes.

c) Programes interdisciplinaris de transferència

Aquest node s'orienta a l'intercanvi de coneixements entre disciplines artístiques i entre aquestes i altres sectors especialitzats en la recerca.

En aquest sentit el 2012 es varen iniciar dues línies específiques, que es mantenen a dia d'avui:

c.1. Hangar Sonor

Hangar Sonor és una plataforma d'experimentació i formació al voltant de la música i el so que neix el 2011 amb l'objectiu d'articular la programació de diverses iniciatives en torn a les pràctiques artístiques sonores contemporànies i, sobretot, experimentals.

Valoració 2018

Durant el 2018 s'ha continuat treballant en aquest programa, per un costat amb el programa resultant de la convocatòria que vam obrir al setembre del 2017. Ja tenim tot el programa tancat hem decidit no fer-la aquest proper any, per al 2019 volem fer un programa dissenyat pel propi centre amb actuacions de qualitat i àmbit internacional, així durant els mesos d'abril a juny succeiran un seguit de mostres sonores, taller i xerrades sobre el treball contemporani en sò. En quant als convenis en el marc d'Hangar Sonor, durant el 2018 s'ha comptat amb les col·laboracions actives de L'Orquestra del Caos, Niu, Befaco, Lowtoy, i que han conformat la programació de l'Hangar Sonor 2018, Per al 2019 hem proposat al col·lectiu anòmia un seguit de mostres sonores que programaran durant l'any.

Llistat activitats Hangar Sonor

Convenis:

La Orquestra del Caos

21 i 22 febrer, 8 març, 18 abril, 16 i 17 maig, 17 octubre, 28 novembre, 12 desembre.

Màster Art Sonor

4 juny

Associació cultural Niu

13 gener
15 abril
10 juny
15 desembre

Befaco

2 febrer – Jam usuaris
11 mayo – Jam usuaris
08 setembre – Modularday
27 setembre – Treball d'investigació
24 novembre – OneDroneDay

Programa propi Hangar Sonor

09 febrer – Rashad Becker
23 febrer – Jan Mech
23 març – Maria Jesús Olivós Achurra
23 abril – Metrònom
05 juny – Joan La Barbara
22 juny – Silje Ness, Jasmine Guffond, Jessika Ekomane
06 juliol – Punt Punt
20 juliol – Nela Brown, Andrea Bravo – Tele-Cymatics
19 octubre – Octavi Rumbau – Duo Links + Trami Nguyen

c.2. Col·laboracions

De forma paral·lela al programa d'activitats, Hangar col·labora i acull en el seu espai activitats puntuals d'artistes, organitzacions, associacions, col·lectius i projectes artístics i culturals. Aquestes trobades tenen per objectiu facilitar l'intercanvi de metodologies i coneixements entre els creadors i professionals de la recerca d'altres sectors. **Les activitats vinculades a l'encreuament informal i formal de coneixements entre ci-**

entífics i creadors les trobareu a l'apartat 1.a. La recerca artística i la recerca interdisciplinària d'aquesta memòria.

Valoració 2018

En el 2018 s'ha continuat treballant per intentar mantenir un equilibri entre les necessitats de la comunitat artística resident a Hangar, així com necessitats de col·lectivitats externes, a més a més de les necessitats de producció d'altres agents culturals de la ciutat, s'ha de comentar que hem procurat disminuir el desgast que això genera a l'equip, filant prim, només hem acceptat aquelles activitats que tenen sentit de localitzar a les instal·lacions d'Hangar. Hem incentivat el treball dels artistes al centre mitjançant diferents beques de recerca i producció, i això ha afectat també a l'ús dels espais i al programa d'activitats públiques resultants al igual que l'any 2017. Per aquest motiu aquest any hem seguit programant menys col·laboracions.

Llistat activitats Col·laboracions

13 febrer – Creative Coding Tertulia

26 i 27 maig – Gutter Fest

09 juny – La Rebel·lió dels objectes

20 setembre – Diàleg amb Ng'endo Mukii

04 octubre – Phonos Jornades Obertes

29 novembre – After Post - Truth

d) Arxiu_Dossiers

Arxiu_Dossiers és un repositori de dossiers d'artistes contemporanis pensat per promoure i difondre la seva obra així com el context de l'art del que formen part. Serveix també com a punt de trobada i reunió per aquests artistes i ofereix un servei als diferents professionals del sector artístic. El projecte està pensat per a impulsar el nostre teixit cultural, tant dins de la ciutat de Barcelona com en l'entorn estatal i internacional, mitjançant l'organització informativa de la producció artística contemporània i la seva articulació i divulgació en un entorn adequat.

Arxiu_Dossiers va ser desenvolupat en el Centre d'Art Santa Mònica (CASM) el maig de 2006, però va quedar aturat amb el canvi de direcció del centre l'any 2008. Al gener de 2014, des d'Hangar es va proposar la seva recuperació per actualitzar els dossiers, ampliar l'arxiu, però sobre tot per fonamentar les bases d'un espai per a la dinamització del teixit professional a la ciutat de Barcelona. A tal efecte, Hangar ha sol·licitat durant els dos últims anys un ajut específic a l'ICUB que, juntament amb la tramesa de l'Arxiu per part del Centre Ars Santa Mònica, ha permès que el projecte torni estar actiu des d'aquell any.

Al 2018 no s'ha fet una activitat específica al voltant d'arxiu_dossiers. Aquest arxiu queda en *stand by* en espera de la seva destinació final.

4. LÍNIA DE DIFUSIÓ I INTERCANVI

L'objectiu principal d'Hangar no és l'exhibició dels projectes artístics però, amb l'ànim de contribuir a generar una massa crítica al voltant de les pràctiques artístiques contemporànies, volem crear un context d'activitats que distingeixi Hangar d'altres projectes d'exhibició de les arts visuals. Per això, oferim un espai cada vegada més consolidat per a l'intercanvi de pràctiques artístiques, dels seus processos i mètodes, en forma de presentacions o d'instal·lacions efímeres.

D'una banda, donem suport a les creacions dels artistes residents, tant dins el centre en format de presentacions, jornades de portes obertes i visites de professionals del sector (BAR project, Homesession, galeristes o curadors independents); com fora del propi centre, tot negociant amb altres institucions artístiques, la programació d'exposicions específiques dels artistes residents a Hangar.

D'altra banda, també donem cabuda a altres projectes que precisen d'una plataforma de presentació informal o d'altres propostes concretes relacionades amb la pràctica artística i que no ténen cabuda en altres espais o circuits, com la Mostra Marrana i les presentacions dels alumnes del Màster d'Art Sonor, entre d'altres.

En tercer lloc, fomentem l'espai per a l'intercanvi de pràctiques culturals, dels seus processos i mètodes, tot obrint un espai de trobada, de diàleg i de transferència d'experiències entre la pròpia comunitat artística, i també; entre els artistes i altres col·lectius que actualment estan venint a Hangar, com les comunitats de desenvolupament tecnològic lliure o els creadors sonors, tot reduint distàncies disciplinars i encetant línies d'activitat que puguin generar dinàmiques de R+D transversals i flexibles.

I per últim, el programa de difusió també inclou les moltes escoles i grups que visiten Hangar i els assistents a les presentacions i activitats públiques del centre: públic general i especialitzat que mitjançant aquestes activitats té accés directe als artistes i als processos de producció artística més contemporanis. Per a una relació detallada de les visites al centre, veure l'apartat 7. *Comunicació* d'aquesta memòria.

Valoració 2018

La continuïtat del suport de la Fundació Banc Sabadell a les activitats dels artistes residents del centre, ha permès seguir amb qualitat aquest any el programa d'activitats amb ells i, conseqüentment, fidelitzar públics que es mantenen pendents d'aquestes activitats. Aquest programa inclou: Tallers Oberts Poblenou (anual), Sessions Polivalents (anual) i Paratext (mensual) així com la seva edició impresa, cal esmentar també l'adquisició d'obres de tres dels artistes residents per tercer any consecutiu per part de la Fundació Banc de Sabadell.

Com a novetat més destacada d'aquest any en quant a les activitats amb els artistes residents és l'increment de la participació a les presentacions del Paratext. En el 2018 seguim amb la dinàmica de que qualsevol artista col·lectiu o residència participa en el Paratext. Això és molt important per tal de comunicar el treball dels artistes al propi context, per reforçar el coneixement de tots els agents que actuen al Hangar i també per obtenir mitjançant la publicació *Paratext vol.2* un compendi amb totes les residències.

a) Programa d'activitats de difusió i intercanvi

a.1. Cafès amb...

Llistat de trobades:

- Home Session / Mia Middleton, 6 febrer
- Caterina Almirall, 6 març
- Frederic Montornés, 20 març
- Home Session / Stanko Gargcin, 24 abril
- Daniel Moreno Roldán, 8 maig
- Joan Morey, 16 maig
- Cory Scozzary, 19 Junio
- Visita Guiada Swab, 29 setembre
- Veecky, 23 octubre
- Home Session / Ana Dot i Blai Marginedas , 16 novembre
- Home Session / Adelaide Feriot, 4 desembre

a.2. Paratext

- 14 de febrer – Paratext 23 amb Alejandra Avilés i Paula Bruna
- 21 de Març - Paratext 24 amb Serafín Álvarez, Dirk Paesmans i Agustín Ortiz Hererra
- 25 de Abril – Paratext 25 amb Albert Merino, Isabelle Dehay, Ana García-Pineda i Josian Llorente Sesma
- 23 de Maig – Paratext 26 amb Maria Nørholm i Aleix Plademunt
- 20 de Juny – Paratext 27 amb Mercedes mangrané, Birde Vanheerswynghels, Liv Schulman i Andrea Ganuza
- 18 de Juliol – Paratext 28 amb Claudio Correa, Rae Yuping Hsu, Victoria DeBlassie & Connor Maley, Mostafa Saifi Rahmouni
- 26 Setembre – Paratext 29 amb May Parlar i Julia Varela
- 24 Octubre – Paratext 30 amb Anna Irina Russell, Lucía Egaña Rojas i Tere Recarens
- 14 Novembre – Paratext 31 amb Anas, Kenneth Dow, Sebastián Restrepo
- 19 desembre – Paratext 32 amb Toplap, TMTMTM, Beanotherlab

*El llistat amb imatge de totes les presentacions està a la memòria final

a.3. Hangar Obert en el marc dels Tallers Oberts Poblenou / Poblenou Crea.

- Del 13 al 16 de setembre de 2018

Programa Hangar

Dijous 13

- 19.00 – 22.00 h / Dorkbot, Mostra d'art tecnològic / Sala Ricson
- 22.00 – 24.00 h / Conversa oberta del col·lectiu maker Eurorack Barcelona / Sala Ricson

Divendres 14

- 16.00 – 22.00 h / Instal·lacions dels col·lectius residents/ Sala polivalent
- 16.00 – 22.00 h / Projectió de vídeos d'HAMACA/ Plató de foto
- 16.00 – 22.00 h / Bar Coyote amb Violeta DJ i Hangar team/ Entrada recinte
- 22.00 – 3.00 h /Aalbers, Stiib, ssttraatteeggoo, Alicia Carrera, Gatasanta/ Sala Ricson

Dissabte 15

- 12.00 – 21.00 h Tallers Oberts dels/les artistes residents/ Tallers
- Es programen dues visites guiades a les 12 h i a les 17 h. Punt de trobada porta T.
- 16.00 – 22.00 h / Instal·lacions dels col·lectius residents/ Sala polivalent
- 16.00 – 22.00 h / Projectió de vídeos d'HAMACA/ Plató de foto
- 16.00 – 21.00 h / Bar Coyote amb PLOM i Hangar Team/ Entrada recinte

21.00 – 1.00 h / Laura Llaneli*+Perdurabo / Perturbado / Pernoctado + Spear+Verushka/ Sala Ricson

Diumenge 16

12.00 – 21.00 h Tallers Oberts dels/les artistes residents/ Tallers

Es programen dues visites guiades a les 12 h i a les 17 h

16.00 – 22.00 h / Instal·lacions dels col·lectius residents/ Sala polivalent

16.00 – 22.00 h / Projectió de vídeos d'HAMACA/ Plató de foto

a.4. Sessions Polivalents #11: Sorç

Les Sessions Polivalents són sessions de caràcter anual i d'un sol dia de durada, gestionades pels artistes residents del centre i que tenen lloc a Hangar.

El nostre objectiu és obrir vies de comunicació i debat a través de la col·laboració pràctica, en qualsevol dels seus formats: conferències, accions conjuntes, programacions, activitats paral·leles, etc. Per això oferim un lloc d'experimentació per donar cabuda a accions i activitats que considerem interessant que succeeixin en un context artístic.

Les activitats són produïdes pels mateixos artistes residents i per altres creadors escollits per ells.

Sessions Polivalents #11: Sorç

Sorç ens deixa veure el que habitualment no veiem, les formes, processos i porositats que hi ha en les coses, igual que la imatge del temporalment fosc que ens mostrarà l'eclipsi total que tindrà lloc durant la nit d'aquesta jornada.

Durant aquestes sessions polivalents s'il·luminaran diferents espais, fragments descentralitzats de fluïdesa orgànica, a través dels quals podrem obrir els nostres sabers com una manera de crear una experiència comuna.

Alguna cosa que va més enllà del tecnològic o maquinic, alguna cosa relacionada amb les nostres formes de fer i el quotidià: els nostres cossos, imaginaris i maneres de sobreviure.

Un escenari idoni per compartir allò que desitgem i volem que esdevingui possible, com apunta la filosofia *open source*.

Artistes convidades:

Ariadna Parreu , Cristian Herrera + PLOM / Jan Moss / Agnes Pe / Rui Ho / Roc Jiménez De Cisneros / TMTMTMT / Roger Serret i Ricou / Anna Irina Russell / Violeta Mayoral / Komando Brujería

Artistes residents:

Lucía Egaña Rojas / Rubén Patiño / Francisco Navarrete Sitja / Mercedes Mangrané / Lara Fluxà / Paula Bruna / Sol Prado / Y€SSi Perse / Julia Gorostidi / Alba Mayol Curci / David Ortiz / Michael Lawton / Claudio Correa / Jan Monclús / Helena Vinent / Julia Varela / Victoria Deblassie / Connor Maley / Mostafa Saifi Rahmouni / Rae Yuping Hsu.

a.5. Publicació Paratext

- En aquest moment estem enllestit les traduccions de la tercera edició de la publicació del Paratext. Mes informació i data de la presentació a la memòria final. I al següent enllaç:

<https://hangar.org/ca/publicacions/paratext2/>

5. LÍNIA D'INTERNACIONALITZACIÓ

Hangar té una llarga experiència en l'àmbit de la internacionalització d'artistes i projectes, i ha treballat en el 2018 en tres línies diverses:

a) Programa de beques d'intercanvi

D'una banda, el 2018 es van renovar els convenis per a l'elaboració de programes d'intercanvi amb la Casa de Velázquez de Madrid i la Beca Baden-Württemberg Catalunya, en col·laboració amb el Goethe Institut Barcelona, la Fundació d'Art de Baden-Württemberg de Stuttgart (Württembergischer Kunstverein i la Kunststiftung) i la Generalitat de Catalunya.

En aquesta segona edició de la beca d'intercanvi entre Hangar i la Casa de Velázquez, tres artistes residents a Catalunya es van desplaçar a la Casa de Velázquez de Madrid (un artista en la modalitat de residència de producció i dos artistes en la modalitat de residència de recerca) i una artista francesa va realitzar una residència de producció en Hangar (Barcelona). Enguany, s'ha volgut potenciar les residències d'investigació perquè es va considerar que per aquest tipus d'intercanvi un mes es un període massa breu. A tal propòsit, s'ha allargat el període de les estades d'un a dos mesos. A més, s'ha destinat una bossa de producció per la realització d'una publicació per cada intercanvi, amb l'objectiu de concretar el treball realitzat en col·laboració amb els recercadors de l'Escola d'Alts Estudis Hispànics i Ibèrics. Les publicacions es van presentar en ArsLibris, a l'Arts Santa Mònica (Barcelona), i ARCO (Madrid). De cara al 2019, es preveu renovar un any més el programa d'intercanvi, reformulant lleugerament les beques en modalitat de recerca, amb la intenció de millorar la col·laboració entre els artistes i l'equip científic de la residència d'investigadors de la Casa de Velázquez.

Així mateix, s'ha renovat per cinquena vegada el programa de beques d'intercanvi entre Baden-Württemberg i Catalunya en el marc del conveni establert el 2014 entre el Goethe Institut de Barcelona amb la col·laboració per una part de la Fundació d'Art de Baden-Württemberg de Stuttgart (Württembergischer Kunstverein i la Kunststiftung) i d'un altre, de la Generalitat de Catalunya i Hangar. L'objecte d'aquest conveni és oferir una beca de producció a quatre artistes (dos de Baden-Württemberg i dos de Catalunya) amb l'objectiu de donar suport al desenvolupament de treballs artístics vinculats als contextos de cada un dels centres i institucions participants, fomentar l'intercanvi interregional entre creadors de Baden-Württemberg i Catalunya i possibilitar experiències de diàleg entre les dues comunitats artístiques i els seus respectius col·lectius socials. Les residències dels artistes procedents de Catalunya van tenir una durada de vuit setmanes, els mesos de novembre i desembre, i les dels artistes alemanys es van realitzar al octubre i novembre, amb una durada de sis setmanes. Els resultats d'aquest intercanvi es presentaran en una exhibició pública a principis de 2019 en l'Espai 2 de la galeria Àngels Barcelona.

D'altra banda, es van finalitzar dos programes d'intercanvi començats el 2017. El febrer, es va realitzar l'estada de la artista espanyola en Kooshk Residency, Teheran, dins del programa internacional de residències d'intercanvi entre Iran i diversos països de la Unió Europea (Àustria, Alemanya, Grècia, Holanda, Polònia i Espanya) impulsat pel EUNIC (European Union National Institutes for Culture) i finançat per AECID i l'Ambaixada d'Espanya a Teheran. L'octubre i novembre, es va dur a terme la residència del artista procedent de Colòmbia, dins del marc de la beca d'intercanvi entre Hangar i Taller 7, Medellín.

A més, es va llançar un nou projecte de beques d'intercanvi que s'estendrà a l'any 2019: el programa de Residències de Creació BCN> TNS> ALG 2018-2019, coordinat amb Jiser Reflexions Mediterrànies. Aquest projecte compta amb la col·laboració del Centre des Arts Vivants de Rades (Tunis), el Box24 a Alger i el suport de les Ambaixades d'Espanya a Tunis i Alger i l'Institut Cervantes d'Alger. A través d'una convocatòria oberta es van seleccionar nou joves artistes visuals residents a les ciutats de Barcelona, Tunis i Alger, per realitzar una estada conjunta de recerca i d'experimentació plàstica de 2 mesos a les ciutats de Barcelona (desembre 2018 – gener 2019), Tunis (maig – juny 2019) i Alger (setembre – octubre 2019).

Per acabar, el 2018 es van activar dos programes d'intercanvis destinats als artistes residents d'Hangar.

D'una banda, un programa d'internacionalització que es va finançar gràcies a una subvenció atorgada per l'Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, a finals de 2017. En el marc d'aquest programa es va realitzar un projecte d'intercanvi amb l'Asilo, Nàpols, i una residència d'artista a Rupert (Vilnius). El projecte entre Hangar i l'Asilo es va enfocar en l'intercanvi d'experiències i reflexions al voltant de l'autogestió dels espais i mitjans de producció artística i les pràctiques de creació col·laborativa. Al llarg del mes de juny, es van realitzar sis residències d'artistes a les ciutats de Barcelona i Nàpols. A més, es va dur a terme una residència internacional d'un artista resident d'Hangar a Rupert (Vilnius), durant el mes de maig. Aquesta beca va tenir per objectiu facilitar el coneixement d'altres ambients artístics i culturals, contrastar els projectes d'un artista resident en Hangar amb un context internacional, ampliar el seu currículum artístic i enfortir la xarxa internacional de contactes amb altres artistes de l'àmbit europeu, coincidint l'estada amb les dates de la *Baltic Triennial 13*.

D'altra banda, Hangar va participar a les Summer Sessions, un programa de residències internacionals de curt termini per a artistes emergents organitzats per una xarxa d'organitzacions culturals de tot el món, impulsat per V2_ Lab for the Unstable Media (Rotterdam). Dins d'aquest intercanvi un artista resident a Hangar va realitzar una estada de dos mesos a V2_, entre el juliol i el setembre.

Valoració 2018

El 2018 es van reactivar alguns dels programes d'internacionalització començats els anys anteriors amb la consolidació de col·laboracions amb institucions com el Goethe Institut Barcelona i la Casa de Velázquez. Així mateix es van dur a terme els programes d'intercanvi, començats el 2017, amb Taller 7 (Medellín) i Kooshk Residency (Teheran).

En relació a la beca d'intercanvi amb la Casa de Velázquez, es va decidir potenciar les beques d'investigació amb la realització de dues publicacions, una per cada intercanvi, amb l'objectiu de millorar la col·laboració entre els artistes residents i els investigadors científics de la Casa de Velázquez. Aquesta mesura ha tingut un resultat gaire positiu en la concreció del treball col·laboratiu, tot i que no ha pogut resoldre totalment la dificultat de conciliar el calendari de treball dels investigadors amb el dels artistes. A tal propòsit, de cara a la pròxima edició, es planteja desvincular el treball de l'artista, amb l'objectiu de donar-li més autonomia a l'hora de desenvolupar el seu projecte dins del context de la Casa de Velázquez.

Pel que fa a la beca d'intercanvi amb Baden-Württemberg, va haver-hi uns retards a l'hora de tancar el programa, a causa d'uns problemes administratius en la gestió de la subvenció que va finançar el projecte. Esperem que aquesta situació ja s'haurà normalitzat de cara a l'edició 2019.

A més, cal destacar que el 2018 es van realitzar tres nous programes destinats als artistes residents d'Hangar, com els programes d'internacionalització subvencionats per l'ICUB, dins el marc del programa Fàbriques de Creació (la beca d'intercanvi amb Rupert, Vilnius, i amb l'Asilo, Nàpols), i la participació d'Hangar en el programa Summer Sessions, impulsat per V2_ Lab de Rotterdam.

De cara al 2019, d'una banda, es preveu donar continuïtat a alguns dels programes del 2018, els ja consolidats intercanvis amb la regió de Baden-Württemberg i la Casa de Velázquez, així com els nous que es van activar en col·laboració amb Jiser Reflexions Mediterrànies i el programa Summer Session. D'altra banda, es llançarà una nova beca d'intercanvi amb Buenos Aires, en col·laboració amb la Biennial de Arte Joven de Buenos Aires i el Centro Cultural Recoleta.

També, es va activar un nou projecte de residències internacionals, en col·laboració amb Jiser Reflexions Mediterrànies. Amb aquest programa, es va construir un programa de residències entre les ciutats de Barcelona, Tunis i Alger. Considerem que la participació en aquest projecte és prou important, ja que contribueix a enfortir els llaços i els intercanvis amb l'àrea sud del mediterrani.

Pel que fa al finançament, es destaca positivament el suport dels programes d'internacionalització d'Hangar

a través de subvencions específiques dirigides a programes en concret, com el de la Generalitat de Catalunya, en el cas de l'intercanvi amb la regió de Baden-Württemberg, o el de l'Institut de Cultura de Barcelona per als programes d'internacionalització destinats a les artistes residents d'Hangar.

Així mateix, a partir d'un raonament conjunt amb les artistes residents en relació a la precarització del sector artístic es va visibilitzar una dificultat a participar en residències a l'estranger a causa de la impossibilitat de dedicar-se exclusivament a un projecte i suspendre temporalment altres activitats laborals. Es va doncs prendre la decisió de potenciar la dotació econòmica i contemplar una partida destinada a pagar uns honoraris d'artistes, per tal de compensar la suspensió d'altres activitats o feines durant el període de les residències, a més de les despeses de viatge, manutenció, producció, etc., que ja es cobrien. Amb aquesta mesura, s'espera facilitar la participació i la dedicació exclusiva al treball artístic durant els períodes dels intercanvis i al mateix temps contribuir que les artistes puguin fer front a les despeses fixes que segueixen mantenint a Barcelona.

1.1. D'Hangar a l'estranger:

Beca d'Intercanvi entre Hangar i la Casa de Velázquez

Albert Merino (enero - febrero 2018)
Rebecca Close (octubre - noviembre 2018)
Martín Vitaliti (octubre - noviembre 2018)

Beca per realitzar una residència internacional en Rupert (Vilnius)

Ruben Patiño (mayo 2018)

Beca d'intercanvi Summer Session en col·laboració amb V2_Unstable Lab (Rotterdam)

Francisco Navarrete Sitja (mediados de julio - mediados de septiembre 2018)

1.2. De l'estranger a Hangar:

Beca d'Intercanvi entre Hangar i la Casa de Velázquez

Isabelle Dehay (enero - abril 2018)

Beca d'Intercanvi Baden-Württemberg Catalunya

Ely Daou (noviembre - diciembre 2018)
Franco Castignani (noviembre - diciembre 2018)
Kenneth Dow (octubre - noviembre 2018)
Anas Kahal (nombre artístic: Anas) (octubre - noviembre 2018)

Beca d'Intercanvi entre Hangar i Taller7 (Medellín)

Sebastián Restrepo (octubre - noviembre 2018)

Beca d'intercanvi Summer Session en col·laboració amb V2_Unstable Lab (Rotterdam)

Juhee Hahm (agosto - septiembre 2018)

1.3. Residències de Creació BCN> TNS> ALG 2018-2019

Anna Irina Russell (diciembre 2018 - enero 2019)
Meriam Ben Amor (diciembre 2018 - enero 2019)
Sofiane Zouggar (diciembre 2018 - enero 2019)

b) Beques institucionals en conveni marc amb Hangar per a artistes estrangers

Hangar col·labora mitjançant convenis amb institucions culturals amb programes de beques per a la realització de residències internacionals de curta durada als tallers i a la residència d'Hangar. El període d'aquestes residències va d'un a tres mesos.

El 2017 es va renovar de forma bianual el conveni de col·laboració per a residències institucionals amb l'**Oficina Econòmica i Cultural de Taipei i el Ministeri de Cultura de Taiwan**. El 2018, a través d'aquest programa, una artista taiwanesa va realitzar una estada de dos mesos en Hangar, el juliol i l'agost. Aquest conveni es renovarà novament de cara al 2019.

Es va així mateix realitzar la residència d'una artista procedent d'Argentina, guanyadora d'un premi atorgat per la *Biennial de Arte Joven de Buenos Aires*, en el marc del conveni amb l'**Ajuntament de la Ciutat Autònoma de Buenos Aires**, signat per primer cop el 2013. Aquest any, a més, es va reactivar la col·laboració de cara a la pròxima edició de la Biennial el 2019/2020, replantejant el tipus de residència en el format d'una beca d'intercanvi entre Hangar, la mateixa Biennial i el Centro Cultural Recoleta.

Així mateix, es va renovar un any més la col·laboració amb la **Sala d'Art Jove** i HISK. Els mesos de juny i juliol, dos artistes d'HISK van realitzar dues estades, d'un mes cada una, a Hangar. Aquesta col·laboració es preveu que continuarà el 2019.

Per acabar, enguany Hangar ha acollit un artista procedent de Bangladesh, dins d'un projecte de residències coordinat per Xarxaprod, la Xarxa Catalana d'Espais de Creació i Producció, amb el suport de l'Artist Protection Fund (APF) dels Estats d'Units. La residència s'ha realitzat durant els mesos de desembre 2018, gener i febrer 2019.

Valoració 2018

El 2018 es van fidelitzar les ja consolidades relacions amb l'Oficina Econòmica i Cultural de Taipei, l'Ajuntament de la Ciutat Autònoma de Buenos Aires i a la col·laboració amb la Sala d'Art Jove en l'intercanvi amb HISK. A més, es va participar en el programa Artist Protection Fund impulsat per Xarxaprod.

Els artistes que participen en aquest programa de residències d'Hangar, gaudeixen d'una magnífica experiència tant professionalment com personalment, com demostren en els seus informes al final de l'estada. Tots coincideixen en valorar positivament el context que els hi proporciona Hangar amb la interrelació amb altres companys, els col·lectius residents i el context artístic local, el suport i l'assessorament tècnic, la disposició de materials i espais, a més de les activitats i les presentacions mensuals.

En respecte al 2018 i de cara als anys vinents, es mantindran algunes de les col·laboracions, com el conveni amb l'Oficina Econòmica i Cultural de Taipei i el Ministeri de Cultura de Taiwan, però d'altres es discontinuaran o passaran a règims d'intercanvi. El potenciament dels programes d'intercanvi respon en part a la voluntat de crear unes relacions de reciprocitat i intercanvi mutu entre contextos, amb la possibilitat no de només rebre els artistes sinó de crear canals i intercanvis d'experiències entre els artistes, el context local i el dels altres països.

Residència institucional en col·laboració amb l'Oficina Econòmica i Cultural de Taipei i el Ministeri de Cultura de Taiwan

Rae Yuping Hsu (julio - agosto 2018)

Residència institucional en col·laboració amb la Biennial de Arte Joven de Buenos Aires

Liv Schulman (mayo - junio 2018)

Residència institucional en col·laboració amb col·laboració amb la Sala d'Art Jove i HISK

Birde Vanheerswynghel (junio 2018)

Mostafa Saifi Rahmouni (julio 2018)

c) Convocatòria internacional i nacional per realitzar estades a la residència d'Hangar

El 2018, s'hi van realitzar cinc residències, d'entre un i tres mesos, dins del marc de la convocatòria internacional i nacional per a realitzar estades en la residència d'Hangar, que es va llençar a finals de 2017. Així mateix, vam acollir els i les artistes procedents dels diferents programes d'internacionalització, els intercanvis internacionals i les residències institucionals, i d'altres cessions i lloguers a centres de producció, facilitadors de tallers, col·laboradors, etc.

d) Programes europeus

Durant 2018 s'ha continuat treballant en el projecte europeu iniciat el 2017 en el marc del programa Europa Creativa.

· Iterations (2017- 2020)

Iterations és un programa compromès amb el futur de la col·laboració artística en contextos digitals en xarxa. Artistes i professionals multidisciplinaris es reuneixen per crear treballs especulatius que alimenten la imaginació de possibles maneres de col·laboració artística.

Les noves realitats demanen noves pràctiques, i aquestes pràctiques necessiten ser desenvolupades. A través d'una sèrie de residències pràctiques i exposicions discursives, Iterations ofereix situacions en què els artistes experimenten col·lectivament noves formes de "treball artístic" que generen espais per a la col·lectivitat i la col·laboració.

El projecte s'estructura al voltant del model conceptual d'"iteració". Inspirades en les formes recursives de col·laboració tal com existeixen en el desenvolupament de programari de codi obert, el projecte Iterations aplica la repetició i la circularitat a les metodologies artístiques, en què el resultat d'una activitat s'utilitza com a punt de partida per a la següent .

En les arts digitals hi ha un momentum creixent en el camp del codi obert, l'intercanvi i la creació en xarxa. Iterations desenvolupa aquesta emocionant perspectiva mitjançant la implicació de metodologies de codi obert que es deriven de l'àmbit digital a les pràctiques analògiques de l'art, l'intercanvi de coneixements artístics i l'exposició.

Iterations investiga processos i motivacions que conviden els artistes a explorar models de cooperació i eines digitals gratuïtes. Les iteracions s'estenen en els camps relacionats amb l'art a l'abordar els aspectes estètics, ètics i legals de l'autoria múltiple, l'economia basada en els béns comuns, i els potencials polítics i socials que s'obren al voltant de l'artístic. Seguint la filosofia del codi obert, el projecte estableix motius comuns per a totes les activitats.

El projecte construeix un conjunt coherent de pràctiques, recursos i documentació que seran accessibles a grups específics (entre altres artistes, programadors i activistes), així com a un públic més ampli, permetent que els resultats tinguin un abast més enllà del límits de la durada del projecte.

Partners europeus del projecte: Constant (Brussel·les, Bèlgica), líder del projecte, Esc (Graz, Àustria) i Transformatorio / Dyne.org (Sicília, Itàlia i Amsterdam, Holanda).

Per a més informació sobre les activitats realitzades en el marc d'aquestes xarxes europees, veure l'apartat *1.a) La recerca artística i la recerca interdisciplinària* d'aquesta memòria.

e) Hangar en xarxes internacionals

Culture Action Europe

En el 2015 Hangar va entrar a formar part de la xarxa Culture Action Europe. Culture Action Europe es va crear sota el nom Fòrum Europeu de les Arts i el Patrimoni (FEAP) el 1992. Des d'aleshores la xarxa treballa activament en qüestions de política cultural europea i té accés directe als òrgans de decisió de la EU. A més a més és àmpliament reconeguda com un recurs únic de coneixements sobre la UE i la seva política cultural. Culture Action Europe és la major organització que representa el sector cultural a nivell europeu.

6. LÍNIA DE PROJECTES DE PROXIMITAT

Les relacions d'Hangar amb el territori són accions que creuen tot l'any i tot el projecte ja que els conceptes col·laboració i accessibilitat són inherents a la pròpia filosofia del centre. Hangar treballa sota els paràmetres que defineix el concepte de col·laboratori - sorgit de la combinació de les paraules col·laboració i laboratori – el qual permet treballar junts a diversos actors (de dins i de fora del sector) en la generació, producció i finalització de projectes artístics.

Per això Hangar reforça, a nivell extern, el treball multi-sectorial i multi-disciplinar de proximitat. La valuosa feina portada a terme els darrers anys per situar Hangar dins de xarxes formals i informals s'ha anat consolidant, prioritzant el diàleg amb les iniciatives organitzades i desorganitzades de gestió de la producció artística i de coneixement en el territori més proper (espais autogestionats, projectes associatius, però també centres d'investigació i universitats).

a) Treball en xarxes territorials sectorials

El model de col·laboració a Hangar es basa en el model de funcionament de les xarxes dinàmiques en les quals el criteri que ha de regir en totes les relacions entre els agents propers situats al territori ha de ser el de complementaritat i no el de competència, siguin aquests agents del propi sector o d'altres sectors.

a.1. Xarxaprod

Xarxaprod, xarxa d'espais de producció i creació de Catalunya, es una associació sense ànim de lucre creada l'any 2009 que té per objectiu compartir i optimitzar recursos amb la finalitat d'enriquir el teixit productiu a disposició de creadors i fomentar la seva relació amb la societat. Actualment són vint i cinc els espais que integren la xarxa, trobant-se la majoria d'ells a la ciutat de Barcelona. Els membres de Xarxaprod són entitats, projectes o plataformes tant públics com privats que ofereixen recursos, mitjans i suport als processos de producció en l'àmbit de la creació contemporània.

Des dels seus inicis, Xarxaprod impulsa iniciatives i projectes que faciliten la comunicació entre tots els seus membres per tal d'optimitzar recursos, fomentar el transvasament de coneixement especialitzat i l'intercanvi de programes. Alhora, Xarxaprod du a terme una important tasca d'interlocució davant les administracions públiques per tal de vetllar pel bon funcionament dels espais de producció i ser l'interlocutor expert davant la planificació i creació de nous espais de producció així com en temes referents a l'ampliació de recursos. Aquesta tasca també permet ajudar a l'elaboració d'actuacions públiques de suport a la producció i als seus processos i mediar, juntament amb les associacions professionals, en la demanda de nous espais per a la creació.

Cal remarcar el suport d'Hangar i la seva implicació en la redacció del codi ètic i de bones pràctiques de Xarxaprod. En aquest sentit, els membres de la xarxa asseguren la confiança i transparència així com el compliment dels objectius comuns de la xarxa a nivell de recursos humans i econòmics sota el principi de co-responsabilitat. Els diferents membres vetllen per a l'optimització de recursos i faciliten informació i

assessorament als membres que ho sol·licitin. En relació al sector, Xarxaprod vetlla perquè els espais de producció defensin la diversitat cultural i la capacitat d'inclusió, promoguin la creació de coneixement i actuïn sota una ètica de sostenibilitat, tot tenint en compte l'existència d'altres iniciatives al territori. El codi de bones pràctiques de Xarxaprod, contempla el projecte i la seva planificació; la gestió i funcionament en les relacions amb els creadors, en la gestió dels espais, en la gestió de recursos humans, en la gestió econòmica i en l'avaluació.

Durant 2018, Lluís Nacenta, com a director d'Hangar, ha assistit a les diverses reunions i assemblees de la xarxa, involucrant-se activament en el seu funcionament i presa de decisions. A més, Hangar ha tingut un paper destacat (tant en termes de gestió com d'aportació econòmica) en el projecte de traducció col·laborativa "Toward a Lexicon of Usership" de Stephen Wright, un projecte de Xarxaprod en el que han participat diversos centres membres de la xarxa. Hangar ha participat també en l'acollida de l'artista de Bangladesh Gazi Nafis, en un projecte de Xarxaprod que ha estat possible gràcies a la col·laboració de l'Artist Protection Fund.

a.2. Poblenu Crea

Poblenu Crea és una plataforma que sorgeix el 2015 derivada dels Tallers Oberts Poblenu i Mapa Creatiu Poblenu, xarxa informal de col·laboracions entre entitats artístiques del Poblenu. La representació d'Hangar en aquestes trobades es vehicula a través de Sergi Botella, responsable de les activitats dels artistes residents.

Per a més informació sobre Poblenu Crea i la **participació d'Hangar en el 2018**, mirar la secció *4.a.a.4. Hangar Obert en el marc dels Tallers Oberts Poblenu / Poblenu Crea* d'aquesta memòria.

a.3. Fàbriques de Creació

El programa Fàbriques de Creació es va posar en marxa l'any 2007 com a una iniciativa de l'Institut de Cultura de Barcelona per tal d'incrementar els equipaments culturals de la ciutat destinats a donar suport a la creació i la producció cultural. Les Fàbriques de Creació reforcen xarxes o teixits artístics preexistents però, a més, volen "fomentar la participació de la ciutadania en la creació de cultura i, per tant, fomenten la cohesió social".

El programa inclou els següents equipaments: Fabra i Coats (Sant Andreu), Illa Philips (Sants - Montjuïc), La Seca (Ciutat Vella), La Escocesa (Sant Martí), La Central del Circ (Sant Martí), l'Ateneu Popular 9 Barris (Nou Barris), Hangar (Sant Martí), Nau Ivanow (Sant Andreu) i durant el 2014 es van afegir l'Obrador de la Beckett (Poblenu) i La Caldera (Les Corts).

Durant el 2018 Hangar ha recollit les seves dades anuals del sistema d'indicadors d'avaluació quantitativa de les Fàbriques de Creació. Cal destacar la continuïtat del marc de col·laboració impulsat per l'ICUB entre les Fàbriques de Creació i els museus de la ciutat de Barcelona per exhibir una proposta d'un artista en el context de la Nit dels Museus. En aquest marc, Hangar va col·laborar amb el Museu de Ciències Naturals de Barcelona amb un projecte de l'artista Mercedes Magrané. També s'ha fet una col·laboració amb la Fundació Vila Casas amb un projecte de l'artista Anna Irina Russell.

En el context de fàbriques de creació, Hangar ha participat en el programa de l'ICUB Ciutat Oberta-Biennial del Pensament, organitzant una workshop de recerca amb l'artista Helen Pritchard i les investigadores Jara Rocha i Laura Benítez. A més, Hangar va tancar una col·laboració (cessió d'espai) amb el MACBA per tal de realitzar una conferència de Helen Pritchard al seu auditori, dins del marc de la Biennial (organitzat per Hangar).

a.5. C.A.i.R.E

CAiRE Clúster d'Art i Recerca Experimental es crea el juliol de 2015 a partir de l'impuls de quatre grups de recerca artística vinculats a universitats i un centre d'experimentació i producció artística, tots ells establerts a Catalunya. L'objectiu del clúster és assolir el reconeixement de la pròpia recerca artística com a generadora de coneixement sobre el món, reforçant el desenvolupament de línies de treball conjuntes entre els seus membres, assessorant polítiques públiques per a la R+D artística i obrint nous canals de difusió dels processos i resultats d'aquest tipus de recerca.

CAiRE és un òrgan independent, transversal i flexible que es gestiona a partir de la coordinació i optimització dels recursos i de la massa crítica que es genera a l'entorn dels seus membres. Al mateix temps CAiRE desenvolupa noves aliances estratègiques amb altres agents per tal de generar i atraure nou capital simbòlic, cultural, social i econòmic.

Els membres de CAiRE són: Hangar, centre de producció i recerca d'arts visuals; el grup de recerca Digidoc – Comunicació Interactiva, Universitat Pompeu Fabra; el grup de recerca Art, Arquitectura i Societat Digital, de la Universitat de Barcelona, Universitat Oberta de Catalunya i Universitat Internacional de Catalunya; el Grup de Recerca en Estètica i Teoria de les Arts – G.R.E.T.A de la Universitat Autònoma de Barcelona; i el grup de recerca en Art, Ciència i Tecnologia – IMARTE de la Universitat de Barcelona.

b) Marc de col·laboracions específiques amb altres entitats i projectes de districte, ciutat i àrea metropolitana

b.1. Districte Sant Martí

· La Escocesa (actualment forma part de Fàbriques de Creació i Xarxaprod)

Com a centre veí i membre tant de l'entramat de Fàbriques de creació de Barcelona com de la Xarxaprod, col·laborem amb la Escocesa en cessió de materials i espais per a petites produccions que els seus artistes en residència puguin necessitar. Durant el 2018 hem col·laborat en la posada en marxa el projecte d'escriptura i edició experimentals *Residència d'escriptura silvestre* que es desenvoluparà a la cabana de fusta, resultat del projecte del Pep Vidal a Hangar i que el resultat de la qual s'editarà a La Escocesa.

Cal destacar també, que dins del marc del program Ciutat Oberta-Biennal del Pensament, es va acordar una col·laboració amb La Escocesa per fer una publicació amb els materials del workshop *Queering damage*. Actualment les investigadores del workshop estan treballant en la publicació, que finalitzarà al llarg del 2019.

· Niu

Niu és un espai també situat al Poblenou, i que compta amb una intensa programació audiovisual. Fa quatre anys que es va signar un conveni de col·laboració dins el marc d'Hangar Sonor, pel qual Hangar cedeix a Niu la sala Ricson per a mostres d'Art Sonor de projectes independents o de creadors que creuen disciplines.

· Can Felipa

Com a centre cívic, tradicionalment ha estat un dels espais del Poblenou amb qui més col·laboracions hem establert. Uns anys enrere els artistes d'Hangar hi feien una exposició anual, que es va cancel·lar en favor de la mostra de creadors de tot el Poblenou que es realitza durant les festes del barri al setembre. Arrel d'aquesta relació propera, es continua cedint alguns materials per a les seves mostres.

· NauArt

També per proximitat veïnal, cedim esporàdicament material per a petites mostres així, com fem descomptes en el lloguer d'espais per a produccions dels seus residents. Amb la formalització de la nova associació PobleNouCrea (PNC), volem estendre aquesta relació a altres espais i projectes de creadors del districte de forma bidireccional.

· PNC

Amb tots els centres del districte de Sant Martí des de fa ja molts anys establím convenis de col·laboració conjunta. Però just s'ha creat una associació per ampliar el treball plegats. PNC (Poblenou crea) serveix per no només potenciar les necessitats de cada centre treballant conjuntament, ja que també s'establiran programes d'activitats i s'ampliarà l'oferta dels Tallers Oberts del Poblenou.

b.2. Barcelona

· Sant Andreu Contemporani

És una de les col·laboracions més antigues, ja que SAC ha estat un programa clau pel desenvolupament de l'escena artística de la ciutat així com per a la resta de l'estat. Fa més de 15 anys que treballen amb molt pocs medis i amb uns resultats excel·lents, tot partint del premi Miquel Casablanques i les exposicions que se'n

deriven. Pel valor articulador del projecte, Hangar cedeix materials per a les seves mostres i, esporàdicament, algun espai per a petites reunions.

· **BAR Project**

Estem establint les bases per establir un conveni amb BAR project. Cessions de material així com visites als artistes per part dels curadors en residència de BAR conformen les vies de treball conjuntes. Tot i que BAR Project ja té ajudes institucionals, és estratègic per Hangar poder establir connexions amb els seus agents internacionals i els artistes del nostre context i per altra banda poder recolzar els projectes que duen a terme alliberant costos d'alguns materials.

· **Sala D'art Jove**

Amb la Sala D'art Jove ja fa alguns anys que col·laborem en el marc d'un conveni que estableix assessorament en la producció i cessions de material i espais per poder realitzar els projectes d'alguns dels artistes que cada any conformen la seva programació. Aquest conveni proporciona als artistes joves de la Sala D'art Jove instruments i maneres professionals de treballar i potencia el seu aprenentatge així com la seva immersió al treball artístic "real".

b.3. Àrea Metropolitana

L'Hospitalet de Llobregat

· **Salamina**

Salamina és un espai de treball compartit, que ocupa dues plantes d'un edifici industrial de L'Hospitalet de Llobregat. Els artistes que l'ocupen, molts d'ells ex-residents a Hangar, treballen plegats per poder fer front als alts preus de lloguer d'estudis a Barcelona. Com a col·lectiu i projecte obert a altres propostes, des d'Hangar entenem que el suport en la cessió de materials per a les seves presentacions i activitats públiques del tipus jornades de portes obertes, contribueixen a enfortir el programa públic del projecte que, a més, té una voluntat col·lectiva declarada.

· **IP7**

Situat també a L'Hospitalet de Llobregat, aquest espai de creació està impulsat per un col·lectiu d'artistes, també majoritàriament ex-residents a Hangar, que s'han establert com associació. Amb aquest col·lectiu, també estan previstes les cessions de material tècnic per a la seva activitat pública, i, a l'igual que en altres casos com Salamina, les activitats o produccions individuals compten amb les tarifes normals.

· **FASE**

Aquest col·lectiu neix per iniciativa de Paco Chanivet i Patricio Rivera, que en el moment de finalitzar la seva estada a Hangar com a artistes residents van decidir posar-lo en marxa. Hangar va contribuir activament a la interlocució d'aquest col·lectiu amb l'ajuntament d'Hospitalet per tal de contribuir al seu accés a un espai adequat a la seva activitat i l'establiment d'un conveni amb dit ajuntament.

c) Participació a trobades amb altres agents culturals

Dades 2018

- A l'Estat Espanyol: 3
- A l'estranger: 1

Aquestes són les presentacions i activitats en les que Hangar va ser convidat a participar durant el 2018:

Assemblea General Extra-Ordinaria de Compañerxs Compositorxs de Saberes

2 de febrer de 2018

Organitza: Foundation Daniel i Nina Carasso

Persona d'Hangar que va participar: Marta Gracia

III Jornada Colaborativa de Gerentes de Espacios Creativos: La sostenibilidad de los proyectos alojados en Espacios Creativos

15 de març de 2018

Organitza: Cultura y Mecenazgo

Persona d'Hangar que va participar: Lluís Nacenta

III FÒRUM DE BONES PRÀCTIQUES EN LES ARTS VISUALS: Quins centres de recursos artístics volem?

23 al 27 d'octubre de 2018

Organitza: Associació d'Artistes Visuals de les Illes Balears

Persona d'Hangar que va participar: Marta Gracia

Jurats de convocatòries de projectes REVISAR

- Avaluació dels candidats i projectes corresponents a la disciplina d'art i noves tecnologies del *Programa de Becas para la Academia de España en Roma (RAER)* de la *Convocatoria de Arte, Educación y Cultura 2018/19* de la AECID.

Persona d'Hangar membre del jurat: Lluís Nacenta

c) Activitats de recerca i transferència de coneixement

Aquestes són les activitats de recerca i transferència de coneixement en les que Hangar va participar durant el 2018:

- Sessió formativa al Grau de Disseny d'Elisava

17 de maig de 2018

A càrrec de: Lluís Nacenta

- Sessió formativa a la Royal Academy of Arts London. Royal Academy Schools. Sobre Estètiques híbrides i Protoyp_ome.

8 d'octubre de 2018.

A càrrec de: Laura Benítez Valero

- Sessió formativa al Màster de Producció I Recerca Artística de la Universitat de Barcelona

23 de novembre (tarda) de 2018

A càrrec de: Lluís Nacenta

- Sessió formativa amb el grau d'Humanitats de la Universitat Pompeu Fabra.

23 novembre (matí) de 2018

A càrrec de: Lluís Nacenta

- Sessió formativa a la Royal Academy of Arts London. Royal Academy Schools. Sobre Estètiques híbrides i Protoyp_ome. Guest Lecturer.

8 d'octubre de 2018

A càrrec de: Laura Benítez Valero

- Sessió formativa al Màster en Enginyeria de Disseny Industrial d'Elisava. Activitat teòrico-pràctica realitzada al wetlab d'Hangar.

12 de desembre de 2018

A càrrec de: Laura Benítez Valero en col·laboració amb Paula Pin

- Expliació del projecte Prototyp_ome i les línies de recerca de Bioart/Biohacking (sessió teòrica) en el marc de Sankt Interface. Interface Cultures, Kunstuniversität, Linz. Keynote speaker.

14 de desembre de 2018

A càrrec de: Laura Benítez Valero

e) Participació extrasectorial en plataformes ciutadanes

Extrasectorialment, Hangar participa activament en les trobades i activitats organitzades per les plataformes ciutadanes del barri en temàtiques comunes: comissió d'equipaments del barri, Taula de l'Eix Pere IV, associació de veïns del Poblenou, etc..

En concret, i arrel del projecte de Constelaciones Poblenou desenvolupat al llarg de tot l'any 2015, hem consolidat les col·laboracions amb la **Taula de l'Eix Pere IV**. La Taula Pere IV és un fòrum ciutadà de debat i proposta que vol impulsar una revitalització social i econòmica a l'Eix Pere IV. Està formada per agents locals amb l'afany de cooperar per proposar projectes d'economia social, intervencions en el paisatge urbà, recuperació del patrimoni industrial i una transformació urbanística que retorni l'activitat i el pols ciutadà al llarg del carrer, amb afany d'integració per contraposició a la discriminació social que ha patit el barri. Es proposa el foment de l'ús transitòri dels espais vacants (solars, edificis industrials buits, plantes baixes desocupades...) amb iniciatives d'interès social, cultural i activitats comercials i cooperatives d'àmbit local. Situats al mateix recinte de Can Ricart, permanentment establím col·laboracions amb la Taula en sessions de material i d'espais així com mantenim un calendari conjunt per a les activitats a la plaça pública de Can Ricart.

f) Dades sobre l'espectre de col·laboracions d'Hangar al llarg del 2018

f.1. Agents, entitats i espais amb que Hangar ha col·laborat durant 2018

TOTAL: 41 agents, entitats i espais.

· Universitats

TOTAL: 11

Col·laboracions en marxa:

- Universitat de Barcelona, Facultat de Belles Arts

a) Màster d'Art Sonor: Conveni per a la impartició d'una assignatura del màster per part d'Hangar Sonor, presentacions dels treballs dels alumnes del màster i realització de seminaris del màster en els espais d'Hangar.

b) Màster de Producció i Recerca Artística: Conveni de pràctiques. Presentació dels alumnes dels treballs de final de màster dels alumnes a Hangar.

c) Grup de Recerca en Art, Ciència i Tecnologia – IMARTE: Col·laboració activa a través de la xarxa CAiRE.

- Institut d'Arquitectura Avançada de Catalunya (conveni): Conveni pel desenvolupament de projectes de recerca conjunts, la creació d'un banc d'hores d'intercanvi de treball entre els tècnics d'ambdues entitats i la col·laboració en la programació i realització de seminaris, tallers i workshops.

- BAU Centre Universitari de Disseny: Conveni per desenvolupar projectes conjunts de recerca i experimentació adreçats al disseny.

- Universitat Autònoma de Barcelona, Grup de Recerca en Teoria i Estètica de les Arts – GRETA: Col·laboració a través de la xarxa CAiRE.

- Universitat Pompeu Fabra, Grup de Recerca Digidoc. Col·laboració a través de la xarxa CAiRE.

- Grup de recerca Art, Arquitectura i Societat Digital, Universitat Oberta de Catalunya, Universitat de Barcelona i Universitat Internacional de Catalunya. Col·laboració a través de la xarxa CAiRE.

- Hungarian University of Fine Arts – HUFA (Budapest, Hongria): Col·laboració en el marc del projecte europeu IMAGIT.
- Karlsruhe University of Arts and Design – HfG, Karlsruhe (Alemanya): Col·laboració en el marc del projecte europeu IMAGIT.
- The Media Lab – Aalto University, Helsinki (Finlàndia): Col·laboració en el marc del projecte europeu Renewable Futures.
- MPLAB – Liepaja University, Liepaja (Letònia): Col·laboració en el marc del projecte europeu Renewable Futures.
- ELISAVA Escola Universitaria de Disseny en Enginyeria Industrial. Màster de Disseny en Enginyeria Industrial.

· **Centres de recerca**

TOTAL: 2

- Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona: co-direcció amb Hangar del projecte d'I+D interdisciplinar Prototyp_ome.

-IRB. Institut de Recerca Biomèdica de Barcelona. Diferents col·laboracions en cessió de material a les activitats realitzades dins del marc del Wetlab.

· **Fundacions**

TOTAL: 3

- Fundació Guifi.net: Suport tècnic a Hangar a nivell de connectivitat.
- Fundació Banc Sabadell.
- Fundació Quo Artis

· **Col·lectius i projectes**

TOTAL: 12

- Befaco: Participació en el programa Hangar Sonor i Dijous Oberts.
- Hamaca: Inclusió dels artistes residents a Hangar en el catàleg d'Hamaca i participació en el programa Dijous Oberts.
- L'Orquestra del Caos: Participació en el programa Hangar Sonor i Dijous Oberts.
- Màgia Roja: Participació en el programa Hangar Sonor.
- Poblenou Crea (antic Tallers Oberts Poblenou): Participació en l'organització i l'esdeveniment.
- Dorkbot Barcelona: Co-organització de l'esdeveniment.
- Plataforma Assambleària d'Artistes Visuals de Catalunya.
- DiYBioBarcelona: Col·lectiu membre del col·laboratori del projecte Prototyp_ome.
- Pechblenda LAB: Col·lectiu membre del col·laboratori del projecte Prototyp_ome.
- Beanotherlab: Projecte resident a Hangar. Participació en el programa Dijous Oberts
- Imvec/Voizes: Projecte resident a Hangar. Participació en el programa Dijous Oberts
- TMTMTM: Col·lectiu resident. Participació en transferència de coneixement i Dijous Oberts

· **Xarxes**

TOTAL: 5

- Fàbriques de Creació: Membre de la xarxa. Participació en les reunions.
- Xarxaprod: Membre actiu de la xarxa i membre de la Junta Directiva. Participació a les assemblees, jornades i les comissions de treball.
- Poblenou Crea: Membre de la xarxa.
- Clúster per a l'Art i la Recerca Experimental – CAiRE: Membre del grup impulsor.
- Culture Action Europe: Membre de la xarxa.

· **Centres de producció i experimentació artística**

TOTAL: 9

- L'Escocesa, Barcelona: Col·laboracions puntuals. Cessions de material
- Nau Ivanow, Barcelona: Col·laboracions puntuals.
- RIXC, Riga (Latvia): Partner projecte europeu Renewable Futures.
- NIU: Conveni de col·laboració per a dur a terme un programa Hangar Sonor.
- NauArt: Col·laboracions puntuals. Cessions de material.
- Salamina: Col·laboracions puntuals. Cessions de material per a activitats públiques.
- IP7: Cessions de material per a activitats públiques.
- MedialabPrado, Madrid: projecte Grigri Pixel
- FASE: Col·laboracions puntuals.

· **Residències**

TOTAL: 11

- Kunststiftung de Stuttgart i Württembergischer Kunstverein, Stuttgart, Alemanya: Beca d'intercanvi Hangar.
- Hisk, Gant, Països Baixos.
- Casa de Velázquez, Madrid.
- Biennial Arte Joven de Buenos Aires
- Residencia Institucional en colaboración Taipei
- Taller 7, Medellin, Colombia
- Asilo Nápoles
- Kooshk Residency, Teheran, Iran
- Rupert (Vilnius)
- Summer Sessions
- Residència institucional en col·laboració amb l'Oficina Econòmica i Cultural de Taipei i el Ministeri de Cultura de Taiwan

· **Festivals i espais de difusió**

TOTAL: 5

- La Capella (Barcelona): Gestió econòmica de projectes de Barcelona producció.
- Sala d'Art Jove de la Generalitat de Catalunya (Barcelona): Co-producció dels projectes dels artistes que exposen a la sala i col·laboració per la residència d'intercanvi amb Hisk.
- Can Felipa: Cessió materials i col·laboracions puntuals.
- Sant Andreu Contemporani: Cessió materials i col·laboracions puntuals.
- BAR Projects: Cessió materials i col·laboracions puntuals.

· **Altres**

TOTAL: 4

- Associació de Veïns del Poblenou: Participació a les trobades.
- Comissió d'equipaments del Poblenou: Participació a les trobades.
- Plataforma Eix Pere IV: Membre i participació en les activitats de la plataforma.
- Oficina Econòmica i Cultural de Taipei i el Ministeri de Cultura de Taiwan.

f.2. Convenis de col·laboració

TOTAL: 15

· **Actius durant 2018**

TOTAL: 7

- Fundació Guifi.net (conveni signat el 2011): Suport tècnic a Hangar a nivell de connectivitat (revisades les condicions el desembre de 2014).
- Hamaca: Cessió d'espai d'oficina i inclusió dels artistes residents d'Hangar al catàleg d'Hamaca.
- Institut d'Arquitectura Avançada de Catalunya (conveni signat el 2011): Desenvolupament de projectes conjunts de recerca aplicada.

- Sala d'Art Jove de la Generalitat de Catalunya: Co-producció de projectes de la programació de la sala i residència d'intercanvi en el 2016 amb Hisk.
- DIYBioBCN (conveni signat el 2016): Projecte resident a Hangar en el marc del projecte Prototyp_ome (2016 – 2017- octubre 2018).
- Escola Massana, Centre d'Art i Disseny – Universitat Autònoma de Barcelona (conveni renovat el 2014): Programa de pràctiques.
- Niu: Conveni per desenvolupar part del programa d'Hangar Sonor.

· **Nous convenis signats al 2018**

- Durant el 2018 no s'han signat nous convenis però s'han establerts noves col·laboracions que necessàriament hauran de plasmar-se en un futur proper per tal de tenir continuïtat.

· **Altres convenis vigents sense activitat específica el 2018**

TOTAL: 8

- Universitat Politècnica de València - Màster Oficial en Arts Visuals i Multimèdia (conveni signat el 2011).
- Grup de Recerca Cos i Textualitat de la Universitat Autònoma de Barcelona (conveni signat el 2010): Acollida del seminari Corpografies.
- Fundació Kreanta (conveni signat el 2011): Presentacions d'Hangar a Colòmbia i residència d'una docent de la Universitat de Medellín a Hangar.
- Universitat de Barcelona (conveni signat el 2011): Conveni de pràctiques.
- Universitat Autònoma de Barcelona (conveni signat el 2011): Programa de pràctiques. Grau en Història de l'art.
- ESDI, Escola Superior de Disseny – Universitat Ramon Llull (conveni renovat el 2014): Programa de pràctiques.
- BAU Centre Universitari de Disseny (conveni signat el 2014): Conveni per desenvolupar projectes conjunts de recerca i experimentació adreçats al disseny.
- BAU: Addenda al Conveni Marc, per a la realització del Màster en Disseny i Transformació Social.

f.3. Usuaris

· **Artistes residents als tallers de llarga i curta durada**

TOTAL: 28

· **Artistes becats**

TOTAL: 15

- D'intercanvi d'Hangar a fora: 5
- D'intercanvi de fora a Hangar: 7
- Beques institucionals: 3

· **Artistes programa residències nacionals i internacionals^o**

TOTAL: 2

· **Residències de recerca**

TOTAL: 9

· **Col·lectius residents i projectes col·laboradors**

TOTAL: 8

- Hamaca
- Befaco
- Orquestra del Caos
- Beanotherlab
- TMTMTM
- Toplap

- DIYBioBcn
- Imvec/Voizes

· **Assistents a les activitats**

TOTAL: 5447

- Formació contínua i workshops artist2artist: 389+el que falten Clara
- Dijous Oberts: 1232
- Hangar Sonor: 1048
- Col·laboracions: 1450
- Paratext: 400
- TOP: 625
- Polivalents: 250

· **Usuaris del servei de lloguer de material**

- Nº total de jornades de material llogat: 3750
- Total jornades lloguers externs: 242
- Total jornades lloguers projectes amb conveni de col·laboració: 369
- Total jornades lloguers artistes residents: 1719
- Total jornades lloguers col·lectius residents: 337
- Total jornades us intern hangar: 1083

· **Usuaris del servei de lloguer d'espais polivalents**

TOTAL: 1386

- Wetlab: 240
- Plató: 156
- Sala Polivalent: 156
- Ricson: 216
- Antiques Oficines: 240
- Buc Vídeo 1: 150

Total de dies de cessió d'espais de lloguer als artistes residents: 24 (Buc Vídeo) 97 (Ricson) 92(polivalent) 27 (plató) = 240

Total de dies de cessió d'espais de lloguer als col·lectius residents: 240 (Wetlab/ DIYBIO) 240 (antiques oficines)

· **Usuaris dels serveis del laboratori d'imatge digital (jornades d'ús)**

TOTAL: 11

- Autoedició:
Jornades: 0
Mitges Jornades: 1
- Ús d'escàner diapositives i negatius: 6 jornades de 5 usuaris diferents

· **Visites comentades a Hangar FET**

TOTAL: 50 (les visites amb més d'una persona compten com a 1)

f. 4. Comunicació electrònica

· **Visites a la web**

- Nombre de visites: 119,996

Idioma:

Català: 23%

Castellà: 55%

Anglès: 22%

· **Subscripcions**

TOTAL: 37.061

- Newsletter d'Hangar: 4.336 subscriptors.
- Twitter: 11.678 seguidors
- Facebook: 15.262 seguidors
- Instagram: 5.783 seguidors
- Vimeo: 2 seguidors

f.5. Produccions i projectes

TOTAL: 37

- Produccions dels laboratoris: 23
- Projectes de recerca: 14

f.6. Finançadors

TOTAL: 7

· **Públics**

- Generalitat de Catalunya: Genèrica activitats.
- ICUB: Genèrica activitats (conveni).
- Comissió Europea Programa Cultura: Específica - Projecte IMAGIT, projecte Renewable Futures i projecte Iterations.
- Ministerio de Educación, Cultura y Deportes: Específica – Projecte Encura.

· **Privats**

- Fundació Banc de Sabadell: Específica - Activitats artistes residents, Beca de recerca artística Fundació Banc Sabadell – Hangar, i publicació Paratext..
- Fundació Banc Santander
- Fundació Quo Artis

f.7. Sponsors

TOTAL: 1

- Espiga

7. COMUNICACIÓ

Al llarg del 2018 s'ha treballat seguint els objectius marcats en el pla general de comunicació d'Hangar. Aquest ha estat el tercer any que Hangar compta amb un departament intern de comunicació i per aquest motiu aquesta àrea ja gaudeix d'una autonomia i ritme de treball que s'integra cada cop més dins l'equip.

Els objectius generals establerts són:

- Donar a conèixer què és Hangar i quins són els serveis que ofereix
- Donar a conèixer l'activitat general del centre
- Millorar la visibilitat dels projectes que es desenvolupen i dels artistes residents
- Captar nous usuaris perquè segueixin els perfils de plataformes socials i newsletters
- Reforçar el sentit de pertinença a un projecte conjunt de la comunitat més propera: artistes residents, projectes residents, projectes de coworking, equip tècnic i membres del patronat

Els objectius específics són:

- Reforçar la imatge del centre
- Treballar la identitat visual
- Generar una relació permanent amb els periodistes i mitjans de comunicació
- Revisar i implementar les eines de comunicació actuals (físiques i digitals) per agilitzar processos interns i externs
- Incluir la comunicació en els fluxos de treball del centre
- Assolir ritme i constància en publicacions
- Crear i actualitzar les bases de dades
- Documentar les activitats pròpies del centre
- Recopilar, crear i traduir els continguts per a la web

a) Comunicació interna

Pel que fa a la comunicació interna, gran part de les accions anuals s'han centrat a crear eines i reforçar fluxos per optimitzar el temps i recursos del departament, tenint en compte que aquest ha passat de tenir 40 hores setmanals a 25.

En aquest sentit ha estat molt positiva la creació de nous canals de comunicació amb els artistes residents i nouvinguts a través de formularis online. A través d'aquests formularis s'ha creat una via clara i directa amb la qual els artistes poden compartir informació amb Hangar i ha permès a l'equip tenir tota aquesta informació centralitzada en un lloc concret.

b) Comunicació externa

Hangar és un espai on conviuen diferents comunitats, per tant les activitats públiques que es deriven d'aquestes comunitats són de caràcter molt divers. Així mateix, Hangar col·labora amb altres entitats acollint en el seu espai performances, activitats, concerts... Per tant, un dels objectius principals del 2018 ha estat buscar diferenciar la programació i activitats pròpies d'aquelles externes que tenen lloc a Hangar.

b.1. Web

En el cas del web, amb la creació de l'apartat "Col·laboracions" es busca diferenciar aquelles activitats amb les quals col·laborem però que no estan directament organitzades per nosaltres. Un altre canvi ha estat deixar d'anunciar aquelles activitats que, a través de lloguers, tenen lloc a Hangar.

Aquesta intenció es fa extensible al programa de formació: dins d'aquest apartat, només es dediquen entrades a aquells tallers que formen part del nostre programa de formació. En el cas dels tallers que tenen lloc a Hangar però que són gestionats per col·lectius residents o agents externs, només es fa una entrada al programa sense allotjar els continguts del taller al nostre web.

Pel que fa a les activitats dels artistes residents fora d'Hangar han passat de tenir una entrada per activitat a englobar-les totes dins una agenda mensual que permet diferenciar les activitats que realitzen fora del centre de les de dins.

D'una altra banda, amb l'objectiu de donar més visibilitat a les nostres accions, s'ha creat un apartat principal de "Convocatòries" on s'han centralitzat totes les convocatòries obertes i les resolucions, indiferentment de si són beques d'intercanvi, de llarga o curta durada, institucionals...

Paral·lelament, amb la incorporació d'una figura de redactor al programa Paratext, s'ha implementat un bloc on mostrar els textos que aquests realitzen en el marc d'aquest programa.

Amb l'objectiu de simplificar el menú del web, també s'han suprimit apartats i s'han ajuntat entrades en categories globals (com és el cas de l'arxiu d'artistes), però també s'han creat de noves que creiem que necessitaven un espai propi com és el cas de la categoria Wetlab.

Per últim, buscant la claredat informativa, s'ha decidit fer una ordinació cronològica tant a la pàgina d'inici com a les diferents categories, que ha estat possible gràcies a la creació d'una eina específica per aquest fi.

b.2. Xarxes socials

Un dels objectius generals ha estat la captació de nous seguidors a través de les nostres xarxes, que són Twitter, Facebook i Instagram.

Per aquest objectiu, s'han realitzat les següents accions:

- Reactivació d'Instagram i difusió setmanal d'activitats a través de stories
- Creació d'esdeveniments a Facebook per a activitats puntuals: Paratext, On Making Sounds, Sessions Polivalents, TOP i Hangar Sonor
- Pagament de publicitat a Facebook per a esdeveniments concrets
- Elaboració de calendaris estratègics per a una distribució eficient del contingut
- Creació i distribució del contingut adequant-lo a les característiques específiques de cada xarxa social
- Inclusió i distribució del contingut generat per tercers per tal d'establir relacions que ens ajudin en la distribució dels continguts propi

- Interacció i atenció dels nostres seguidors

Gràcies a aquestes accions hem incrementat un 27% els nostres seguidors:

Plataforma	Link	Followers 1/12/18
Newsletter	hangar.org	4.336
Facebook	www.facebook.com/hangar.org	15.262
Twitter	twitter.com/HangarBCN	11.678
Instagram	instagram.com/hangar_org	5.783
Vimeo	vimeo.com/canalhangar	2

També cal destacar que hi ha un augment de seguidors que resolen dubtes a través dels canals privats de les xarxes socials, la qual cosa en fa pensar que hi ha una percepció positiva d'aquests com a eina per accedir a Hangar d'una forma àgil i fàcil.

b.3. Plataformes de difusió

Una de les eines més importants del departament de comunicació és la *newsletter*, la qual fem servir per ordenar i difondre tot el que passa a Hangar, al mateix temps que ens permet destacar continguts. Després de fer diverses proves, es consolida l'enviament bimensual com el més adient a l'hora de difondre els nostres continguts.

Així mateix, durant aquest any hem continuat treballant estretament amb plataformes de distribució de continguts com GRAF i com a novetat, destacar l'impuls del nou web de les Fàbriques de Creació.

b.4. Visites Guiades

La realització de visites guiades és una activitat que de forma esporàdica sempre s'ha estat realitzant a Hangar però que des de la segona meitat de 2016, amb l'arribada del nou equip de comunicació, s'ha fet un esforç per centralitzar, organitzar i donar continuïtat.

Al llarg del 2018 hem notat un increment de les visites a universitats i centres formatius (veure annex) així com una creixent fidelització, ja que molts dels cursos que ens han visitat al llarg del 2018 ja tenen data per tornar el 2019.

D'una altra banda, es notava una demanda alta d'artistes que volien conèixer el centre abans de presentar-se a les convocatòries obertes. Per donar solució a aquesta demanda, s'han creat les *Sessions informatives* que tenen per finalitat resoldre dubtes entorn les convocatòries obertes així com donar a conèixer els espais i serveis que oferim. La valoració ha estat molt positiva, ja que han vingut entorn unes 50 persones en total.

Per últim, cal destacar el gran èxit de convocatòria que van tenir les 4 visites guiades als tallers dels artistes en el marc dels Tallers Oberts de Poblenou.

b.5. Mitjans de comunicació

Al llarg del 2018 s'ha actualitzat la base de dades de premsa i s'han fet notes de premsa d'esdeveniments puntuals, així com s'ha elaborat el press clipping anual (veure annex).

Cal dir que les mencions a premsa s'acosten a esdeveniments que o bé són col·laboracions, com poden ser amb Swab o amb *La rebel·lió dels objectes* amb el FAD o bé lloguers d'espais, com Escena Poblenou o Gutterfest. Pel que fa a les nostres activitats, aquelles relacionades amb so com Hangar Sonor o el Tupper4 també són les que més visibilitat ens donen. A banda d'això, també s'ha generat un interès pel canvi de direcció que ha suscitat articles i entrevistes amb el nou director d'Hangar.

D'una altra banda, s'ha reforçat el material gràfic d'Hangar amb noves fotografies dels espais i de les diferents activitats com a material de suport per al nostre web així com per a compartir amb premsa.

b.6. Relació amb altres institucions

Hangar ha participat en taules rodones, reunions, jornades, trobades nacionals internacionals on s'explica la funció d'Hangar i es fa comunicació pública del centre, i també ha rebut diverses visites institucionals, tant per conèixer de prop el funcionament d'Hangar i com per a públic especialitzat que vol conèixer l'espai dels artistes a través d'intermediaris (Swab).

També cal destacar la participació activa d'Hangar en diferents entitats associatives veïnals (Coordinadora d'entitats del Poblenou, Associació de Veïns del Poblenou ...) per tal de fer visible Hangar i participar de les diferents activitats i preses de decisions en el context més immediat.

c) Avaluació de dades

Visites al web

119,996 visits

2 min 23s average visit duration

60% visits have bounced (left the website after one page)

2.8 actions (page views, downloads, outlinks and internal site searches) per visit

1.08s average generation time

306,474 pageviews, **240,136** unique pageviews

2,858 total searches on your website, **500** unique keywords

6,757 downloads, **6,077** unique downloads

14,290 outlinks, **13,219** unique outlinks

228 max actions in one visit

Idioma

PAGE URL	▼ PAGEVIEWS
⊕ es	159,816
⊕ ca	67,301
⊕ en	62,297

Notícies més visitades

PAGE TITLE	▼ PAGEVIEWS
Hangar Centre de producció i recerca d'arts visuals	53,077
Convocatorias Hangar	5,384
Residencia para artistas Hangar	3,413
Formación continua Hangar	3,207
Alquiler de espacios polivalentes Hangar	3,166
News Hangar	3,014
Open Calls Hangar	2,895
Sobre nosotras Hangar	2,840
Info i tarifes Hangar	2,466
Residency for artists Hangar	2,334
Artistas residentes Hangar	2,323
Equipo Hangar	2,220
Hangar	2,157
Convocatòries Hangar	2,042
Convocatoria residentes Hangar	1,968
Convocatoria internacional y nacional para realizar estancias en la residencia de Hanga...	1,941
Info y tarifas Hangar	1,940
Contacto Hangar	1,911
Pàgina no trobada Hangar	1,881
Convocatorias becas Hangar	1,774
Ricson Hangar	1,731
No se encontró la página Hangar	1,637

Paraules més buscades

KEYWORD	SEARCHES	SEARCH RESULTS PAGES	% SEARCH EXITS
paratext	43	1.7	7%
iterations	20	1.4	0%
dijous oberts	18	1.1	0%
befaco	14	1.4	14%
guifilab	13	1.4	0%
lucia egaña	12	1.3	0%
one drone day	10	1.1	20%
sessions polivalents	9	1	0%
albert merino	8	1.4	0%
arduino	8	1.1	0%

Outlinks

CLICKED URL	UNIQUE CLICKS	CLICKS
www.facebook.com	1,460	1,525
beques.hangar.org	671	826
www.hablarenarte.com	326	347
maps.google.com	290	307
www.hamacaonline.net	281	293
twitter.com	277	290
www.iamdavidcrespo.com	272	288
www.hangar.org	246	261
iterations.space	230	253
vimeo.com	223	232
lilistes.hangar.org	204	234
soundcloud.com	190	204
lucysombra.org	161	167
azaharacerezo.com	152	162
www.bcn.cat	142	157
possiblebodies.constantvzw.org	113	117
gridspinoza.net	111	115
mercedesmangrane.com	109	117
www.paulabruna.com	107	114
www.patooo.net	104	105
onedroneday.org	102	106
www.befaco.org	102	105

d) Presència als mitjans

Gener

03/01/18. *Tupper4' llena Barcelona de música experimental*. La Meva Barcelona.

<http://lameva.barcelona.cat/barcelonacultura/es/recomanem/tupper4-llena-barcelona-musica-experimental>

05/01/18. *¿Cómo hablar cuando sólo hay palabras?': Morse y electrónica en el Hangar*. La Meva Barcelona.

<http://lameva.barcelona.cat/barcelonacultura/es/recomanem/como-hablar-cuando-solo-hay-palabras-morse-electronica-hangar>

05/01/18. *5 actividades que no te puedes perder esta semana*. El Periódico.

<https://www.elperiodico.com/es/noticias/onbarcelona/a-la-ultima/agenda-barcelona-filmoteca-electronica-6529896>

06/01/18. *DeDO y el Ableton User Group de BCN con el apoyo de Jägermusic presentan del 11 al 13 de enero la 4a edición de TUPPER en Barcelona*. Dance Control.

<http://www.dancecontrol.es/dedo-ableton-user-group-bcn-apoyo-jagermusic-presentan-del-11-al-13-enero-la-4a-edicion-tupper-barcelona/>

08/01/18. *TUPPER₄ ¿Cómo se aprende la música electrónica?*. No Todo.

<http://www.notodo.com/tupper4>

08/01/18. *Taller Interfaces Interactivas: Prototipo de un Diseño*. Artssspot

<http://www.artssspot.com/barcelona/evento/taller-interfaces-interactivas-prototipo-de-un-diseno/>

11/01/18. *Tupper Festival Barcelona llega a su 4ª edición*. VJSpain.

<https://vjspain.com/blog/2018/01/11/festival-tupper-barcelona-llega-4a-edicion/>

11/01/18. *Tupper₄ (Barcelona)*. Centralzine.

<http://centralzine.com/tupper-4-barcelona-musica-digital-art-covent-san-agusti-hangar/>

13/01/18. *TUPPER vuelve con DIY 1990, Niño, Alizzz, Marc Marzenit y muchos más*. Good2be.

<http://www.good2b.es/event-post/tupper-vuelve-alizzz/>

14/01/18. *Tupper₄: Abacha Tunde + Alicia Carrera + Annie Hall + DIY 1990 + Espacio Profundo*. Time Out.

https://www.timeout.es/barcelona/es/clubs/tupper_4-abacha-tunde-alicia-carrera-annie-hall-diy-1990-espacio-profundo

30/01/18. *Taller "Fuera de Cobertura. Recetas para habitar (o destruir) el planeta digital" a cargo de Christina Schultz*. Artssspot.

<http://www.artssspot.com/barcelona/evento/taller-social-net-wok-recetas-para-habitar-o-destruir-el-planeta-digital/>

31/01/18. *Encreuaments*. La Meva Barcelona

<http://lameva.barcelona.cat/districtecultural/ca/encreuaments>

31/01/18 Hangar Sonor 2018 Media Teletipos

<http://www.mediateletipos.net/archives/40935>

Febrer

01/02/18. *Programa Hangar Sonor 2018*. Clubbing Spain.

<https://clubbingspain.com/noticias/2018/rashad-becker-en-barcelona.html>

02/02/18. *Rashad Becker: música y experiencias musicales en el Hangar Sonoro*. La Meva Barcelona.

<http://lameva.barcelona.cat/barcelonacultura/es/recomanem/rashad-becker-musica-experiencias-musicales-hangar-sonoro>

05/02/18. *Rashad Becker y el sonido de Berlín*. Tui Mag.

<http://www.tuimag.com/features/interviews/entrevista-rashad-becker/>

09/02/18. *Rashad Becker a Hangar Sonor*. Carpe Diem.

<http://barcelona.carpediem.cd/events/5752657-rashad-becker-a-hangar-sonor-at-hangar-org/>

15/02/18. *Llum BCN il·lumina la monumentalitat industrial del Poblenou*. Núvol.

<https://www.nuvol.com/noticies/llum-bcn-illumina-la-monumentalitat-industrial-del-poblenou/>

16/02/18. *Proyección documental: Potenciación a largo plazo, de Agustín Ortiz Herrera*. El Umbral de Primavera.

<http://elumbraldeprimavera.com/evento/proyeccion-documental-potenciacion-a-largo-plazo-de-agustin-ortiz-herrera/>

20/02/18. *Una isla es un punto de encuentro, pero también de soledad*. La Meva Barcelona.

<http://lameva.barcelona.cat/districtecultural/es/una-isla-es-un-punto-de-encuentro-pero-tambi%C3%A9n-de-soledad>

Març

01/03/18. Rashad Becker. Rockdelux.

01/03/18. *4x10. Exploraciones sonoras sobre el tiempo*. Hipermedula.

<http://hipermedula.org/2018/03/4x10-exploraciones-sonoras-sobre-el-tiempo/>

15/03/18. *The Barcelona graffiti scene and its correlation to skateboarding*. Itinari.

<https://www.itinari.com/the-barcelona-graffiti-scene-and-its-correlation-to-skateboarding-a3m4>

16/03/18. *A mmm A ne ce*. Artssspot

<http://www.artssspot.com/barcelona/evento/a-mmm-a-ne-ce/>

19/03/18. *L'art al servei de les persones amb el projecte Art i Part*. Clot TV

<http://www.tvclot.com/component/jtvcontent/article/10662-lart-al-servei-de-les-persones-amb-el-projecte-art-i-part>

25/03/18. *Paratext #24*. Artssspot.

<http://www.artssspot.com/barcelona/evento/paratext-24/>

25/03/18. *El ser y el tiempo. Arte sonoro en el MAMM (4X10)*. El Mundo

<http://www.elmundo.com/noticia/El-ser-y-el-tiempoArte-sonoro-en-el-MAMM4X10-/368781>

26/03/18. *By Emilio Cerezo & Alberto de Blobs – Barcelona 18*. Street Art Barcelona.

<http://www.streetartbcn.com/by-emilio-cerezo-alberto-de-blobs-barcelona-18/>

26/03/18. *Tere Badia Is the new Secretary General of Culture Action Europe*. Pro-Europa

<http://pro-europa.eu/europe/2823/tere-badia-is-the-new-secretary-general-of-culture-action-europe/>

27/03/18. *Residencias de Creación BCN>TNS>ALG*. Lata Muda.

<http://latamuda.com/residencias-de-creacion-bcntnsalg>

28/03/18. *Metrònom*. Clubbing Spain.

<https://www.clubbingpain.com/agenda/burgos/hangar/2018/04/14/metronom-364369.html>

29/03/18. *Art Jove 2018*. Mas de arte.

<http://masdearte.com/convocatorias/art-jove-2018/>

Abril

02/04/18. *WLDV, Mynationshit, Le Cliché, Anbau, Logical Disorder. Visuals: MDTQ*. Resident Advisor.

<https://www.residentadvisor.net/events/1092880>

02/04/18. *LIVE WORKS – Performance Act Award Vol. 6. C&*.

<https://www.contemporaryand.com/exhibition/live-works-performance-act-award-vol-6/>

05/04/18. *Metrònom: WLDV + Mynationshit + Le Cliché + Anbau + Logical Disorder*. Time Out.

<https://www.timeout.cat/barcelona/ca/clubs/metronom-wldv-mynationshit-le-cliche-anbau-logical-disorder>

05/04/18. *Taller de impresión 3D*. La Meva Barcelona.

<http://lameva.barcelona.cat/barcelonacultura/es/recomanem/taller-impresion-3d>

10/04/18. *La Capella estrena 'Accions en viu': Les Brontë, Quim Pujol i Eliana Beltrán*. Bonart.

<http://www.bonart.cat/actual/la-capella-estrena-accions-en-viu-les-bronte-quim-pujol-i-eliana-beltran/>

13/04/18. *Jessica Ekomane, Jasmine Guffond, and Silje Nes*. Song Kick.

<https://www.songkick.com/concerts/33570549-jessica-ekomane-at-hangarorg>

14/04/18. *WLDV, Mynationshit, Le Cliché, Anbau, Logical Disorder. Visuals: MDTQ*. Resident Advisor.

<https://www.residentadvisor.net/events/1092880><https://www.residentadvisor.net/events/1092880>

14/04/18. *METRÒNOM*. Clubbing Spain.

<https://www.clubbingpain.com/agenda/barcelona/hangar-org/2018/04/14/hangar-org-364369.html>

15/04/18. *Gutter Fest 6 – La Fiesta de La Autoedición*. Artssspot

http://www.artssspot.com/barcelona/eventos/categoria/ferias-y-festivales/lista/?tribe_event_display=past&tribe_paged=1

16/04/18. *Net Art Workshop: Interactividad Web y Visualización de datos programando con Javascript*. Artssspot.

<http://www.artssspot.com/barcelona/evento/net-art-workshop-interactividad-web-y-visualizacion-de-datos-programando-con-javascript/>

28/04/18. *Gutter Fest 2018*. Tartatatin Fanzine.

<http://tartatatinfanzine.blogspot.com/>

28/04/18. *FSF Gutter Fest 2018*. Frente Sónico Futurista.

<http://frentesonicofuturista.net/fsf-gutter-fest-2018/>

28/04/18. *Foldable Spectrometer workshop – Barcelona*. Public Lab <https://publiclab.org/notes/imvec/04-28-2018/foldable-spectrometer-workshop>

Maig

08/05/18. *Gutter Fest 2018: celebrando el fracaso*. BCNMÉS.

<http://bcnmes.com/gutter-fest-2018-barcelona/>

08/05/18. *Taller gratuito El poder del archivo y la remezcla audiovisual*. Carpe Diem.

<http://barcelona.carpediem.cd/events/6954726-taller-gratuito-el-poder-del-archivo-y-la-remezcla-audiovisual-at-hangar-org/>

11/05/18. Gutter Fest #6. Time Out.

<https://www.timeout.es/barcelona/es/que-hacer/gutter-fest-6>

16/05/18. *La Nit dels Museus*. Poblenou Art District.

<http://www.poblenouurbandistrict.com/es/la-nit-dels-museus-2018/>

17/05/18. *Barcelona no dorm durant la Nit dels Museus*. Sàpiens.

https://www.sapiens.cat/temes/actualitat/barcelona-no-dorm-durant-la-nit-dels-museus_200721_102.html

18/05/18. *La Virreina aborda colectivo de las kellys en Barcelona con muestra en línea*. La Vanguardia.

<http://www.lavanguardia.com/vida/20180518/443678097949/la-virreina-aborda-colectivo-de-las-kellys-en-barcelona-con-muestra-en-linea.html>

18/05/18. *Todo lo que debes saber para disfrutar al máximo la Noche de los Museos*. El Nacional.

https://www.elnacional.cat/lallanca/ca/actualitat/nit-museus-barcelona_268170_102.html

19/05/18. *The Night of the Museums in Barcelona*. WeBarcelona.

<https://www.webarcelona.net/barcelona-events/night-museums-barcelona>

19/05/18. *Cinco propuestas monográficas para la Noche de los Museos*. El País.

https://elpais.com/ccaa/2018/05/18/catalunya/1526629267_905745.html

20/05/18. *Las Kellys' reivindican su lucha contra precariedad laboral a la Virreina*. El Nacional

https://www.elnacional.cat/lallanca/ca/actualitat/las-kellys-precarietat-laboral-virreina_269703_102.html

23/05/18. *GUTTER FEST #6: CITA CON EL NOBLE ARTE DE LA GRAPA*. Nokton.

<https://noktonmagazine.com/gutter-fest-6-cita-con-el-noble-arte-de-la-grapa/>

24/05/18. *GUTTER FEST 6 + CUTRE FEST + NOVEDADES EDITORIALES*. Under Brain.

<https://underbrain.com/agenda/gutter-fest-6-cutre-fest-novedades-editoriales/>

24/05/18. *Autoedición, libertad de expresión o el arte de hacer lo que te da la gana*. TheCreativeNet.

<http://thecreative.net/blog/autoedicion-libertad-de-expresion-o-el-arte-de-hacer-lo-que-te-da-la-gana/>

25/05/18. *Cinco locuras (autoeditadas) que querrás comprar en el Gutter Fest*. Fantastic Plastic Mag.

<https://www.fantasticmag.es/gutter-fest-2018/>

25/05/18. *Gutter Fest 6 - La Fiesta de La Autoedición. 26 y 27 de mayo (Barcelona)*. La cultura no val res.

<http://www.laculturanovalres.com/gutter-fest-6-la-festa-de-lautoedicio-26-i-27-de-maig-barcelona/>

26/05/18. *Gutter Fest 6 - La Festa de L'Autoedició de Barcelona*. Carpe Diem.

<http://barcelona.carpediem.cd/events/6636646-gutter-fest-6-la-festa-de-lautoedici-de-barcelona-at-hangar-org/>

26/05/18. *Presentación documental Closer to heaven (Magaluf)*. Carpe Diem.

<http://barcelona.carpediem.cd/events/6788498-presentaci-n-documental-closer-to-heaven-magaluf-at-hangar-org/>

26/05/18. *FSF Gutter Fest*. Carpe Diem.

<http://barcelona.carpediem.cd/events/6788490-fsf-gutter-fest-at-hangar-org/>

26/05/18. *Taller de patching avanzado con Leos Hort aka HRTL*. Artssspot.

<https://www.artssspot.com/barcelona/evento/patching-avanzado-con-leos-hort-aka-hrtl/>

27/05/18. *Workshop: Wearable Sounds*. Artssspot.

<http://www.artssspot.com/barcelona/evento/workshop-wearable-sounds/>

29/05/18. *El pos(t)porno, ¿era eso?: Imágenes, experiencias y mitología*. Carpe Diem.

<http://barcelona.carpediem.cd/events/6788500-el-pos-t-porno-era-eso-im-genes-experiencias-y-mitolog-a-at-hangar-org/>

28/05/18. *GUTTER FEST 6*. Under Brain.

<https://underbrain.com/cronicas/gutter-fest-6/>

28/05/2018. *Las 'kellys' llevan su lucha contra la precariedad laboral a La Virreina*. El Periódico.

<https://www.elperiodico.com/es/barcelona/20180527/las-kellys-se-reivindican-en-la-virreina-6839042>

31/05/2018. *10 imprescindibles que no puedes perderte de la Barcelona Design Week 2018*. #Revalorar. Infurma.

<http://noticias.infurma.es/disenio-2/10-imprescindibles-que-no-puedes-perderte-de-la-barcelona-design-week-2018-revalorar/54737>

Juny

01/06/18. *POBLENOU Y GRACIA, LOS DISTRITOS DISEÑO DE LA BARCELONA DESIGN WEEK 2018*. Interiores Minimalistas.

<http://interioresminimalistas.com/2018/06/01/poblenou-y-gracia-los-districtos-diseno-de-la-barcelona-design-week-2018/>

04/06/18. *DIEZ ACTIVIDADES QUE NO PUEDES PERDERTE EN LA BARCELONA DESIGN WEEK*. The New Barcelona Post.

<https://www.thenewbarcelonapost.com/es/diez-actividades-que-no-puedes-perderte-en-la-barcelona-design-week/>

05/06/18. *Joan La Barbara en Hangar Sonor*. Artssspot.

<http://www.artssspot.com/barcelona/evento/joan-la-barbara-en-hangar-sonor/>

05/06/18. *Joan La Barbara a Hangar Sonor*. Carpe Diem.

<http://barcelona.carpediem.cd/events/6954719-joan-la-barbara-a-hangar-sonor-at-hangar-org/>

05/06/18. *Arranca la Barcelona Design Week 2018*. Diario Design.

<http://diariodesign.com/2018/06/barcelona-design-week-2018/>

06/06/18. *Dissenys que ensenyen a ser més sostenibles*. Diari Ara.

https://www.ara.cat/cultura/Dissenys-que-ensenyen-mes-sostenibles_0_2028397169.html

06/06/18. *“Encreuaments a Vanuatu” mostra del laboratori de creació Encreuaments a la Sala Beckett*. Bonart.

<http://www.bonart.cat/actual/encreuaments-a-vanuatu-mostra-del-laboratori-de-creacio-encreuaments-a-la-sala-beckett/>

06/06/18. *CRUCE', UN PROYECTO DE RAÍZ COMUNITARIA*. Godot.

<http://www.revistagodot.cat/encreuaments-un-projecte-darrel-comunitaria/>

06/06/18. *Una nueva era para la BCN Design Week*. El Mundo.

<http://www.elmundo.es/cataluna/2018/06/06/5b17f52a468aeb0d358b4649.html>

07/06/18. *De cómo la sociedad de consumo ha lastrado nuestra relación con los objetos*. Yorokobu.

<https://www.yorokobu.es/objetos/>

07/06/18. *Fundació Joia i Sala Beckett presenten 'Encreuaments a Vanuatu'*. Teatralnet.

<http://www.teatral.net/ca/noticies/20670/fundacio-joia-i-sala-beckett-presenten-encreuaments-a-vanuatu--#.WzoJ99gzbVo>

08/06/18. *Barcelona Design Week 2018: Assaig general. La rebel·lió dels objectes*. Time Out.

<https://www.timeout.es/barcelona/es/que-hacer/barcelona-design-week-2018-assaig-general-la-rebellio-dels-objectes>

09/06/18. *Ensayo General '18: «La rebelión de los objetos»*. Artssspot.

<http://www.artssspot.com/barcelona/evento/ensayo-general-18-la-rebelion-de-los-objetos/>

09/06/18. *Diseño: “La rebelión de los objetos” (fiesta-exposición en Hangar)*. Meetup.

<https://www.meetup.com/es-ES/ARTS-COMPANY-actividades-culturales-y-ocio-compartido/events/251440817/>

12/06/18. *Art Residencies in Barcelona*. Sh Barcelona

<https://www.shbarcelona.com/blog/en/art-residencies-in-barcelona/>

13/06/18. *Iterations # 2: Open call for a research and collaborative artistic production residency in Hangar*. Constant.

<http://constantvzw.org/site/Iterations-2-Open-call-for-a-research-and-collaborative-artistic-production.html?lang=en>

13/06/18. *Vi como sucedía pero no hice nada'*, de Juan Manuel Rodríguez y José Medina Galeote, en la *Fundación Unicaja*. El Mundo.

<http://www.elmundo.es/andalucia/2018/06/13/5b2149efe2704e6b0c8b4590.html>

13/06/18. *Iterations # 2: Open call for a research and collaborative artistic production residency in Hangar*. Constant Agenda.

<http://constantvzw.org/site/Iterations-2-Open-call-for-a-research-and-collaborative-artistic-production.html?lang=en>

16/06/18. *Iterations # 2: Research and collaborative artistic production residency in Hangar*. Trans Artists.

<https://www.transartists.org/article/iterations-2-research-and-collaborative-artistic-production-residency-hangar>

22/06/18. *Silje Nes, Jasmine Guffond y Jessica Ekomane en Hangar Sonoro*. Artssspot.

<http://www.artssspot.com/barcelona/evento/silje-nes-jasmine-guffond-y-jessica-ekomane-en-hangar-sonoro/>

22/06/18. *Taller de Creación musical en directo con código en Barcelona*. Carpe Diem.

<http://barcelona.carpediem.cd/events/7196797-taller-de-creaci-n-musical-en-directo-con-c-digo-en-barcelona-at-hangar-org/>

Juliol

12/07/18. *7 espacios que debes conocer si te gusta crear*. By Cousinas.

<https://bycousinas.com/espacios-de-creacion/>

20/07/18. *Workshop: Wearable Sounds*. Artssspot.

<https://www.artssspot.com/barcelona/evento/workshop-wearable-sounds/>

20/07/18. *Clitoris que pinchan: modelado e impresión 3D*. Artssspot.

<https://www.artssspot.com/barcelona/evento/clitoris-que-pinchan-modelado-e-impresion-3d/>

23/07/18. *Merche Blasco i els camps electromagnètics com a matèria de la creació artística*. Barcelona.cat.

<https://www.barcelona.cat/barcelonaciencia/ca/agenda/merche-blasco-i-els-camps-electromagnetics-com-materia-de-la-creacio-artistica>

24/07/18. *SWAB reúne hasta 300 artistas consagrados junto a otros emergentes de más de 60 galerías de todo el mundo*. Coolturemag.

<http://www.coolturemag.com/swab-2018-1/>

25/07/18. *La agrietada chimenea de Barcelona empuja el rescate de su histórico recinto fabril*. La Vanguardia.

<https://www.lavanguardia.com/local/barcelona/20180725/451086699550/rehabilitacion-chimenea-can-ricart-poblenou.html>

26/07/18. *L'Hospitalet, el nuevo Shoreditch*. La Vanguardia.

<http://www.elmundo.es/cataluna/2018/07/26/5b59b8ace2704e8e228b45be.html>

27/07/18. *Polivalents #11: Sorç*. Artssspot.

<https://www.artssspot.com/barcelona/evento/polivalents-11-sorc/>

Agost

01/08/18. *Talleres Abiertos de Poblenou 2018*. Artssspot.

<https://www.artssspot.com/barcelona/evento/talleres-abiertos-de-poblenou-2018/>

01/08/18. *Conexión Björk: los luthiers digitales y la invención de nuevos instrumentos en Barcelona*. The New Barcelona Post.

<https://www.thenewbarcelonapost.com/es/conexion-bjork-los-luthiers-digitales-y-la-invencion-de-nuevos-instrumentos-en-barcelona/>

02/08/18. *Arte del Código: Algoritmos, Generatividad y Máquinas Inteligentes*. Artssspot.

<https://www.artssspot.com/barcelona/evento/arte-del-codigo-algoritmos-generatividad-y-maquinas-inteligentes/>

11/08/18. Art Nou. Guía del ocio.

<https://www.guiadelocio.com/barcelona/arte/barcelona/art-nou>

14/08/18. *Modular Day Barcelona #5*. Artssspot.

<https://www.artssspot.com/barcelona/evento/modular-day-barcelona-5/>

24/08/18. *Quinta edición del Modular Day en Barcelona*. Clubbing Spain

<https://www.clubbingpain.com/noticias/2018/quinta-edicion-del-modular-day-en-barcelona.html>

27/08/18. *Festa Major del Poblenou 2018*. Time Out.

<https://www.timeout.cat/barcelona/ca/que-fer/festa-major-del-poblenou-2018>

30/08/18. Tallers Oberts en Poblenou. Time Out.

<https://www.timeout.es/barcelona/es/que-hacer/tallers-oberts-en-poblenou>

Setembre

05/09/18. *El BIT – Festa Major Poblenou 2018. Divendres 7 de setembre (Barcelona)*. La cultura no val res.
<http://www.laculturanovalres.com/el-bit-festa-major-poblenou-2018-divendres-7-de-setembre-barcelona/>

06/09/18. *Las fábricas de creación de Barcelona cumplen 10 años*. El Mundo.
<https://www.elmundo.es/cataluna/2018/09/06/5b90f5e9468aebcf248b4662.html>

09/09/18. *Homes for ART*. Catalonia Today.
<https://www.cataloniatoday.cat/article/1469782-homes-for-art.html>

13/09/18. *Dorkbot Barcelona 2018*. Artssspot.
<https://www.artssspot.com/barcelona/evento/dorkbot-barcelona-2018/>

13/09/18. *Tallers oberts Poblenou – TOP*. WeBarcelona.
<https://www.webarcelona.net/es/eventos-barcelona/tallers-oberts-poblenou-top>

13/09/18. *Swab 27, 28, 29 y 30 de septiembre*. Cata Cultural.
<http://www.catacultural.com/swab-27-28-29-y-30-de-septiembre/?lang=es>

17/09/18. *Swab presenta Ephemeral: Softbodies, comissariat per Caterina Almirall*. Bonart.
<http://www.bonart.cat/actual/swab-presenta-ephemeral-softbodies-comissariat-per-caterina-almirall/>

17/09/18. *Street art and graffiti in Barcelona*. Time Out.
<https://www.timeout.com/barcelona/art/street-art-and-graffiti-in-barcelona>

19/09/18. *A las puertas Swab Art Fair Barcelona*. Arte por excelencias.
<http://www.arteporexcelencias.com/es/eventos/las-puertas-swab-art-fair-barcelona>

19/09/18. *Swab Barcelona Art Fair 2018*. Un buen día en Barcelona.
<https://unbuendiaenbarcelona.com/swab-barcelona-art-fair-feria-de-arte-contemporaneo/>

20/09/18. *Clitoris que pinchan: La tecnología es un arma de autodefensa feminista*. The Objective.
<http://theobjective.com/further/clitoris-pinchan-tecnologia-arma-autodefensa-feminista/>

23/09/18. *La feria Swab Barcelona Art Fair reúne a 60 galerías de todo el mundo*. 20 minutos.
<https://www.20minutos.es/noticia/3443856/0/swab-barcelona-art-fair-feria-arte-independiente-edicion-2018/>

23/09/18. *Swab Barcelona Art Fair 2018*. The New Barcelona Post.
<https://www.thenewbarcelonapost.com/en/swab-barcelona-art-fair/>

24/09/18. *Swab Barcelona Art Fair 2018*. Art Scene.
<https://www.art-scene.tv/de/news/newsdetail/datum/2018/09/24/swab-barcelona.html>

25/09/18. *300 artistas de todo el mundo aterrizan en Swab Barcelona*. La Mono.
<https://www.lamonomagazine.com/300-artistas-de-todo-el-mundo-aterrizan-en-swab-barcelona/>

26/09/18. *Swab Art Fair, arte independiente en Barcelona*. Indie Lovers. <http://www.indielovers.es/swab-art-fair-arte-independiente-en-barcelona/>

27/09/18. *La Feria de Arte Contemporáneo Swab arranca con obras de 300 artistas*. La Vanguardia.
<https://www.lavanguardia.com/vida/20180927/452056189253/la-feria-de-arte-contemporaneo-swab-arranca-con-obras-de-300-artistas.html>

27/09/18. *Escena Poblenou 2018: We fear*. Time Out.
<https://www.timeout.es/barcelona/es/teatro/escena-poblenou-2018-we-fear>

27/09/18. *La Feria de Arte Contemporáneo Swab arranca con obras de 300 artistas*. El Periódico.

<https://www.elperiodico.com/es/ocio-y-cultura/20180927/la-feria-de-arte-contemporaneo-swab-arranca-con-obras-de-300-artistas-7058117>

27/09/18. *Swab Art Fair Barcelona 2018*. Good2be.

<http://www.good2b.es/event-post/swab-art-fair/>

29/09/18. *El Pavelló Italià de la fira acull l'onzena edició del Swab*. Betevé.

<https://beteve.cat/cultura/swab-fira-onzena-edicio/>

29/09/18. *Swab Barcelona Art Fair 2018*. Neo2.

<https://www.neo2.com/swab-barcelona-art-fair-2018/>

30/09/18. *Suport a l'art*. El Punt Avui.

<http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/1476100-suport-a-l-art.html>

Octubre

05/10/18. *Hangar: cifras y letras*. El Mundo.

<https://www.elmundo.es/cataluna/2018/10/05/5bb7934a46163f7e458b45b2.html>

10/10/18. *Residències artístiques a Barcelona*. Betevé.

<https://beteve.cat/artic/residencies-artistiques-barcelona/>

13/10/18. *Es presenta la 17 edició del Festival Escena Poblenou*. Teatralnet.

<https://www.teatral.net/es-presenta-la-17-edicio-del-festival-escena-poblenou/>

14/10/18. *Barcelona: la filosofia al mapa*. Vilaweb.

<https://www.vilaweb.cat/noticies/biennial-barcelona-ciutat-oberta-filosofia-festival/>

15/10/18. *Art i ciència*. Betevé.

https://beteve.cat/artic/art-i-ciencia/?fbclid=IwAR2IE_Yd_eNPiDSbk5JIx2bc11OVJO6a61Lc49xDWPdVefzqYBoDbDYF_EA

17/10/18. *Escena Poblenou presenta espectáculos con las creadoras como protagonistas*. El Periódico.

<https://www.elperiodico.com/es/ocio-y-cultura/20181017/que-hacer-hoy-barcelona-miercoles-17-octubre-2018-7090337>

19/10/18. *Nova edició del Festival Escena Poblenou*. Betevé.

<https://beteve.cat/cultura/festival-escena-poblenou/>

19/10/18. *La Biennial del Pensament dinamita el tòpic de que la juventud no se implica en la vida pública*. El Periódico.

<https://www.elperiodico.com/es/ocio-y-cultura/20181019/la-biennial-del-pensament-dinamita-el-topico-de-la-juventud-pasota-7098764>

19/10/18. *Carles Sala sobre fàbriques de creació*. Teló de fons.

https://www.google.com/search?q=hangar+fabricas&tbs=cdr:1,cd_min:8/1/2018,cd_max:9/30/2018&ei=ov7NW5rSDMuVsgH-5YWgBA&start=10&sa=N

20/10/18. *Escena Poblenou 2018: We fear*. Time Out.

<https://www.timeout.cat/barcelona/ca/teatre/escena-poblenou-2018-we-fear>

21/10/18. *Una biennial que ja no marxarà*. El País.

https://cat.elpais.com/cat/2018/10/21/cultura/1540145310_330576.html

22/10/18. *Domènec | Dins el panòptic. Intervencions artístiques en contextos específics: la Presó de Mataró*. Mataró Contemporani.

<http://www.mataroartcontemporani.cat/seccio/domenec/>

Novembre

05/11/18. *Loop reivindica la vitalitat artística de Barcelona*. Bonart.

<https://www.bonart.cat/actual/loop-reivindica-la-vitalitat-artistica-de-barcelona/>

06/11/18. *Las empresas solo podrán instalarse en Palo Alto durante 10 años*. El Periódico.

<https://www.elperiodico.com/es/barcelona/20181106/concesion-palo-alto-empresas-cultura-diseno-7132203>

12/11/18. *L'exposició 'Produir, produir, produï(t)' inaugura el festival de videoart Loop Barcelona*. El Periódico. <https://www.lavanguardia.com/vida/20181112/452891149268/lexposicio-produir-produir-produit-inaugura-el-festival-de-videoart-loop-barcelona.html>

12/11/18. *L'exposició 'Produir, produir, produï(t)' inaugura el festival de videoart Loop Barcelona*. Vilaweb. <https://www.vilaweb.cat/noticies/lexposicio-produir-produir-produit-inaugura-el-festival-de-videoart-loop-barcelona/>

12/11/18. *Produir, Produir, Produï(t)*. Artssspot.

<https://www.artssspot.com/barcelona/evento/produir-produir-produit/>

13/11/18. *El Loop Barcelona es presenta al Reial Cercle Artístic*. La republica.

<https://www.larepublica.cat/el-loop-barcelona-es-presenta-al-reial-cercle-artistic/>

15/11/18. *El millor de la setmana – Porno*. Time Out.

<https://revista.timeout.cat/cms/fotos/pdf/139.pdf>

17/11/18. *La balena del Prat al Prat*. Unzip.

http://www.unzip.elprat.cat/presentacio3_1/_5G1ICS7tAW4KZTBrrv5BNxSAflwc61HUWj_vMGyurTpxSw2I-k7c4g

20/11/18. *Presentación de la Musea M.A.M.I. por Lucía Egaña*. Dones Tech.

<https://donestech.net/ambits-tematics/violencias-i-tecnologies>

21/11/18. *Consol Llupià: "Quiero agradecerle a la ballena todo lo que nos ha enseñado"*. El Periódico.

<https://www.elperiodico.com/es/entre-todos/20181120/consol-llupia-quiero-agradecerle-a-la-ballena-todo-lo-que-nos-ha-ensenado-7157147>

22/11/18. *La 16a edició de LOOP Barcelona tanca portes amb èxit de participació*. Bonart.

<https://www.bonart.cat/actual/la-16a-edicio-de-loop-barcelona-tanca-portes-amb-exit-de-participacio/>

23/11/18. *'Interface politics' nos propone reflexionar sobre la posverdad en la escuela BAU*. La Meva Barcelona.

<http://lameva.barcelona.cat/barcelonacultura/es/recomanem/interface-politics-propone-reflexionar-posverdad-escuela-bau>

30/11/18. *Les cases grans de l'art: residències i fàbriques de creació*. Ara.cat.

https://play.ara.cat/propostes/cases-grans-residencies-fabriques-creacio_0_2134586538.html

30/11/18. *After Post-Truth*. Good2be .

<http://www.good2b.es/event-post/after-post-truth-hangar/>

Desembre

04/12/18. *La Lluerna és un nou espai de treball i experimentació cultural a la ciutat*. Malarrasa.

<https://malarrassa.cat/2018/12/04/la-lluerna-es-un-nou-espai-de-treball-i-experimentacio-cultural-a-la-ciutat/>

08/12/18. *La Sra. Tomasa*. Time Out.

<http://barcelona.lecool.com/event/live-session-la-sra-tomasa/>

11/12/18. *Live Session de La Sra. Tomasa*. Le Cool

<http://barcelona.lecool.com/event/live-session-la-sra-tomasa/>

11/12/18. *L'oposició impedeix que Palo Alto surti a concurs*. El Periódico.

<https://www.elperiodico.cat/ca/barcelona/20181211/concurs-pal-alt-7196292>

12/12/18. *Tupper anuncia su quinta edición*. Clubbing Spain.

https://www.clubbingSpain.com/noticias/2018/tupper-anuncia-su-quinta-edicion.html?fbclid=IwAR2WCNbzZBiCAIuqm0SnIWxFSChku5h_PQiBx7wje9X_F9yVhKTcJ5Z6N8

13/12/18. *La Sra. Tomasa tanca la gira 'Se Formó' portant la seva barreja sonora a l'Hangar*. La Meva Barcelona.

<http://lameva.barcelona.cat/barcelonacultura/ca/recomanem/sra-tomasa-tanca-gira-formo-portant-barreja-sonora-hangar>

14/12/18. *Jornadas de Música Electrónica y Workshops TUPPER en Barcelona del 17 al 19 de enero*. Dj Mag.

<https://djmag.es/5a-edicion-de-tupper-en-barcelona/>

16/12/18. *Live Session de La Sra. Tomasa*. Le Cool

<https://barcelona.lecool.com/event/live-session-la-sra-tomasa/>

17/12/18. *TUPPER_5, 5ª edición de las Jornadas de la Música Electrónica y workshops TUPPER*. Good2be.

http://www.good2b.es/event-post/tupper_5-5a-edicion-de-las-jornadas-de-la-musica-electronica-y-workshops-tupper/

17/12/18. *TUPPER celebra su quinta edición en Barcelona*. Orbita Magazine.

<http://www.orbitamagazine.com/tupper-celebra-quinta-edicion-barcelona/>

18/12/18. *Mural*. Street Art Barcelona.

<http://www.streetartbcn.com/tag/mural/>

18/12/18. *5a edición de las Jornadas de Música Electrónica y Workshops TUPPER en Barcelona*.

Muzikalia. <https://muzikalia.com/5a-edicion-las-jornadas-musica-electronica-workshops-tupper-barcelona/>

19/12/18. *Vuelve el festival Tupper con jornadas y talleres de música electrónica*. Mondosonoro.

<https://www.mondosonoro.com/noticias-actualidad-musical/vuelve-festival-tupper-barcelona/>

20/12/18. *Continúa el proceso para consolidar Can Ricart i Can Batlló como centros culturales y sociales*. Barcelona al día

<https://www.barcelonaaldia.com/2018/12/20/continua-proceso-consolidar-can-ricart-can-batllo-centros-culturales/>

20/12/18. *Taller de Improvisación guiada a Cargo de ZA!*. Carpe Diem.

<https://barcelona.carpe-diem.events/calendar/9009812-taller-de-improvisaci-n-guiada-a-cargo-de-za-at-hangar-org/>

23/12/18. *Una incubadora en Poble Nou*. El Periódico.

<https://www.elperiodico.com/es/ocio-y-cultura/20181223/otros-ecenarios-espai-nu-incubadora-poble-nou-7218119>

27/12/18. *TMB trata de ocultar sus joyas a los grafiteros*. El Periódico.

<https://www.elperiodico.com/es/barcelona/20181126/tmb-trata-de-ocultar-sus-joyas-a-los-grafiteros-7169399>